

ÆRESRELATEREDE KONFLIKTER I POLICYDOKUMENTER

Anina Munch - 20231369

Anjo Dommerby Ladefoged - 20230812

Iben Kirstine Parmann - 20231842

Vejleder: Annick Prieur

Antal anslag: 177.746

Speciale, 4. semester

Dato for aflevering: 28/05-2025

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Aalborg Universitet, København, Institut for Sociologi og Social Arbejde

Referencesystem APA 7th

Abstract

This project is based on a three-parted research question:

1. When did honor based conflicts emerge as a social problem?
2. How is honor based conflicts understood to be a social problem?
3. What impact does this formation of meaning have for the practice of social work?

The introduction will focus on outlining the problem field around the Danish term honor based conflicts and present an overview of the reason for the project's research questions. The project's connection to social work will be included here and elaborated in a later chapter.

The first part of this project will present literature surrounding honor based conflicts in a historical perspective, honor based conflicts in a present sense and provide overview on literature about honor based conflicts and how to analyse policy documents.

Then we will give an overview of our methodological considerations. This part will include our social constructivism, ethical concerns and descriptions on how we sorted and selected our chosen empirical data.

The next chapter will give an outline of our theoretical choices and analytical strategy. Here we present Carol Bacchi and her WPR-approach. We mainly focus on question 2, 3 and 4 of Bacchi's 6 WPR-questions and use these questions as a guideline for our analysis. Furthermore what other concepts of Bacchi's we will include.

In this part we also present Doileen R. Loseke and her book about constructing social problems and how there are different claims-making strategies and what theoretical concepts of hers we will be using as a supplement to our analysis.

To answer the WPR question three and our research question three, we then present a historical overview over honor based conflicts to outline how the term came about in a policy and societal perspective. The Danish term honor based conflicts began in relation to forced marriage and honor killings. Both the press and

politicians began using this term in 2007. We argue that honor based conflicts is a political term and therefore is owned by politicians to determine.

Our primary analysis will focus on answering our research question two and will be the main part of this projekt. Here we argue that honor based conflicts are a two-part-problem. The code of honor can lead to a conflict and therefore it is problematic. To call it a conflict, takes away the seriousness of the problem and therefore honor based violence would be a more accurate description. Furthermore the construction of women with another ethnic background as the victims of honor based conflict and how this construction both is accurate but also overshadows another possible victim. The villain of the honor based conflicts are presented as religion and as a dangerous outsider coming to threaten the democratic values. Here we argue that we see clear dichotomies between modern and traditional, democratic values and the code of honor.

Another important foundation in this project, is that the choosing policy documents have unclear and overlapping determinations. The documents don't give a clear and common description of the term honor based conflict.

The last and final chapter of our project will answer the third and last research question. In terms of the practice of social work in relation to the construction of honor based violence in policy documents, if discuss three contingency plans from three different municipalities. Furthermore we discuss an article where a young woman with another ethnic background states that these constructions have consequences for how people view and talk about her ethnicity. The constructions also have the tendency to forget a group of the population that could have benefited from help in this area. It is important to add that there are people who are in a serious honor based conflict and the attention to this term helps them get the help they need.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	1
Indholdsfortegnelse.....	3
Indledning og problemfelt.....	5
Problemformulering.....	7
Litteraturgennemgang.....	8
Litteratursøgning.....	9
Et historisk blik på ære.....	9
Ære i dag.....	10
Æresrelaterede konflikter i det sociale arbejde.....	12
Analyse af policy-dokumenter.....	14
Metodiske overvejelser.....	16
Videnskabsteoretisk ståsted.....	16
Etiske overvejelser.....	17
Empiri og data.....	19
Indsamling af dokumenter.....	20
Sortering og udvælgelse af dokumenter.....	20
Øvrige dokumenter.....	22
Teori og analysestrategi.....	23
WPR som metodisk og analytisk tilgang.....	23
Loseke og konstruktionen af sociale problemer.....	26
Historisk overblik.....	28
Æresrelaterede konflikter som problem.....	33
National strategi mod æresrelaterede konflikter (2012).....	34
Hvad er problemet?.....	34
Hvem involverer problemet?.....	37
Hvorfor opstår problemet?.....	40
Delkonklusion for strategien fra 2012.....	43
Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol: National Handlingsplan (2016).....	44
Hvad er problemet?.....	45
Hvem involverer problemet?.....	49
Hvorfor opstår problemet?.....	51
Delkonklusion for handlingsplanen fra 2016.....	53
Serviceloven og vejledningen til serviceloven.....	54
Hvad er problemet?.....	55
Hvem involverer problemet?.....	58
Hvorfor sker problemet?.....	60
Delkonklusion for serviceloven og vejledningen til serviceloven.....	60
Barnets Lov og delvejledninger til Barnets Lov.....	61
Hvad er problemet?.....	62
Hvem involverer problemet?.....	65
Hvorfor opstår problemet?.....	66

Delkonklusion for Barnets Lov og delvejledninger til Barnets Lov.....	67
Anbefalinger fra kommissionen for den glemte kvindekamp (2025).....	68
Hvad er problemet?.....	68
Hvem involverer problemet?.....	71
Hvorfor opstår problemet?.....	73
Delkonklusion for anbefalinger fra kommissionen for den glemte kvindekamp (2025)..	74
Virkninger i det sociale arbejdes praksis.....	75
Konklusion.....	80
Litteraturliste.....	83

Indledning og problemfelt

Æresrelaterede konflikter er i stigende grad blevet et politisk og offentligt opmærksomhedspunkt i Danmark. Dette projekt tager udgangspunkt i en interesse for, hvordan æresrelaterede konflikter er blevet konstrueret som et socialt problem, og hvilke virkninger denne konstruktion har. Baggrunden for emnet er blandt andet en af gruppemedlemmernes erfaring fra RED Safehouse, et krisecenter, der arbejder med unge på flugt fra æresrelaterede konflikter (RED, u.å. a).

Man skal ikke langt tilbage for at se den politiske og samfundsmæssige opmærksomhed omkring æresrelaterede konflikter. Eksempelvis udtalte udlændingeordfører Frederik Vad fra Socialdemokratiet i marts 2025, "Disse eksempler [på æresrelaterede konflikter] fortæller om en kultur, hvor ære og skam sættes over frihed og rettigheder. Det lever og ånder i Danmark." (denkorteavis.dk, 2025). Dette gør han på baggrund af en ny forundersøgelse fra regeringen i samarbejde med MÆRK, det nationale center mod æresrelaterede konflikter. Forundersøgelsen blev udgivet i marts 2025 og oplyser om social kontrol og æresrelaterede konflikter blandt offentlige ansatte.

Æresrelaterede konflikter er i en dansk kontekst tæt knyttet til temaer som social kontrol, tvangsægteskaber, frihedsberøvelse, psykisk vold og genopdragelsesrejser (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 5). Nordisk Ministerråd udgav i 2020 en kortlægning over strategier og initiativer til forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelateret vold i de nordiske lande. Dette er interessant, da Danmark var det første land i Norden til at udforme en strategi mod æresrelaterede konflikter i 2012 (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 5). Danmark og Norge beskrives som de eneste to nordiske lande, der direkte har fokus på æresrelateret vold eller negativ social kontrol (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 78). Nordisk Ministerråd nævner derudover, at betegnelsen æresrelaterede konflikter kun bliver brugt af de nationale myndigheder i Danmark (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 13).

I alle de nordiske lande udover Sverige hører æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol under integrationsområdet (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 78). Endvidere nævner Nordisk Ministerråd, at i alle de nordiske lande forbindes æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol overvejende med etniske minoritetsborgere (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 15). Derudover kan det nævnes, at

æreskodekser også kan spille en rolle i andre sociale kontekster, som eksempelvis rocker- og bandemiljøer (Lotte Kragh, 2010) eller kristne indremissioniske miljøer (InsideOut, u.å.).

I 2019 udgav Styrelsen for International Rekruttering og Integration publikationen Videnskortlægning om æresrelaterede konflikter. Publikationen indeholder et samlet overblik over vesteuropæisk og anglo-amerikansk litteratur på området, udgivet i perioden 2004-2019. Publikationen henvender sig overvejende til fagprofessionelle og har som politisk formål at styrke den integrationsfaglige praksis. I denne videnskortlægning påpeges det, at forskningen rummer flere forskellige perspektiver på og definitioner af æresrelateret vold. I et forebyggelses henseende er dette væsentligt at have for øje, da det vil kunne have implikationer for fagpersoners handlemuligheder. Her beskrives det, at æresrelaterede konflikter typisk opstår "i krydsfeltet mellem et kollektivistisk livssyn og patriarkalske æresnormer" (Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2019, s. 8). Det er denne videnskortlægning, som starter vores søgning efter at vide hvordan æresrelaterede konflikter bliver konstrueret i policydokumenter.

I kortlægningen fremhæves forskellige videnshuller på området, for eksempel at der mangler et fælles begrebsbrug i forskningen og en mere inkluderende og fordomsfri definition og forståelse af fænomenet . Derudover fremhæves et behov for en fælles og praktisk anvendelig definition af æresrelaterede konflikter (Styrelsen for International Rekruttering og Integration, 2019, s. 28). Derfor vil vi undersøge, hvordan æresrelaterede konflikter bliver beskrevet i dansk samfundsmæssig kontekst.

Både i forskningen og i praksis ser vi, at der er mange forskellige begreber, der knyttes til æresrelaterede konflikter. Servicestyrelsen udgav i 2009 en brugerundersøgelse i samarbejde med Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, som bruger betegnelsen æresrelateret vold (Servicestyrelsen, 2009). Dette adskiller sig fra betegnelsen æresrelaterede konflikter som oftest bruges som den gennemgående politiske betegnelse for indsatserne hertil (Nordisk Ministerråd, 2020). Her ser vi, hvordan æresrelaterede konflikter benyttes som et paraplybegreb (Nordisk Ministerråd, 2020, s. 16). Betegnelsen indeholder mange forskellige elementer, der dækker over forskellig lovgivning, handleplaner og samfundsmæssige

og politiske indsatser. Ifølge RED-Safehouse er en lang række af voldsformer knyttet til æresrelaterede konflikter, herunder stalking, kvindelig omskæring, seksuel og materiel vold (RED, u.å. c).

Problemformulering

Med afsæt i den ovenstående viden er vi i dette projekt interesserede i at undersøge, hvordan æresrelaterede konflikter bliver formidlet og konstrueret gennem centrale policydokumenter. Vi anerkender, at der forekommer hændelser, som kan give mening at betegne som æresrelaterede konflikter, og at dette er alvorlige hændelser, som påkalder en samfundsmæssig indsats. I dette projekt fokuserer vi dog på forståelsen af æresrelaterede konflikter som socialt problem. Vi arbejder ud fra en socialkonstruktivistisk tilgang, hvor vi forstår sociale problemer, begreber og kategorier som noget, der skabes gennem sproglige, historiske og kulturelle processer. Dette perspektiv betyder, at vi betragter betegnelsen æresrelaterede konflikter som noget, der formes gennem sociale og politiske praksisser. Vi ønsker dog ikke at underkende, at der kan forekomme nogle hændelser, det kan synes rimeligt at betegne som æresrelaterede konflikter, og at dette er alvorlige hændelser, som påkalder en samfundsmæssig indsats. I dette projekt fokuserer vi dog på forståelsen af æresrelaterede konflikter som socialt problem. Herunder ønsker vi at undersøge, hvornår æresrelaterede konflikter begyndte at få opmærksomhed politisk samt i medierne.

Med udgangspunkt i centrale policy-dokumenter søger vi at besvare følgende problemformulering:

- 1. Hvornår er æresrelaterede konflikter opstået som et socialt problem?*
- 2. Hvordan er æresrelaterede konflikter blevet forstået som problem?*
- 3. Hvilke virkninger har denne betydningsdannelse for det sociale arbejdes praksis?*

Gennem første delspørgsmål i problemformuleringen vil vi lave nedslag i et historisk overblik over æresrelaterede konflikter som betegnelse ud fra et medie- og politisk perspektiv. Projektet vil særligt vægte delspørgsmål 2, hvor vi vil analysere centrale

policydokumenter ud fra Carol Bacchis WPR tilgang. Ud fra delspørgsmål 3 vil vi sætte æresrelaterede konflikter i kontekst til det sociale arbejdes praksis.

Det sociale arbejde vil i dette projekt fremhæves ved at undersøge hvilke konsekvenser denne konstruktion af æresrelaterede konflikter har for det sociale arbejdes praksis. Den globale definition af socialt arbejde fokuserer netop på principper om social retfærdighed, menneskerettigheder og kollektivt ansvar (Dansk Socialrådgiverforening, u.å.). Respekt for forskelligheder er centralt for det sociale arbejde, og netop derfor er det nødvendigt at stille sig kritisk overfor betegnelser, som potentielt relaterer sig til udsatte grupper af samfundet. Sociale problemer er komplekse, og derfor er det essentielt at forholde sig til nuancerne og ikke fastlåse sig en enkelt eller simpel fremstilling. Med baggrund i disse principper er det således nødvendigt for det sociale arbejde at stille sig nysgerrig på forståelsen af de sociale problemer, som praksis beskæftiger sig med.

Litteraturgennemgang

I det følgende afsnit vil vi fremhæve udvalgt forskningslitteratur, der giver et indblik i hvilke forskningstraditioner, vi skriver os ind. Formålet med dette afsnit er at kortlægge de centrale forskningspositioner og forståelser, der har præget feltet, samt at identificere de perspektiver og problemstillinger, som danner baggrund for vores egen analytiske tilgang. Da vi undersøger hvordan æresrelaterede konflikter forstås gennem centrale policy-dokumenter, vil litteraturgennemgangen her ikke indeholde en konkret afklaring af betegnelsen som vi læner os op ad, men i stedet præsenterer forskellige fremstillinger af ære og æresrelaterede konflikter.

Litteraturgennemgangen vil indledes af et kort afsnit om vores litteratursøgning, hvorefter forskellige fremstillinger af ære vil blive præsenteret. Herefter vil vi fremhæve udvalgt litteratur, der relaterer sig til en praksisnær forståelse af betegnelsen æresrelaterede konflikter. Litteraturgennemgangen afsluttes af en præsentation af udvalgte tekster omhandlende arbejdet med policy-analyse.

Litteratursøgning

Vores litteratursøgning indledes gennem AAUs biblioteksbase Primo samt Google Scholar. Det bliver hurtigt klart for os, at betegnelsen æresrelaterede konflikter langt fra er dækkende for vores litteratursøgning, da der findes en længere række lignende eller synonyme betegnelser. Da æresrelaterede konflikter er den mest hyppigt brugte betegnelse af de danske myndigheder (Nordisk Ministerråd, 2020), har vi dog fortsat valgt at projektet tager udgangspunkt i dette begreb. Gennem vores litteratursøgning har vi derudover benyttet os af søgeord som blandt andet æresrelateret vold, vold i nære relationer, æresmotiverede konflikter, negativ social kontrol, tvingende kontrol, tvangsægteskaber, genopdragelsesrejser, ufrivillige udlandsophold, psykisk vold og æresrelateret social kontrol. Dertil kommer at betegnelsen æresrelaterede konflikter ikke benyttes i international forskning, hvor der i stedet benyttes betegnelser som honor based abuse, honor based violence eller honor based crime. Som supplement til biblioteksdata-baserne har vi derfor brugt vidensbanker fra relevante aktører på området såsom RED Center mod æresrelaterede konflikter, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, LOKK og det nationale center mod æresrelaterede konflikter, MÆRK. Med udgangspunkt i disse har vi benyttet os af reference- og citationssøgning, hvorved vi har fundet frem til de bøger og artikler, vi vil fremhæve herunder.

Et historisk blik på ære

For at kontekstualisere projektet vil vi her fremhæve enkelte historiske nedslag, idet æresbegrebet trækker tråde langt tilbage. I bogen *Ære* af teolog Sasja Emilie Mathiasen Stopa (2020) beskrives æresbegrebets udvikling i den vestlige og nordiske forståelse. Her skriver Stopa, hvordan filosofferne i det antikke Grækenland anså ære for at være resultatet af en modig gerning, som var det sociale fællesskab til gavn. I middelalderen var slægtens ære en adfærdsregulerende og tryghedsskabende hierarkisk struktur i en tid med begrænset retssikkerhed. Ved fremkomsten af den lutherske kristendom kunne den enkelte opnå ære gennem slid og arbejdsomhed, hvilket tegner et billede af, at æren ikke længere kun er knyttet til slægten og familien. Dette syn på ære styrkes gennem oplysningstiden, hvor æren

forstås som et personligt indre anliggende, der relaterer sig til den enkeltes moral og samvittighed (Stopa, 2020).

Bogen beskriver, hvordan æresbegrebet gennem historien har ændret sig og bliver tilskrevet forskellige betydninger i forskellige historiske kontekster. Det er dog grundlæggende for denne udvikling af æresbegrebet, at det forstås som skammens modsætning. I forlængelse af dette påpeges det at denne forståelse og sammenkobling af ære og skam er knyttet op på kønsbestemte adfærdsnormer, som gør sig gældende både gennem historien og i moderne tid (Stopa, 2020).

I den historiske undersøgelse af begrebet trækker vi på PhD-afhandlingen Kampen om anerkendelse, spillet om ære af Lotte Kragh (2010). Her fremhæves to forskellige diskurser om ære: den antropologiske diskurs og den historiske diskurs. Indenfor den antropologiske diskurs forstås ære som vedrørende "forholdet mellem adfærd, regler for opførsel og samfundets former for social kontrol." (Kragh, 2010, s. 297). Det er indenfor denne diskurs, at modsætningsforholdet mellem ære og skam er den dominerende forklaringsmodel, idet ære også her relateres til familiens funktioner og hvad, der vurderes bedst for slægten.

Den historiske diskurs drejer sig i højere grad om ære som en faktor i reguleringen af magt- og klassekampe. Indenfor denne diskurs ses det, at æren ændrer sig fra adelens opfattelse af ære som et medfødt privilegium tilknyttet deres klasse og stand, til borgerlighedens opfattelse af ære som et personligt individuelt anliggende.

Det er netop en pointe i Kraghs afhandling, at der i den videnskabelige litteratur er meget forskellige måder at opfatte ære på.

Ære i dag

Den omtalte afhandling af Lotte Kragh (2010) undersøger sammenhængen mellem ære og social anerkendelse i et nutidigt vestligt samfund. Dette gør hun med udgangspunkt i både en teoretisk og en empirisk analyse. Disse analyser er meget omfangsrige, og derfor vil vi her kun fremhæve enkelte pointer, der kan bidrage til en skitsering af, hvordan ære kan opfattes i en nutidig dansk kontekst.

Lotte Kragh peger på en bredt accepteret dikotomi i den vestlige verden - nemlig mellem det moderne og det traditionelle (2010, s. 124). Her placeres ære ifølge

Kragh uden videre i det traditionelle, da det forbindes med et feudalt og præ-moderne samfund. På den måde kan ære i en almen forståelse karakteriseres som noget, vi i den vestlige verden har efterladt i historien, og der er en tendens til at tale om æresbegrebet som forældet (Kragh, 2010, s. 125). Når ærens betydning alligevel ikke forsvinder i visse miljøer, forklares dette som udtryk for et traditionalistisk perspektiv. Lotte Kragh peger på "indvandrere" (2010, s. 130) og "bander med et tilhørsforhold til rockerkredse" (2010, s. 130) som eksempler på sådanne miljøer. Kragh påpeger dog også, at dette synspunkt problematiseres af historikere, og at det i stedet kan siges, at æren har indtaget nye former, fordi ærens indhold er relativt til dens historiske og kulturelle kontekst (Kragh, 2010, s. 125). I forlængelse af dette peger Kragh på, at den brede danske befolkning knytter æresbegrebet til både "rockerkredse og indvandrerkeredse med et tilhørsforhold til Nordafrika og de mellemøstlige lande" (2010, s. 276). Hun italesætter, at denne kulturelle historie som udgangspunkt bygger på viden overleveret gennem massemedier som radio, TV og avis, og ikke på personlige erfaringer. Denne kulturelle historie har ifølge Kragh (2010) gjort den almene dansker i stand til at tale om ærens store betydning i visse miljøer.

Som det pointeres af Lotte Kragh kædes ære af den brede danske befolkning sammen med "indvandrerkeredse" (2010, s. 276). Dette ses afspejlet i den øvrige forskning, der har fokus på eksempelvis minoritetsetniske danskere. Derfor ser vi det som essentielt for dette projekt at undersøge ikke-vestlige opfattelser af ære.

Dette vælger vi her at gøre gennem turkolog og specialist i arabisk kultur Robert Ermers bog *Honor Related Violence* fra 2018. Han ønsker at undersøge, hvorfor der bliver begået æresrelateret vold. Ermers beskriver, hvordan de faktiske forskelle og paralleller mellem vestlig ære og ikke-vestlig ære sjældent er blevet belyst (Ermers, 2018, s. 20). Med udgangspunkt i antropologen Pitt-Rivers beskriver Ermers, hvordan ære ikke er en følelse, men et socialt fænomen, og hvordan ære beskrives som det modsatte af skam (Ermers, 2018, s. 21). Ermers forklarer, hvordan beskrivelsen af ære i en vestlig kontekst om et individs moralske værd i et samfund kan forenes med ikke-vestlig opfattelse (Ermers, 2018, s. 58). Her skriver han, at den måde, vi opfatter ære på, er en universel tankegang og ikke kun knyttet til ikke-vestlige kulturer (Ermers, 2018, s. 11). Ermers beskriver derudover, at ikke-vestlige opfattelser af ære handler om ens sociale status i form af, hvilke idealer

man skal stræbe efter at efterleve. Emers slutter bogen af med at forklare at på grund af den påstået uklarhed, der findes om ære i ikke-vestlige kulturer og samfund, er der ikke blevet forsket i hvad ikke-vestlig ære egentlig betyder og står for (Emers, 2018, s. 290). I bogen kritiserer Robert Emers altså den måde vestlig ære bliver beskrevet som noget andet end ikke-vestlig ære og argumentere for, at de begge omhandler individets moral.

Æresrelaterede konflikter i det sociale arbejde

Yderligere ønsker vi at sætte de æresrelaterede konflikter i kontekst af det sociale arbejde i Danmark. Her er det som nævnt værd at bemærke, at der bruges mange overlappende terminologier på dette område, hvilket også vil afspejles i vores udvalgte litteratur.

I 2018 udgav socialrådgiver og projektchef for rådgivningen Etnisk Ung Susanne Willaume Fabricius metodebogen Når ære er på spil. Her definerer hun de æresrelaterede konflikter ud fra myndighedernes definition, og skriver yderligere, at det er "en samlet betegnelse for handlinger, der foretages med det formål at beskytte familiens ære eller som en reaktion på, at æren er krænket." (Fabricius, 2018, s. 24). Her refererer Fabricius til et æreskodeks, som dækker over et komplekst sæt af normer og regler for hvordan man henholdsvis mister og vedligeholder ære (2018, s. 15). Hun beskriver, at æren i denne forståelse er knyttet til en families status og på den måde er kollektiv. Med udgangspunkt i socialantropolog Unni Wikan skriver Fabricius, at der på arabisk, kurdisk, persisk og tyrkisk findes to ord for ære, hvoraf det ene handler om gæstfrihed og tapperhed, og det andet udelukkende handler om kvindens ærbarhed (Fabricius, 2019, s. 14). Æreskodekset og dermed de æresrelaterede konflikter tager i denne bog udgangspunkt i det sidste begreb. Her beskrives det, at vanære er ærens modstykke (Fabricius, 2019, s. 15). Vanære må forstås som et langt stærkere begreb end skam, der har mere vidtrækkende konsekvenser. Skammen er typisk en individuel følelse i det danske, individualiserede samfund, mens ære og vanære handler om værdi set med andres øjne. Bliver offentligheden altså bekendt med en vanærende overskridelse af æreskodekset, vil familien potentielt forsøge at genoprette æren, og heri opstår risikoen for æresrelaterede konflikter.

Fabricius peger yderligere på, at æresrelaterede konflikter oftest nævnes i forbindelse med islam, men at disse findes i mange forskellige samfund, der er præget af stærke patriarkalske traditioner og kulturer. Således fremhæver hun også, at de æresrelaterede konflikter kan foregå hos "både kristne, muslimer, hinduer, sikher, jøder og buddhister - hos religiøse såvel som hos ikke-troende." (Fabricius, 2019, s. 27).

Derudover tager vi også udgangspunkt i den fagfællebedømte bog *Æresrelateret social kontrol* (2019) af Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo Wagner Sørensen. Bogen her drejer sig om både teori og praksis i det sociale arbejde. De definerer her æresrelateret social kontrol som:

... familiens, slægtens og det etniske baglands forebyggende adfærdsregulering og sanktioner i form af tvangsbaseret kontrol over for gruppemedlemmer, der reelt eller potentielt afviger fra gældende normer for kønnet og seksuel adfærd og identitet, med det formål at opretholde eller genoprette familiens ære inden for en patriarkalsk kønsorden. (Danneskiold-Samsøe m.fl., 2019, s. 47-48)

I denne bog tales ud fra en forståelse af eksistensen af en æreskultur - det er denne kultur, som ideer og normer om ære udspringer af. Denne æreskultur har været nødvendig i samfund, hvor der ikke har været en fungerende stat eller retssystem og eksisterer i Danmark i kraft af indvandring fra lande, hvor æreskulturen er dominerende (Danneskiold-Samsøe m.fl., 2019, s. 16).

Derfor peger forfatterne også her på, at nogle forskere i forlængelse heraf mener, at den æresrelaterede sociale kontrol og vold bliver kulturaliseret. Dette forstås her som at volden bliver forklaret som et udslag af deres særlige kultur, og derfor kan give anledning til diskriminerende adfærd. Forfatterne selv kritiserer dette standpunkt, idet de påpeger, at den reelt forekommende vold forsvinder, hvis fokuset overvejende lægges på andetgørelse og diskrimination (Danneskiold-Samsøe m.fl., 2019, s. 91). Netop denne modstridende og komplekse brug af kulturbegrebet kan gøre det vanskeligt for fagpersoner at agere indenfor

dette felt. Manglende viden kan ende i det, der her kaldes kulturel forforståelse, hvor fagpersoners antagelser om “de etniske andre” bliver grundlæggende for deres arbejde med æresrelateret social kontrol. Dette styrkes ifølge forfatterne af, at der til trods for politisk bevågenhed på området, er udgivet en relativt begrænset mængde af forskningsbaseret viden omhandlende æresrelateret social kontrol. Dette kan yderligere vanskeliggøre kvalificering af fagpersoners arbejde (Danneskiold-Samsøe m.fl., 2019).

Vi vil også fremhæve jurist Kumm Sabha Mirzas afhandling *Æresrelaterede forbrydelser* (2018), som omhandler strafferetlige perspektiver på området. Mirza tager udgangspunkt i tre relevante nedslag i straffeloven – forbud mod kvindelig omskæring, ulovlig tvang i forbindelse med ingåelse af ægteskab og ulovlig tvang i forbindelse med ansigtstildækning. Hun konkluderer, at den strafferetlige lovgivning omkring æresrelaterede konflikter i overvejende grad er overflødig. Dette begrundes hun i uklarheder i både lovgivningen og forarbejderne, samt vanskeligheder ved anvendelse af lovgivningen i praksis. Hun viser, at lovgivningen er udtryk for en symbollovgivning, der skulle have til formål at skabe solidaritet i samfundet. Mirza påpeger derimod, at lovgivningen ikke har denne positive symbolske funktion, men modsat har fremmet stigma og generaliseringer af bestemte befolkningsgrupper. Yderligere ses det her, at lovgivningen på området er vedtaget med udgangspunkt i moralsk panik, og analyser af fremsatte lovforslag viser, at lovgiverne i høj grad har været interesserede i at sende et signal om handlekraft og afstandtagen til disse problematikker (Mirza, 2018).

De strafferetlige perspektiver på æresrelaterede konflikter, som her bliver præsenteret, bidrager til et nuanceret og helhedsorienteret blik på området, idet projektet ikke beskæftiger sig med strafferetlig lovgivning.

Analyse af policy-dokumenter

Da projektet som beskrevet ikke beskæftiger sig direkte med det praksisnære arbejde omkring æresrelaterede konflikter, er det væsentligt for os at inkludere litteratur omhandlende analyse af policy-dokumenter. Her kan fremhæves artiklen *Velfærdens målgrupper: Sociale kategorier og politisk legitimitet i indsatsen mod negativ social arv* (Harrits & Østergaard Møller, 2012). Med inspiration fra Schneider

og Ingrams teorier om politiske målgruppers sociale konstruktion, undersøger Harrits og Østergaard Møller policy-dokumenter omhandlende indsatser mod negativ social arv. De påpeger, at både problemets beskrivelse og problemets politiske løsning knyttes tæt sammen med målgruppen. Med denne undersøgelse konkluderer de, at problembeskrivelser og sociale kategorier giver indhold til politisk definerede kategorier. Samtidig påpeges det, at der på dette område benyttes diffuse og udefinerede kategorier, der giver stort rum og betydning til det professionelle skøn. Harrits og Østergaard Møller beskriver, hvordan begrundelsen for og legitimiteten af den politiske indsats hentes direkte i forholdet mellem 'alle', altså den almene borger, og 'nogle', nemlig målgruppen med problemer. Således kan vidtgående foranstaltninger legitimeres ved et ønske om at afvikle denne forskel (Harrits & Østergaard Møller, 2012).

Denne artikel peger således på relevansen af arbejdet med sociale konstruktioner i policy-dokumenter, samt kalder på opmærksomhed overfor mulige overførbare fund.

Her vil vi også fremhæve teolog og islam-forsker Jesper Petersens artikel En konstruktiv kritik af begrebet negativ social kontrol (2024). Projektet her læner sig både metodisk, i sit emne og i sit formål op ad denne artikel. Her skriver Petersen, at negativ social kontrol oprindeligt var synonymt med æresmotiveret kontrol, men at disse to adskilles i regeringens nationale handleplan fra 2016, Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. En egentlig indholdsmæssig adskillelse af disse to begreber forsøges tydeliggjort af Styrelsen for International Rekruttering og Integration i senere policy-dokumenter. Dog påpeger Petersen, hvordan også denne adskillelse fejler. Således konkluderer han, at negativ social kontrol kan siges at være en 'tom betegner', der afhængigt af konteksten både kan betegne psykisk vold, æresmotiveret kontrol og pædagogik (Petersen, 2024).

Som Petersen (2024) netop peger på fremgår æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol som oftest i sammenhæng i dansk lovgivning, og derfor er viden om negativ social kontrol også nødvendig for dette projekt. Særligt positioneringen af negativ social kontrol som et politisk og værdiladet perspektiv er relevant for vores videre læsning og analyse af fremstillingen af æresrelaterede konflikter i policy. Samtidig fremhæver Petersen en række konsekvenser ved begrebets uklarhed, herunder konkrete konsekvenser for den enkelte borger, da

negativ social kontrol som politisk begreb begrænser socialfagligt funderede handlemuligheder (2024).

Metodiske overvejelser

Herunder beskrives vores metodiske overvejelser omkring projektet. I dette afsnit vil vi beskrive vores videnskabsteoretiske ståsted, etiske overvejelser samt udvælgelse, bearbejdning og præsentation af vores udvalgte empiri.

Videnskabsteoretisk ståsted

Projektet her anvender en socialkonstruktivistisk tilgang med udgangspunkt i Berger og Luckmann. Grundlæggende for denne forståelse er, at menneskets bevidsthed er formet af dets sociale placering. Det vil sige, at menneskelig tænkning opstår gennem menneskelig aktivitet og i de sociale relationer, som netop denne aktivitet er med til at skabe (Pedersen, 2012, s. 193).

Socialkonstruktivismen handler om at forstå, hvordan forskellige samfund oplever og forholder sig til viden som noget naturligt givet, selvom denne viden ifølge Berger og Luckmann er socialt skabt og kan variere fra samfund til samfund (Pedersen, 2012, s. 194). Med afsæt i Berger og Luckmanns fokus på forholdet mellem tanke og social kontekst undersøger vi, hvordan æresrelaterede konflikter forstås og italesættes i en dansk samfundsmæssig ramme. Det er nemlig ifølge Berger og Luckmann i denne proces mellem tanke og social kontekst, at viden skabes og opretholdes i sociale sammenhænge og som bliver opfattet som en selvindlysende virkelighed (Pedersen, 2012, s. 193.). Ifølge Berger og Luckmann oplever vi virkeligheden som noget, der eksisterer uafhængigt af vores egen vilje – vi kan ikke blot vælge den fra. På samme måde betragter de viden som en overbevisning om, at bestemte fænomener er virkelige og har særlige egenskaber (Pedersen, 2012, s. 194). I dette projekt undersøger vi derfor, hvordan æresrelaterede konflikter konstrueres som en bestemt form for viden med bestemte karakteristika – og hvordan disse fremstår som fænomener, der eksisterer uafhængigt af vores egen vilje.

Dette er baggrunden for, at Berger og Luckmann opfatter samfundet som et menneskeligt produkt, da menneskers handlinger skaber samfundet. Det er med udgangspunkt i en bestemt verdensforståelse, at vi handler for at reducere kompleksiteten i hverdagen (Pedersen, 2012, s. 196). Altså at vi ikke hele tiden skal vurdere, hvorvidt noget er rigtig eller forkert. (Pedersen, 2012, s. 195). Det er således i hverdagen, at denne verdensforståelse eksternaliseres gennem menneskelig interaktion. På den måde bliver bestemte måder at handle og tænke på gjort til "normale" i samfundet (Pedersen, 2012, s. 196).

Det er med afsæt i forståelsen af samfundet som et menneskeligt produkt, at vi retter blikket mod æresrelaterede konflikter. Den videnskabsteoretiske tilgang kommer til udtryk i projektet ved, at vi undersøger, hvordan æresrelaterede konflikter konstrueres gennem politiske fremstillinger. Her ser vi nærmere på, hvordan disse konstruktioner tillægges bestemte karakteristika og dermed former vores forståelse af æresrelaterede konflikter.

Berger og Luckmann pointerer, at der stadig foregår magtkampe om, hvordan virkeligheden opfattes. En central pointe er, at det ofte er dem med mest magt – og ikke nødvendigvis de bedste argumenter – der afgør, hvilke opfattelser af virkeligheden der vinder frem. Derfor finder vi i projektet det vigtigt at undersøge, hvem der har indflydelse på, hvordan bestemte virkelighedsopfattelser etableres og tilskrives betydning og karakteristika (Pedersen, 2012, s. 196). Det er dog vigtigt at understrege, at den sociale virkelighed ikke kan konstrueres frit af det enkelte individ. Menneskeskabte verdensforståelser er aldrig endelige, men er konstant under udvikling og forhandling. I denne proces er det muligt at påvirke virkeligheden – for eksempel gennem politisk handling (Pedersen, 2012, s. 198).

I dette projekt er vores fokus være rettet mod den politiske fremstilling af æresrelaterede konflikter. Vi vil derfor undersøge dette perspektiv med udgangspunkt i centrale policy dokumenter. Derfor vil vores etablerede viden ikke sige noget om hvordan æresrelaterede konflikter opleves for de involverede.

Etiske overvejelser

I dette projekt ønsker vi at efterleve en god forskningsetik og ligeledes en god videnskabelig standard. Derfor vil vi tage udgangspunkt i rapporten Det danske

kodeks for integritet i forskning, som er udgivet af Uddannelses- og Forskningsministeriet i november 2014 (Uddannelse- og Forskningsministeriet, 2014). Rapporten foreskriver, hvordan de tre principper, ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed, alle skal være til stede for at opnå integritet i forskningen. Princippet om ærlighed har den betydning for vores projekt, at vores data og resultater formidles med troværdighed over for den kontekst, hvori vores resultater findes. Dette hører sammen med princippet om gennemsigtighed, hvilket betyder, at der i projektet skal være en gennemgående åbenhed omkring hvordan vi har behandlet vores data. Princippet om ansvarlighed kommer til udtryk ved, at alle i projektet har ansvar for, at vores data bliver behandlet etisk korrekt. Dette gør vi gennem løbende refleksion over hvilke konsekvenser vores til- og fravalg vil have på projektet, samt den dertilhørende potentielt udsatte gruppe (Uddannelse- og Forskningsministeriet, 2014).

Projektet benytter sig af en dokumentanalyse, hvilket fordrer at forskeren skal kende til dokumentets oprindelse, kontekst og funktion (Høgsbro, 2008). Vi vil gennem en genealogisk fremstilling sikre os at se og forstå emnets kontekst. Vi anvender centrale policy-dokumenter som grundlag for vores undersøgelse. Dette kan betegnes som naturligt forekommende data og vil have indflydelse på vores projekt, da vi ikke selv har skabt og formet vores empiriske materiale (Drewett & O'Reilly, 2021). Dette betyder, at vi må have en skærpet opmærksomhed på afsenderen af disse dokumenter og deres erklærede formål.

Forskningsetikken handler om de involverede parter og ligeledes hvordan disse skal lide mindst mulig last i vores undersøgelsesproces (Carlsen, 2018). Dette betyder, at vi har valgt at have en tilgang til emnet, hvor vi ikke kommer i direkte kontakt med en potentiel sårbar gruppe af hensyn til disse personers sikkerhed og velvære. Desuden er vi opmærksomme på, at det, vi læser og forstår i den udvalgte data, ikke bærer præg af vores egne personlige eller politiske holdninger, men at vi forholder os objektivt og analyserende til det udvalgte materiale. Dette gør sig særligt gældende, da vi alle tre er en del af den etniske majoritet i Danmark. Anvendelsen af de etiske retningslinjer handler ligeså vel om at beskytte potentielt udsatte grupper, særligt minoritetsgrupper, som vil være en gennemgående gruppe, der fremtræder i det udvalgte materiale. Således er det vores ansvar at sikre, at der ikke sker en eventuel stigmatisering (Drewett & O'Reilly, 2021). Derfor er det vigtigt, at vi i projektet forsøger at fremhæve det, vi ser som de vigtigste pointer, samtidig med at

vi ikke får skabt et karikeret og unuanceret billede. Dog må det bemærkes at projektet også afspejler vores valgte analytiske vinkel og derved kunne se anderledes ud gennem et andet analytisk perspektiv.

Det er vigtigt, at vi i projektet forholder os til vores forskerposition, da vi herigennem positionerer os selv med en magt til at definere eller konkludere noget om emnet. Med en manglende opmærksomhed på dette kan vi risikere at være med til at skabe et narrativ om en potentielt udsat gruppe. Projektets formål er ikke at definere den enkeltes oplevelse af at være involveret i en æresrelateret konflikt. Vi er dog opmærksomme på, at dette er et forskningsmæssigt greb, da vi løbende i projektet ser en interdependens mellem disse aspekter.

Som en del af vores etiske overvejelser, har vi reflekteret over brugen af generativ AI til dette projekt. Vi er bevidste om mulighederne og hvad GAI kan bidrage med, men har valgt at begrænse brugen af GAI i det projekt. Dette gør vi af klimaetiske årsager, da GAI kræver store mængder strøm og vand (Lorentzen et al., 2024) og vi mener at brugen af disse ressourcer ikke står på mål for det bidrag, GAI vil kunne yde i projektet. Således er GAI kun i begrænset omfang blevet brugt i forbindelse med sproglige forbedringer, understøttelse af vores empiriindsamling og tekstoverblik.

Empiri og data

I det følgende afsnit vil vi beskrive vores tilgang til indsamlingen af projektets empiri, med henblik på at skabe gennemsigtighed og overførbarehed.

I projektet beskæftiger vi os med policy-dokumenter som vores empiriske data. Med udgangspunkt i Bacchi arbejder vi i dette projekt med en forståelse af, at policy udspringer af en specifik forståelse af den politiske rolle (Bacchi, 2014, s. ix). Betegnelsen policy associeres her med en indsats, altså en forståelse af at noget bliver sat i gang. Policy forbindes ofte med noget positivt, fordi det har til formål at løse et problem og derfor ligger der en forudsætning om at noget skal ændre sig (Bacchi, 2014). Dette indebærer primært, men ikke udelukkende, konkret lovgivning, lovforslag, folketingsdebatter og politiske aftaler, samt nationale handleplaner, vejledninger og anbefalinger. Vi har indsamlet et større antal dokumenter, end der vil anvendes konkret i analysen ud fra et ønske om at danne os et samlet overblik over

betegnelsen æresrelaterede konflikters brug i policy-sammenhæng. Dette gør vi med udgangspunkt i WPR-tilgangen, som vil blive uddybet i et senere afsnit.

Vi har indsamlet empirien gennem flere forskellige kilder, herunder Folketingets hjemmeside, Retsinformation, Nationalt Center for Æresrelaterede Konflikter (MÆRK) og regeringsnedsatte kommissioner. Som supplement hertil har vi også benyttet os af Infomedia, Karnov, Schultz Lovguide og relevante organisationer såsom RED og LevUdenVold. Vi har ikke ladet os begrænse af disse kilder, men også brugt dem som afsæt for videre indsamling.

Vi har valgt at begrænse vores empiriindsamling til dansksprogede dokumenter omhandlende æresrelaterede konflikter i danske kontekster. Ydermere har vi valgt ikke at have en afgrænset tidsperiode for relevante dokumenter. Dette gør vi, da afdækningen af betegnelsens historiske udvikling vil indgå som en del af analysen.

Indsamling af dokumenter

Gennem vores empiri-indsamling indgår ordene "æresrelateret" og "æresmotiveret", herunder bøjninger af disse, som vores primære søgeord. Disse ord kan efterfølges af relevante ord som kriminalitet, vold, konflikter, drab, social kontrol eller forbrydelser. Dokumenterne skal derfor som udgangspunkt indeholde disse ord for at være relevant empirisk materiale. Vi er dog bevidste om, at flere forskellige betegnelser læner sig op ad det felt, vi ønsker at undersøge. Derfor har vi også udvalgt følgende sekundære søgeord: tvangsægteskab, genopdragelsesrejse, familievold, æresdrab, æresvold, æreskonflikt, æreskultur, ufrivillige udlandsophold. Dette gør vi ud fra en forståelse af, at dette felt ændrer sig, indenfor både forskning og politik, hvorved flere nuancer og betegnelser skabes. Disse sekundære søgeord benytter vi således for at sikre at vores indsamling ikke ekskluderer relevante dokumenter grundet en anderledes ordlyd. Yderligere ønsker vi at sikre en bred indsigt i feltet og dets udvikling allerede tidligt i processen. Herved har vi indsamlet cirka 200 dokumenter.

Sortering og udvælgelse af dokumenter

I første omgang valgte vi at sortere dokumenterne ud fra et krav om at "æresrelateret" skulle fremgå i dokumentet med en minimumsfrekvens på 5 gange,

hvilket resulterede i cirka 30 dokumenter. Vi lavede herefter en individuel vurdering af disse dokumenter, baseret på deres dokumenttype og forventede effekter, med udgangspunkt i Carol Bacchis fokus på levede erfaringer og konsekvenser (Bacchi, 2014).

Bacchi beskriver, at når man skal udvælge sine policy-dokumenter, er man allerede involveret i en form for analyse af dokumenterne (Bacchi, 2014, s. 20). Vi har ud fra Bacchis tilgang til tekstudvælgelse, udvalgt følgende dokumenter:

- National strategi mod æresrelaterede konflikter (2012) (bilag A)
- Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol: National Handlingsplan (2016) (bilag B)
- Relevante paragraffer fra Barnets Lov (2024) (bilag C)
- Relevante punkter fra delvejledning 1, 2, 3, 4 og 5 til Barnets Lov (2024) (bilag C1, C2, C3, C4 og C5)
- Relevante paragraffer fra Serviceloven (2025) (bilag D)
- Relevante punkter fra Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven (2014) (bilag D1)
- Anbefalinger fra Kommissionen for den Glemte Kvindekamp (2025) (bilag E)

Vi vil uddybe disse paragraffer og dokumenter samt deres kontekst i analysen. De relevante paragraffer vil blive præsenteret senere i opgaven.

Bacchi anbefaler, at man skal finde lovgivning eller en politisk rapport som start på udvælgelsen (Bacchi, 2014, s. 20). Her har vi valgt den første nationale strategi på området, som udgives i 2012 og danner rammen om de senere udgivne policy-dokumenter om æresrelaterede konflikter. Når man har valgt det første dokument, vil man typisk udvælge relaterede dokumenter (Bacchi, 2014, s. 20). Her er den nationale handlingsplan fra 2016, der bygger videre på den nationale strategi fra 2012, særligt relevant. Vi benytter disse to dokumenter til at anlægge et bagudskuende blik for at undersøge fremkomsten og udviklingen i forståelsen af æresrelaterede konflikter. Da vi ønsker at undersøge, hvordan de æresrelaterede konflikter relaterer sig til det sociale arbejde, har vi også taget udgangspunkt i gældende lovgivning på området. Det ses her i henholdsvis Barnets Lov og Serviceloven. Vi har valgt at inkludere de medfølgende vejledning til disse

dokumenter, for at sikre en dybere forståelse gennem et større empirisk analysemateriale. I et ønske om at være fremadskuende har vi valgt at inkludere de nye anbefalinger fra Kommissionen for den Glemte Kvindekamp, der blev udgivet i januar 2025 og indeholder anbefalinger til den fremtidige indsats på området.

Dokumenterne vil blive præsenteret løbende i analyseafsnittet om problemforståelsen, hvor der vil være nærmere fokus på deres formål og den politiske kontekst, de udgives i. Disse dokumenter bearbejdes ved kodning ud fra Bacchis 6 WPR-spørgsmål, som beskrives i et senere afsnit om teori og analysestrategi.

Øvrige dokumenter

For at kunne besvare delspørgsmål 3 i vores problemformulering, er det nødvendigt at se på dokumenter, der ligger ud over de centrale policy dokumenter. Disse dokumenter skal undersøge konstruktionen af æresrelaterede konflikters betydning for det sociale arbejdes praksis. For at sikre et bredt perspektiv på disse virkninger, vælger vi at inddrage flere forskellige typer dokumenter. Disse dokumenter er udvalgt med baggrund i Carol Bacchis begreber om effekter, som præsenteres i det følgende afsnit.

For at komme tættere på hvordan de æresrelaterede konflikter håndteres i praksis, har vi valgt at tage udgangspunkt i konkrete kommunale beredskabsplaner for dette. Beredskaberne er lovpligtigt for kommunen at udarbejde jf. Barnets Lov § 15, stk. 3 (bilag A). Beredskabernes formål er at håndtere, opspore og forebygge æresrelaterede konflikter. Beredskaberne skal udformes skriftligt, og det er disse dokumenter, vi her benytter.

Vi vil her tage udgangspunkt i beredskaberne fra henholdsvis Frederiksberg Kommune (bilag F), Rebild Kommune (bilag G) og Nyborg Kommune (bilag H). Disse kommuner er valgt ud fra et princip om geografisk bredde og forskellige indbyggertal. Alle tre beredskaber er udgivet i 2024 og henvender sig til fagpersoner i kommunen.

For at sætte fokus på oplevede erfaringer, vælger vi også at inddrage perspektiver herfra. Det ene er et kritisk debatindlæg, skrevet af en medicinstuderende med minoritetsetnisk baggrund (Khalil, 2025). For at sikre et nuanceret materiale, inddrager vi også udtalelser fra REDs årsberetning fra 2024

(RED; 2024). Disse to tekster er udvalgt med udgangspunkt i at respektere to forskellige perspektiver på erfaringer med æresrelaterede konflikter.

Derudover vil vi inddrage Finansloven 2025, som kan give et overblik over nogle af økonomiske ressourcer, der bliver afsat til det æresrelaterede område. Vi vil benytte dette dokument, med udgangspunkt i at undersøge en sammenhæng mellem den nuværende problemforståelse på området og den økonomiske bevilling.

Disse dokumenter vil således blive analyseret og diskuteret i afsnittet Virkninger i det sociale arbejdes praksis.

Teori og analysestrategi

Herunder vil vores teoretiske overvejelser samt analytiske strategi præsenteres. Først vil vi komme ind på Carol Bacchis WPR-tilgang, og hvordan vi vil bruge hendes teoretiske og metodiske overvejelser i projektet, samt til vores analysestrategi. Herefter vil vi præsentere Donileen R. Losekes teoretiske perspektiver på sociale problemer som sociale konstruktioner og relevante begreber hertil.

WPR som metodisk og analytisk tilgang

Ud fra et ønske om en dybdegående og kritisk analyse af den politiske konstruktion af betegnelsen æresrelaterede konflikter, har vi i dette projekt valgt at benytte os af politolog Carol Bacchis WPR-tilgang. WPR står for What's the problem represented to be? og opsummerer, at denne tilgang beskæftiger sig med de såkaldte problemrepræsentationer. Problemrepræsentationer betegner, hvordan et givent problem fremstilles - hermed forstået at problemet konstrueres gennem forskellige problemrepræsentationer (Bacchi, 2014, s. xii). Med udgangspunkt i denne tilgang og vores videnskabsteoretiske ståsted, forstår vi sociale problemer som socialt konstruerede. Denne konstruktion sker blandt andet gennem policy, der, som tidligere nævnt, betegner politiske dokumenter. Med udgangspunkt i Bacchi er projektet udført med forståelsen af, at policy ikke blot italesætter problemer, men aktivt er med til at forme dem (Bacchi, 2014). Det er således en væsentlig pointe i vores arbejde med WPR-tilgangen, at formålet ikke er at evaluere, hvor succesfuldt

en given policy formår at løse et problem. I stedet benytter vi WPR-tilgangen til at synliggøre antagelser og selvfølgeligheder, der danner grundlag for den policy, der formuleres. Det er således dette formål som udgør det "kritiske" element i Bacchis WPR-tilgang. Vores kritiske interesse tager udgangspunkt i at afdække nogle af implikationerne for bestemte problemrepræsentationer. Dette gør vi blandt andet ud fra en forståelse af, at en given problemrepræsentation i policy har reelle konsekvenser for menneskers levede liv, samt for hvilke løsningsmuligheder, der kan anses som legitime for et givent "problem" (Bacchi, 2014).

Som analytisk tilgang består WPR af 6 spørgsmål. Vi benytter os i dette projekt af Miriam Madsens oversættelse (2024, s. 39).

- 1) Hvordan repræsenteres problemet i en specifik policy?
- 2) Hvilke formodninger eller antagelser ligger bag denne problemrepræsentation?
- 3) Hvordan er denne problemrepræsentation blevet til?
- 4) Hvad fremstår uproblematisk i denne problemrepræsentation? Hvad gøres tavst? Kan der tænkes anderledes om 'problemet'?
- 5) Hvilke effekter producerer denne problemrepræsentation?
- 6) Hvordan og hvor er problemrepræsentationen blevet produceret, formidlet og forsvaret? Hvordan kan den udfordres, forstyrres og erstattes?

(Miriam Madsen, 2024, s. 39)

Trods spørgsmålenes opstilling bør de ikke anvendes som en checkliste (Cort & Thomsen, 2024). Spørgsmålene forstås i stedet som forbundne. De kan hver især bidrage med forskellige perspektiver på problemrepræsentationen. WPR-spørgsmålene vil altså være en gennemgående rettesnor i vores analyse, selvom de ikke er skrevet eksplicit frem. I forlængelse af vores problemformulering har vi valgt primært at fokusere på spørgsmål 1, spørgsmål 3 og spørgsmål 5. Grundet spørgsmålenes forbundethed vil de øvrige perspektiver blive inddraget, når det findes relevant.

Carol Bacchi beskriver vigtigheden af konteksten for ens udvalgte policy-dokumenter (Bacchi, 2014, s. 20). Web of policies betegner den historiske og nutidige kontekst for dokumentet og er essentielt for at forstå problemrepræsentationen (Bacchi, 2014, s. 20). Derfor vil vi i analysen skildre, hvordan et policy dokument altid vil bære præg af sit ophav.

Vi benytter Bacchis begreb dikotomier, som befinder sig i den samfundsmæssige og politiske debat (Bacchi, 2014). Dikotomier betyder todeling og viser til en konstrueret modsætning, hvor den ene side udelukker den anden. Der findes typisk et hierarki blandt dikotomierne, hvilket vil sige, at en side bliver set som mere værdifuld end den anden (Bacchi, 2014). Det er vigtigt at man har øje for dikotomier når man læser policy, da dikotomier kan bruges til at forsimple komplekse forhold (Bacchi, 2024, s. 7).

Bacchi beskriver, at en bestemt problemrepræsentation kan skabe udfordringer for nogle befolkningsgrupper (Bacchi, 2014, s. 15). Disse udfordringer kan betegnes ud fra Bacchis begreb effekter. Hun sætter blandt andet tre forskellige effekter op: diskursive effekter, subjektiverende effekter og levede effekter.

Den diskursive effekt er forbundet med hvilke antagelser og tavsheder der ligger i den gældende problemrepræsentation. Diskursive effekter omhandler, at man ikke kan separere problemrepræsentationen fra dens kontekst. De diskursive effekter omhandler hvad, der inkluderes i de æresrelaterede konflikter, og hvad, der ikke gør. Dette påvirker altså hvordan man kan tænke om problemet, og hvilke løsningsmuligheder, man kan forestille sig (Bacchi, 2014, s. 16).

Subjektiverende omhandler hvordan diverse diskurser kan skabe en bestemt subjekt-position (Bacchi, 2014, s. 16). Bacchi beskriver, hvordan det er vigtigt at kigge på en problemrepræsentations indvirkning på de subjekter, der er genstand for dem. Det betyder, at hvordan mennesker bliver fremstillet eller beskrevet som et "problem", har betydning for hvordan de ser sig selv (Bacchi, 2014, s. 17). Ud fra en given konstruktion åbnes der for, at man kan blive betegnet eller betegne sig selv som offer for en æresrelateret konflikt.

Levede effekter beskriver, hvordan en bestemt problemrepræsentation kan have materiel indvirkning på menneskers liv (Bacchi, 2014, s. 17). Det vil sige, at hvordan et problem bliver præsenteret, kan påvirke nogens adgang til ressourcer, som bolig eller økonomi (Bacchi, 2014, s. 18). Dette kan eksempelvis udmønte sig i

at nogle personer er berettiget til hjælp, fordi deres situation stemmer overens med hvordan æresrelaterede konflikter fremstilles i en given lovgivning. Modsat vil andre defineres som lovbyggere og opleve en begrænset adgang til ressourcer, som konsekvens af, at deres handlinger betegnes som strafbare, eksempelvis i form af fængsling.

Loseke og konstruktionen af sociale problemer

Som supplement til Bacchi har vi valgt at bruge sociologen Donileen R. Losekes bog *Thinking About Social Problems*.

Vi tager udgangspunkt i Losekes beskrivelser af, at sociale problemer betegner visse betingelser og tilstande, der kan og bør blive ændret (Loseke, 2017, s. 6-7). Disse betingelser har påvirkning på menneskers levevilkår. Disse tilstande kan dog først klassificeres som sociale problemer, når nogen aktivt vælger at kalde dem for et socialt problem (Loseke, 2017, s. 14). Det betyder, at der i princippet ikke findes nogle faste kriterier for, hvad der kan blive klassificeret som et socialt problem.

Et socialt problem bliver klassificeret gennem *claims-making* (Loseke, 2017). Claims-making kan på dansk oversættes til at gøre krav gældende eller fremsætte krav om. Det betegnes således den proces, hvor bestemte tilstande klassificeres som sociale problemer. Vi vælger i projektet at benytte den originale betegnelse, *claims-making*, da vi mener, at den udtrykker denne proces mere tydeligt.

Loseke bruger to hovedbegreber i sin *claims-making* teori: *claims-makers*, som er dem der forsøger at definere hvad et social problem er, og publikum, som er dem *claims-makers* forsøger at overbevise om noget er et socialt problem (Loseke, 2017, s. 25).

Loseke beskriver regeringen og lovgivning som de mest åbenlyse *claims-makers*, da de er i direkte kontakt med at formidle og løse sociale problemer (Loseke, 2017, s. 31). Hos *claims-makers* er det ikke sandheden som er i fokus, men i stedet hvad publikum forstår som sandheden om et socialt problem (Loseke, 2017, s. 35). Dette vil bringes i spil i projektet for at undersøge, hvordan politikere gennem vores centrale policydokumenter fremsætter krav om en forståelse af de æresrelaterede konflikter.

Ifølge Loseke findes der forskellige strategier til at konstruere et socialt problem for at vinde publikums interesse. Claims-makers kan blandt andet inddrage statistikker til at højne deres troværdighed. Der kan også fremsættes påstande om ekstreme konsekvenser til at overdrive for at fremme en given påstand (Loseke, 2017, s. 56). Claims-makers kan drage fordel af at henvise til direkte og aktuelt eksempel (Loseke, 2017, s. 58). Claims-makers kan desuden profitere af at fremstille det sociale problem som et problem, der skal håndteres af regeringen gennem nationale indsatser og lovgivning (Loseke, 2017, s. 108). Man kan desuden trække på kulturelle temaer til at styrke sin påstand om et problem. Disse tematikker kan blandt andet være nationalisme, familie, religion, retfærdighed (Loseke, 2017, s. 64-65).

Loseke forklarer derudover, hvordan nogle claims-makers kan være ejer af et problem. Det kan derfor være svært at argumentere mod problemets tilstand, da de ved bedst om problemet (Loseke, 2017, s. 69-70).

Når et socialt problem skal fremstilles, konstrueres to forskellige typer af mennesker: Ofre og skurke (Loseke, 2017, s. 75). De personer som er berørte af det, der betegnes som et socialt problem, kan kaldes offer. De er dog kun offer, såfremt publikum mener, de fortjener sympati. For at opnå sympati skal offeret enten ikke selv være ansvarlig for deres egen problematik, være i meget svære omstændigheder. De kan også få sympati, hvis de er en del af en gruppe, publikum ser som hjælpeløse eller moralske (Loseke, 2017, s. 78-79). Disse begreber om ofre og skurke vil i projektet bidrage til at fremhæve nuancerne i målgruppen for den policy, der omhandler æresrelaterede konflikter.

Herunder findes der forskellige typificeringer af et offer. Heraf kan nævnes offerets renhed, hvilket betegner mennesker, der er komplet uskyldige i deres situation, og personificering af offeret, hvilket refererer til, at claims-makers kan skabe forskellige narrativer for at vinde publikums sympati (Loseke, 2017, s. 81-82).

Der findes også forskellige typificeringer af en skurk, blandt andet den farlige udefrakommende, hvor skurk ikke er en del af "os" og derved står udenfor (Loseke, 2017, s. 85). At aflede skyld kan også være en måde at fremstille en skurk på, hvor skurken får skylden for problemet, så andre på den måde går fri for denne skyld (Loseke, 2017, s. 86)

Det er desuden en typisk claims-making strategi at fokusere mere på at konstruere offer end skurk (Loseke, 2017, s. 85-86).

Historisk overblik

Det følgende afsnit vil indeholde historiske nedslag på områder, der påvirker fremstillingen af æresrelaterede konflikter som socialt problem. Nedslagene er udvalgt med udgangspunkt i problemformuleringens delspørgsmål 1, der omhandler hvornår æresrelaterede konflikter er opstået som et socialt problem, samt WPR-spørgsmål 3, som handler om hvordan denne problemrepræsentation er blevet til. Afsnittet præsenterer derfor et bredt overblik over æresrelaterede konflikter og relaterede problemstillinger.

Danmark blev præsenteret for en ny opfattelse af ære tilbage i 1960'erne hvor gæstearbejdere fra Tyrkiet kom til landet (Karkov, 2010).

Medierne i Danmark begyndte at skrive om æresdrab i 1981, og der skete en stigning af artikler i 1995 og 1996, hvor der blev udgivet 16 artikler om æresdrab. Disse artikler beskriver et drab, der skete på Frederiksberg i 1996 på den 20-årige kvinde, Nazia Hussain, fra Pakistan. Hendes brødre blev sigtet for at have knivdræbt hende, fordi hun ønskede skilsmisse fra sin mand, da det var et arrangeret ægteskab (Aktuelt, 1996).

Der opstår en debat om æresdrab i Sverige efter drabet på 26-årige Fadime Sahindal, som skete d. 21. januar 2002 (Lundager Hansen & Rymann Hansen, 2003). Udover drabet i Sverige, blev den 14-årige pige Sonay Ahmad Mohammad dræbt d. 10. februar 2002 i Præstø i Danmark, og dette drab blev i Højesteret betragtet som et æresdrab (DR, 2003).

I 2002 opstår Etnisk Ung (nu kaldet Red Rådgivning). De skal rådgive unge med etnisk minoritetsbaggrund, der føler sig kontrolleret af deres familie eller oplever konflikter der vedrører familiens ære (socialpædagogerne, u.å.). I forlængelse med det blev RED Safehouse etableret i 2004, som er et krisecenter for unge med etnisk minoritetsbaggrund, der er flygtet fra familien pga. æresmotiverede konflikter (RED, u.å. b).

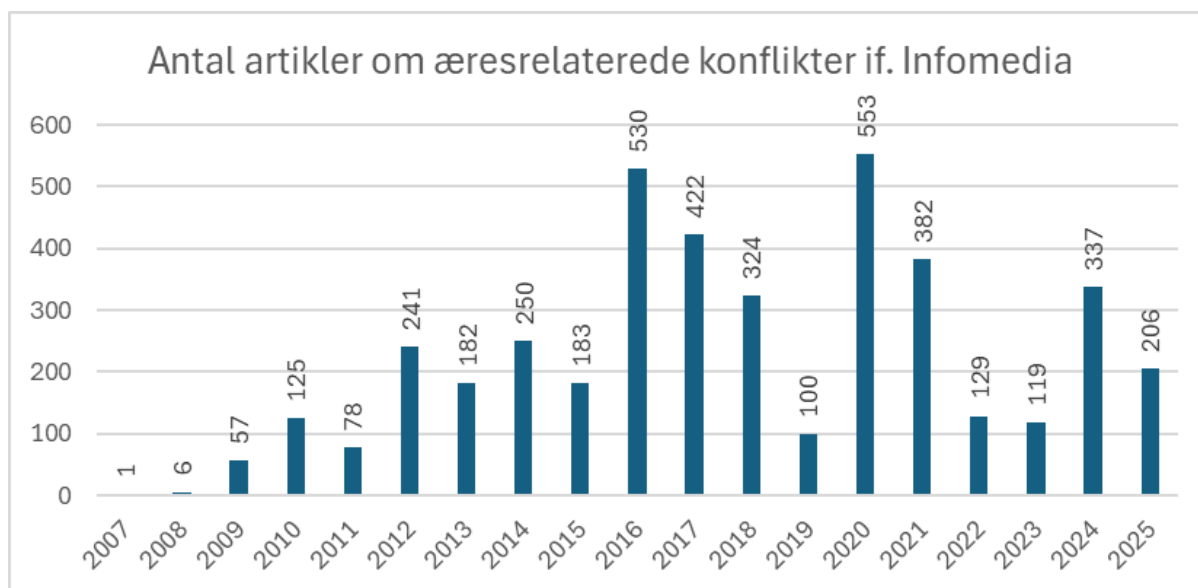
Æresrelaterede konflikter har haft politisk opmærksomhed siden midten af 00'erne (Nordisk Ministerråd, 2020). I 2003 udkom Handlingsplan for regeringens indsats i perioden 2003-2005 mod tvangsægteskaber, tvangslignende ægteskaber og arrangerede ægteskaber (Nordisk Ministerråd, 2020).

I september 2005 blev den 18-årige dansk-pakistanske Ghazala Khan dræbt. Drabet igangsatte en større politisk debat omkring æresrelaterede problemstillinger (Nordisk Ministerråd, 2020). Som reaktion på dette drab iværksatte Rigspolitiet, at alle politikredse skulle begynde at registrere sager i forhold til æresrelaterede konflikter. Selvom drabet på Ghazala Khan ikke fremgår som begrundelse på at iværksætte denne registrering, blev straffen for drabet afgjort d. 28. juni 2006, og Rigspolitiets nye strategi udkom d. 30. juni 2006 (Mirza, 2018).

I 2007 bruges betegnelsen æresrelaterede konflikter for første gang i forbindelse med policy. Det sker i et §20 spørgsmål fra Enhedslistens Jørgen Arbo-Bæhr til daværende integrationsminister Rikke Hvilshøj (Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, 2007). Spørgsmålet omhandler tvangsægteskaber. Æresrelaterede konflikter indgår efterfølgende i finansloven fra 2008, hvor der afsættes yderligere 2 mio. kr. fra satspuljemidler til indsatsen mod æresrelaterede konflikter (Finansministeriet, 2008).

Det er også i 2007, at betegnelsen første gang benyttes i medierne (Information, 2007). Artiklen omhandler et politisk forlig om et socialt rejsehold, der skal forebygge såkaldt æreskriminalitet. Rejseholdet skal bistå kommunen med viden, når de skal håndtere "sådanne æresrelaterede konflikter." (Information, 2007).

Herunder har vi lavet en graf som viser antallet af udgivne artikler, som bruger betegnelsen æresrelaterede konflikter, siden den først anvendes i 2007. Vi ser en overordnet stigning i artikler, og at medieomtalen i overvejende grad afspejler den politiske opmærksomhed på området.

Als Research producerer viden og undersøgelser i samarbejde med forskellige instanser, som Ministerier, kommuner eller krisecentre (Als Research, u.å.c). De udgiver rapporten Ung i 2011 - nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser i samarbejde med det daværende Ministerium for Flygtninge, Indvandrere og Integration, med det formål at formidle viden om omfanget af social kontrol blandt nydanske unge (Als Research, 2011b). Her bliver æresrelaterede konflikter beskrevet som et synonym med social kontrol.

I 2012 udkommer den Nationale Strategi mod Æresrelaterede Konflikter (Bilag A). Dette er den første strategi, der specifikt italesætter æresrelaterede konflikter.

I 2014 trådte paragraf 12a til serviceloven i kraft, som indeholder et kapitel om æresrelaterede konflikter. Den omhandler blandt andet rådgivningstilbud, opsporing og opmærksomhedspunkter i sager om æresrelaterede konflikter. Ifølge Nordisk Ministerråds kortlægning udsprang denne lov på baggrund af den nationale strategi i 2012 (Nordisk Ministerråd, 2020).

Als Research udgiver også i 2014 rapporten "Kønsroller og social kontrol blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund" i samarbejde med Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (Følner et al., 2014). Denne rapport skal afdække, hvordan ligestilling og kønsroller opleves i minoritetsetniske miljøer. Her bliver der skrevet om unge, der har valgt ikke at tilpasse sig familiens og netværkets køns- og æresnormer i forbindelse med social kontrol.

I 2016 udkommer handlingsplanen Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som har til formål at videreføre indsatserne fra strategien i 2012 (bilag B). Her kædes negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter for første gang tydeligt sammen af myndighederne.

Regeringen udkom i 2018 med en handleplan ved navn Èt Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030 (Regeringen, 2018). Her bliver æresrelaterede konflikter sat sammen med genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold (Nordisk Ministerråd, 2020).

I 2018 blev den nationale sikkerheds konsulentordning oprettet, som en del af den nationale handlingsplan i 2016 (MÆRK, u.å.) Disse sikkerhedskonsulenter skal tilbyde gratis og specialiseret rådgivning om æresrelaterede konflikter og genopdragelsesrejser.

Styrelsen for Integration og International Rekruttering (SIRI) udgiver i 2018 en håndbog til landets kommuner om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol (Styrelsen for Integration og International Rekruttering, 2018).

I 2019 trådte straffelovens §243 om psykisk vold i kraft og et år senere i 2020 blev negativ social kontrol tilføjet til denne paragraf. Negativ social kontrol er tidligere beskrevet som en form for æresrelateret konflikt (bilag B).

I december 2021 udgiver Udlændinge- og Integrationsministeret rapporten Regeringens Integrationshandlingsplan, som omhandler en status på de initiativer, som er kommet til omkring udlændingepolitikken i Danmark de seneste 50 år. I denne rapport bliver æresrelaterede konflikter nævnt i forbindelse med de initiativer som allerede er blevet iværksat og hvordan der fortsat er brug for at tage udfordringerne alvorligt (Regeringen, 2021).

I januar 2024 trådte Barnets Lov i kraft (Bilag D). Heri indgår §15 stk 3, som omhandler forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier (Bilag D).

Den 6. februar 2024 åbnede MÆRK, som er et Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter, som hører ind under Styrelsen for International Rekruttering og Integration (Styrelsen for Integration og Rekruttering, 2024). MÆRKs kerneopgave ligger i at koordinere forebyggelse, opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

I januar 2025 offentliggøres Anbefalinger fra Kommissionen for Den Glemte Kvindekamp, som har til formål at styrke indsatsen omkring kvinder med minoritetsetnisk baggrund, der er underlagt æresrelateret vold og social kontrol (Bilag E).

I januar 2025 fremsatte regeringen et nyt politisk udspil "Et frit liv i Danmark - regeringens styrkede indsats mod negativ social kontrol og parallelsamfund". Her udgives 22 nye initiativer på området og er fuldt finansieret i perioden 2025-2028. Æresrelaterede konflikter bliver beskrevet i sammenhæng med negativ social kontrol og parallelsamfund (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2025).

MÆRK udgav en forundersøgelse i marts 2025 om udøvelsen af negativ social kontrol blandt offentlige ansatte. Dette er en del af et af de fire initiativer som SVM-regeringen har afsat 52,7 millioner kroner til at hjælpe ofre for negativ social kontrol fra 2025-2028 (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2025).

Gennem det historiske overblik ser vi altså en væsentlig udvikling på området omkring æresrelaterede konflikter. De æresrelaterede konflikter har været genstand for stigende politisk opmærksomhed, siden betegnelsen først blev brugt i 2007, og vi ser en generel kontinuitet i denne opmærksomhed. Sideløbende har æresrelaterede konflikter fået øget fokus i medierne, siden den første artikel udgives samme år.

Vi ser udviklingen på det æresrelaterede område som udtryk for en claims-making proces. Tidligere blev betegnelser som tvangsægteskab og æresdrab brugt til at beskrive handlinger, der nu betegnes som æresrelaterede konflikter. Disse handlinger er allerede blevet fremsat som sociale problemer, hvilket vi ser, idet der er igangsat flere indsatser på området. Æresrelaterede konflikter klassificeres altså som et social problem med udgangspunkt i de allerede claimede problemer, som æresdrab og tvangsægteskab. Betegnelsen æresrelaterede konflikter opstår som en

politisk betegnelse, idet den konkrete vending sammensættes i politisk sammenhæng. Derfor kan politikerne og staten betegnes som ejere (Loseke, 2017, s. 69-70) af betegnelsen æresrelaterede konflikter. De får derved en særlig adgang til at definere, hvad problemet består i, og det er samtidig svært for andre aktører, såsom forskere eller NGO'er, at argumentere mod denne definition.

Æresrelaterede konflikter som problem

Med udgangspunkt i delspørgsmål 2 vil vi gennem denne del af analysen undersøge, hvilken betydning betegnelsen æresrelaterede konflikter er blevet tillagt gennem centrale policydokumenter. Dette gør vi som beskrevet tidligere med udgangspunkt i Carol Bacchis begreber om problemrepræsentationer. For at kunne bevæge os helt tæt på problemrepræsentationerne i de forskellige dokumenter, har vi valgt at opdele analysen ud fra tre forskellige spørgsmål. Spørgsmålene er således baseret på vores læsninger af de centrale policy-dokumenter sammenholdt med vores viden om Bacchis WPR-tilgang. De lyder således:

- *Hvad* er problemet?
- *Hvem* involverer problemet?
- *Hvorfor* opstår problemet?

Overordnet kan det siges, at første spørgsmål dækker over de handlinger og potentielle konsekvenser, der tilskrives de æresrelaterede konflikter. Det andet spørgsmål drejer sig om hvem, dokumenterne omtaler. Med udgangspunkt i det tredje spørgsmål dykker vi dybere ned i hvad der repræsenteres som bevæggrunde for disse handlinger, der betegnes som æresrelaterede konflikter. Vi er bevidste om at denne adskillelse er et analytisk og formidlingsmæssigt greb, vi benytter os af, da de tre spørgsmål, hvad, hvem og hvorfor, vil være indbyrdes forbundne. Vi følger disse spørgsmål kronologisk fra 2012 til 2025 gennem de centrale policy-dokumenter, for på den måde at kunne undersøge udviklingen gennem de seneste 13 år, og dermed fastholde det genealogiske blik fra Bacchis spørgsmål 3 (Bacchi, 2014, s. 10).

National strategi mod æresrelaterede konflikter (2012)

Denne strategi er fremsat af SRSF-regeringen, som blev valgt d. 3. oktober 2011 med daværende statsminister Helle Thorning-Smidt (Danmarkshistorien, 2025b). Under denne regering udarbejde Social- og integrationsminister Karen Hækkerup fra Socialdemokratiet denne nationale strategi med deltagelse af Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, Ministeriet for Børn og Undervisning, og Ministeriet for Ligestilling og Kirke (MÆRK, 2012). Strategien var for perioden 2012-2015 og bestod af 32 initiativer målrettet mod æresrelaterede konflikter. Strategien blev finansieret ved satspuljemidler, hvor der blev afsat 24 millioner kroner hertil (Bilag A, side 7).

Strategien skulle blandt andet fokusere på: myndighedsarbejde, opkvalificering af fagfolk, indsats mod genopdragelsesrejser, støtte til unge, oplysning og holdningsbearbejdning og opbygning af viden (Liversage, 2017, s. 17).

Strategien blev blandt andet udformet med baggrund i viden fra Als Research. Den foretog den første store undersøgelse af negativ social kontrol i Danmark ved navn Ung i 2011 - nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser fra 2010-2011 på vegne af Ministeriet for Flygtninge, indvandrere og integration. Baggrunden for undersøgelsen var et behov for at vide mere om social kontrol og æresrelaterede konflikter (Als Research, 2011b)

En strategi er langsigtede mål, der indeholder indsatser, metoder og ressourcer der er nødvendige for at opnå målene. Store virksomheder som politiske partier skal løbende drøfte deres strategi, så den kan ændres eller der kan tages nye initiativer i værk (Bager, 2023).

Strategien er den første strategi, som retter sig direkte mod æresrelaterede konflikter. Derfor anser vi den for at være definerende for den policy, der udformes efterfølgende.

Hvad er problemet?

Allerede gennem dokumentets titel ses det, at æresrelaterede konflikter forstås som et problem, idet der er udformet en strategi *mod* dette. Æresrelaterede konflikter fremstilles som en konflikt, der adskiller sig fra øvrige konflikter, og derfor må disse håndteres på nationalt plan. Denne fremstilling legitimeres ved at det påpeges, at

der fortsat er mange unge, der oplever æresrelaterede konflikter (bilag A, s. 54), og at disse problematikker ikke kun er et dansk fænomen (bilag A, s. 63)

Strategien forsøger at afklare, hvad betegnelsen æresrelaterede konflikter betyder:

Æresrelaterede konflikter forbindes ofte med konflikter som tvangsægteskab, genopdragelsesrejser og æresdrab, men spektret af æresrelaterede konflikter er mere komplekst og nuanceret. Æresrelaterede konflikter dækker også over problemstillinger, der vedrører social kontrol, undertrykkelse, ligestilling mellem kønnene, individuelle rettigheder og den unges mulighed for selv at vælge, hvilken retning livet skal tage i forhold til valg af ægtefælle, venskaber, kærester mv. (Bilag, A, s. 10)

Her repræsenteres æresrelaterede konflikter som et omfattende og komplekst problem, men der fremgår ikke en nærmere definition, kun en opremsning af områder, hvor problemet kan komme til udtryk.

Med udgangspunkt i Loseke forstår vi, at selv simple ord har stærke betydningssystemer (Loseke, 2017, s. 16). Vi finder det derfor interessant, at tvangsægteskab, genopdragelsesrejser og æresdrab fremstilles som en form for konflikt. Konflikt defineres som et sammenstød mellem to parter (ordnet.dk, u.å. a). Samtidig påpeges det, at æresrelaterede konflikter kan spænde bredt, hvor tvangsægteskab, genopdragelsesrejser og æresdrab kan forstås at betegne den mere alvorlige del af det omtalte spektrum. Det påpeges samtidig, at disse konflikter er både velkendte og anerkendte som værende æresrelaterede konflikter. Ved at referere til disse konflikter fremstår æresrelaterede konflikter som en indforstået problematik. Det fremstår som en alment kendt problemstilling, og derfor er yderligere afgrænsninger ikke nødvendige.

I strategien lægges der vægt på de dele af det nævnte spektrum, som fortsat er mere ukendte. Løbende gennem dokumentet sættes flere ord på, hvilke konflikter dette spektrum betegner. Det indebærer således både sladder, opsyn og kontrol (bilag A, s. 54), restriktioner på valg af relationer, restriktioner på skolegang og fritidsliv, social kontrol, samt vold, isolation, trusler, tvang, overgreb, undertrykkelse

og drab (bilag A, s. 10). Det er helt konkret denne liste af handlinger, der menes, når der i den nationale strategi benyttes betegnelsen æresrelaterede konflikter. Betegnelsen dækker altså over en bred vifte af handlinger, der knyttes sammen, idet de alle betegnes som værende æresrelaterede i denne sammenhæng. Disse handlinger fremstilles som en reaktion på ærekrænkende adfærd (bilag A, s. 10-11).

Ligestilling og andethed

Disse handlinger defineres også ud fra andre parametre i strategien. Eksempelvis påpeges det, at æresrelaterede konflikter også dækker over problemstillingerne vedrørende ligestilling mellem kønnene (bilag A, s. 10), og at strategien har til formål at sikre øget ligestilling (bilag A, s. 6). Heri ligger en grundlæggende antagelse (Bacchi, 2014, s. 5) om, hvad ligestilling består i og at denne kan sikres gennem policy-arbejdet. Æresrelaterede konflikter fremstilles som en udfordring for den (køns)ligestilling, det danske samfund ser som en rettighed og en prioritet at opretholde. Derfor kan æresrelaterede konflikter anses som værende problematiske.

Yderligere står der i strategien, at "nogle unge kan ikke leve et almindeligt ungdomsliv med venner og kærester" (bilag A, s. 6) og "Konflikter af æresrelateret karakter adskiller sig fra den almindelige generationskonflikt" (bilag A, s. 10). I begge tilfælde repræsenteres æresrelaterede konflikter som noget, der står i kontrast til det normale - det er "noget andet" og repræsenteres som noget ualmindeligt og anderledes. På den måde fremsættes en diskurs om andethed. Samtidigt relateres konflikterne her til den enkeltes hverdagsliv, da det har konsekvenser for venskaber og kæresteforhold.

Det bemærkes i strategien, hvordan æresrelaterede konflikter fremstilles som et problem, der ikke kun knyttes til den enkelte. I strategien står, at "Æresrelaterede konflikter og social kontrol er ikke bare et problem for den enkelte, men også en barriere for integrationen" (Bilag A, s. 11). Æresrelaterede konflikter fremstilles i dokumentet som et samfundsmæssigt problem, hvilket stemmer overens med nødvendigheden af en national strategi.

Komplekst og kriminelt

Denne repræsentation af æresrelaterede konflikter som et problem, der må håndteres på et vist niveau, ser vi også afspejlet, når der står, "Mange æresrelaterede sager indebærer politiets involvering. Som led i beskyttelsen af

personer, der er ofre eller i risiko for at blive ofre for æresrelateret kriminalitet, kan politiet iværksætte sådanne foranstaltninger, som efter politiets skøn anses for nødvendige eller hensigtsmæssige.” (bilag A, s. 17). Her bruges betegnelsen æresrelateret kriminalitet, hvilket refererer til at æresrelaterede konflikter potentielt kan føre til strafbare handlinger. Dette er en væsentlig pointe i den måde, æresrelaterede konflikter repræsenteres som problem, idet diskurser om kriminalitet er stærke og kan knyttes til noget, der er moralsk forkasteligt.

Som en del af problemrepræsentationen indgår det også, at det kan være udfordrende for politiet og andre myndigheder og fagpersonale at håndtere sager om æresrelaterede konflikter. Det påpeges løbende, at der mangler viden om dette felt blandt fagfolk (se eksempelvis bilag A, s. 34, s. 37 og s. 62). I kombination med inddragelsen af mange forskellige faggrupper, herunder lærere, pædagoger, kommunalt ansatte og politiet, fremstår æresrelaterede konflikter som et komplekst og tværsektorielt felt at bevæge sig i som fagperson.

Denne kompleksitet afspejles også i de begreber, som knyttes til feltet. Her bruges særligt betegnelsen social kontrol i relation til æresrelaterede konflikter, som det ses i citatet, “Æresrelaterede konflikter og social kontrol er ikke bare et problem for den enkelte (...)” (bilag A, s. 11). Social kontrol bliver både betegnet som en problemstilling, der hører under æresrelaterede konflikter (s. 10) og som noget, der kan føre til æresrelaterede konflikter (s. 10). På den måde bliver det uklart, hvordan social kontrol og æresrelaterede konflikter relaterer sig til hinanden. Således kan strategien i sig selv ses som symptomatisk for de vanskeligheder i praksis, den påpeger.

Hvem involverer problemet?

Beskrivelserne af hvem æresrelaterede konflikter omhandler, er væsentligt for konstruktionen af betegnelsen. Vi undersøger dette med udgangspunkt i Losekes begreber om ofre og skurke.

Strategien starter med at introducere æresrelaterede konflikter som problemstilling, hvor de refererer til at, “Nogle unge udsættes for social kontrol og er underlagt familiens krav om at leve efter et bestemt æreskodeks” (Bilag A, side 6). Nogle unge er nok til at udforme denne strategi.

Gennem denne strategi bliver flere forskellige fremstillinger af målgruppen

brugt. Dette er ligesom som den første beskrivelse, hvor børn og unge gøres til målgruppen (bilag A, s. 6) . Længere nede i dokumentet bliver unge igen beskrevet som målgruppen, men der bliver også tilføjet, at voksne også oplever æresrelaterede konflikter (bilag A, s. 30) Det er her også værd at nævne at denne nationale strategi også nævner lidt yngre børn som en del af målgruppen (bilag A, s. 11).

Disse forskellige beskrivelser kan både ses som en tildeles bred fremstilling af hvem der er målgruppen for æresrelaterede konflikter, men det kan også være en baggrund for at konstruere målgruppen som kompleks og vidtspændende. De forskellige elementer af problemrepræsentationen i dette dokument tyder på, at målgruppen er bred fra starten. Det skal dog tilføjes her, at unge bliver nævnt over 200 gange gennem dokumentet, hvor voksne bliver nævnt 12 gange og børn bliver nævnt 60 gange. Det er unge som fremstilles som primær målgruppe for æresrelaterede konflikter, men derudover udvides målgruppen til en mere bred fremstilling.

Hvem fremstilles som offer?

Æresrelaterede konflikter fremstilles som et socialt problem, idet politikere vælger at fremsætte en national strategi mod dette. Dette fordrer at der skal ændres noget. Her finder vi det væsentlig at benytte Losekes beskrivelse af, hvordan et socialt problem bliver konstrueret ud fra hvem, der fremstilles som offer og skurke (Loseke, 2017, s. 14).

Den første fremstilling af hvem der ses som offer i strategien findes på side 11: "Den nationale strategi mod æresrelaterede konflikter retter sig således både mod nydanske unge kvinder og mænd" (bilag A, s. 11). Ved denne problemrepræsentation af målgruppen fremstilles det klart, at det er nydanske unge kvinder og mænd, der mangler en indsats fra myndighederne i form af en strategi. Strategien definerer, at nogen er ofre for æresrelaterede konflikter gennem afsnittet Hvem er ofrene?. I denne problemrepræsentation bliver det tydeligt, at det er kvinderne som er ofre, da æresrelaterede konflikter handler om kvindens ærbarhed og om at kontrollere kvinden. Den nationale strategi skriver om æresrelaterede konflikter, at "det er tæt knyttet til et ønske om at kontrollere kvinden ... familiens ære er nemlig især koblet til kvindens ærbarhed" (bilag A, s. 11). Det er tydeligt med denne beskrivelse, at det er kvinder, der konstrueres som ofre for

æresrelaterede konflikter.

I samme afsnit nævner strategien, at det især er kvinder som er “underlagt æresrelaterede konflikter” (bilag A, s. 11), men at mænd også kan “opleve det” (bilag A, s. 11). Kvinder bliver her fremstillet som tydelige ofre, som fordrer en sympati, fordi de udsættes for en konflikt (Loseke, 2017, s. 78-79). Mænd er ofre, men ikke på samme måde, da de “kun” oplever denne problematik.

Et andet element i, hvem der fremstilles som ofre i dette dokument, handler om personens baggrund. Der bliver i dokumentet beskrevet at det især er kvinder med mellemøstlig baggrund, som udsættes for æresrelaterede konflikter (bilag A, s. 23). Her bliver en specifik verdensdel koblet sammen med målgruppen for mennesker udsat for æresrelaterede konflikter. Problemrepræsentation starter med en generel fremstilling af hvem der er offer til at blive en mere tydelig konstruktion, nemlig unge kvinder med mellemøstlig baggrund. Et af perspektiverne er, at disse ofre skal hjælpes og at de ikke selv er ansvarlige for den situation de er i (Loseke, 2017, s. 78-79). I den nationale handlingsplan bliver de unge beskrevet som at leve en beskyttet tilværelse uden agens for eget livsvalg og som nogle der har brug for rådgivning og støtte til bolig, studie, job og andre valgmuligheder der fordrer selvstændighed. De unge kvinder med mellemøstlig baggrund konstrueres som hjælpeløse ofre, der ikke har agens over eget liv.

Hvem er skurk i æresrelaterede konflikter?

Den første fremstilling af skurk i æresrelaterede konflikter ser vi i introduktionen til dokumentet, som fremstilles således: “Men i nogle familier ønsker forældrene og den unges familie af hensyn til familiens ære at styre og kontrollere de unges adfærd på en måde, der kan være til skade for den unges livsudfoldelsesmuligheder” (bilag A, s. 10).

Her bliver skurken i æresrelaterede konflikter knyttet tæt sammen med kontrollerende adfærd og familiens ære, hvilket skader den unges livsudfoldelsesmuligheder. Konstruktionen af skurken er både forældrene til offeret, men samtidig hele den unges familie. Ydermere beskrives forældrene i introduktionen som personer, der har brug for rådgivning (bilag A, s. 8). Ved at tilbyde forældrene rådgivning understreges det, hvordan forældrene også selv har behov for støtte. Der er således et overlap mellem at være skurk og selv at være

offer.

Gennem dokumentet fremstilles skurken af æresrelaterede konflikter til at være mere end den unges forældre. En anden tydelig skurk er kvindens ægtemand og svigerfamilie, som bliver kategoriseret som voldsudøveren til æresrelaterede konflikter (bilag A, s. 23). Dette kommer i forlængelse af en statistik omkring vold hos nydanske kvinder af Danner og Trygfonden fra oktober 2011, som konstaterer at der typisk er tale om flere voldsudøvere, eksempelvis både ægtemand og svigerfamilie (bilag A, side 23).

I forlængelse af denne fremstilling af ofre og skurke, undersøger vi den ideologiske baggrund for de æresrelaterede konflikter.

Hvorfor opstår problemet?

Vi indleder dette afsnit med en undersøgelse af, hvordan den ideologiske ramme omkring æresrelaterede konflikter fungerer som grundlag for den måde, problemet konstrueres på.

I strategien præciseres det, at hverken æreskodeks i sig selv betragtes som problematiske. Problemet opstår derimod, når æresrelaterede normer fører til konflikt (bilag A, s. 11).

I strategien fremstilles ære som at være knyttet til familien. Desuden fremstilles familien som en kollektivistisk enhed. Dette står i modsætning til det vestlige fokus på individet. Strategien beskriver desuden, hvordan enkelte familiemedlemmers handlinger kan få konsekvenser for hele familiens ære. Samtidig understreges det, at der findes forskellige grader af æreskodeks fra familie til familie, og at æreskodekset derfor ikke har samme indhold eller betydning på tværs af familier. Altså kan æreskodeks tage meget forskellig form og eksistere i forskellige grader, hvilket vi ser bemærket ved at bruge betegnelsen "nogle", som ses i følgende citat:

Nogle unge udsættes for social kontrol og er underlagt familiens krav om at leve efter et bestemt æreskodeks. Andre tvinges til at indgå et uønsket ægteskab, og nogle unge kan ikke leve et almindeligt ungdomsliv med venner og kærester og oplever, at de ikke selv kan bestemme over deres egen krop af hensyn til familiens ære. (Bilag A, s. 6)

Her ser vi hvordan der opstilles en dikotomi mellem et "almindeligt ungdomsliv" og et ungdomsliv "præget af et bestemt æreskodeks". Gennem citatet træder også en modsætning frem mellem selvbestemmelse og tvang, hvor det førstnævnte forbindes med det almindelige ungdomsliv, mens det sidstnævnte forbindes med et liv præget af æreskodeks. Her bliver "et almindeligt ungdomsliv med venner og kærester" og retten til at bestemme over egen krop fremstillet som det privilegerede. Derved fremstår et ungdomsliv "præget af et bestemt æreskodeks" som mindre privilegeret (Bacchi, 2014, s. 7).

Ære bygger på normer i familien

Grundlæggende fremstilles æreskodekset i strategien som en række normer for god og rigtig opførsel som bevarer familiens ære. Ære knyttes i høj grad til hele familiens omdømme, da familien opfattes som en samlet enhed. Det er denne kollektivistiske opfattelse af familien, der gør at den enkeltes handlinger kan have konsekvenser for hele familiens ære (Bilag A, s. 10). Det fremstilles også hvordan loyalitet, fra det enkelte familiemedlem, til familien er en stor faktor i disse familiemønstre: ". . . og de bliver ifølge undersøgelsen ofte i et voldeligt ægteskab bl.a. pga. loyalitetsfølelse over for familien, så familien ikke mister ære" (Bilag A, s. 23). Ære er altså noget der kan krænkes, hvis den enkeltes adfærd ikke lever op til de givne normer for korrekt opførsel. Således fremstilles det, hvordan familiens ære og kollektivets velbefindende vægtes højere end individets velbefindende.

I problemrepræsentationen fremstilles det også, hvordan nogle familier med æreskodeks bærer præg af traditionelle kønsnormer. De piger og kvinder, der fremstilles som ofre, træffer ikke beslutninger i eller omkring deres eget liv. Dette forvalter andre familiemedlemmer. I strategien står:

... nogle af de unge, der søger hjælp i forbindelse med æresrelaterede konflikter, [har] ikke i samme grad som deres etnisk danske kammerater udviser selvstændighed nok i forhold til f.eks. at kunne navigere i det danske system. ... Nogle af de unge kender således ikke til basale samfunksfunktioner og ved f.eks. ikke, hvordan man opretter en bankkonto

eller betaler en regning, og har ingen erfaring med at forvalte deres egen økonomi. (Bilag A, s. 50)

I citatet bemærker vi, hvordan problematiseringen af at nogle unge ikke kan forvalte egen økonomi, betale regninger eller opsøge basale samfunksfunktioner, refererer til minoritetsetniske unge. Denne problemrepræsentation finder vi interessant, da dette i lige så høj grad kan være gældende for en hel del etnisk danske unge og voksne. Således fremstilles minoritetsetniske unge med manglende adgang til basale samfunksfunktioner på grund af et æreskodeks, som det ellers fremstilles at alle andre danske unge per automatik har adgang til.

Ære konstituerer kontrol over piger og kvinder

I strategien knyttes kvinders ærbarhed til familiens ære (Bilag A, s. 11). Derfor er skilsmisse og venskaber med det modsatte køn eksempler på hvordan enkelte familiemedlemmers adfærd kan krænke familiens ære. Æreskodeks fremstilles som et middel til at kontrollere og styrer særligt kvinders adfærd. Æreskodeks fremstilles som noget, der skal efterleves for ikke at krænkes.

I strategien beskrives det også, hvordan det ikke kun er de ældre i familien, der har disse iboende holdninger knyttet til æreskodeks, men at de unge også selv er bærere af disse. Det fremstilles med henvisning til en undersøgelse af, hvordan både unge kvinder og unge mænd har holdninger, der bevarer traditionelle kønsroller og særligt begrænsninger i piger og kvinders livsudfoldelsesmuligheder (Bilag A, s. 54). Derfor fremstilles det i strategien at æreskodeksets ideologi konstitueres i de unge gennem deres familie og deres kulturelle bagland - men også at æreskodekset genkonstitueres af de unge selv.

Ære er anderledes

Gennem denne problemrepræsentation fremstilles det hvordan familiemønstre knyttet til forskellige former for æreskodeks er grundlæggende anderledes end danske familiemønstre: "Konflikter af æresrelateret karakter adskiller sig fra den almindelige generationskonflikt ved at være affødt af, at den unge i familiens øjne har krænket eller risikerer at krænke familiens ære" (Bilag A, s. 10). Her ser vi at en generationskonflikt betegnes som almindelig. Ved at sige de æresrelaterede konflikter adskiller sig herfra, understreges det, at den æresrelaterede konflikt ikke er

almindelig. Ligeledes ser vi hvordan der opstilles en dikotomi mellem det almindelige generationskonflikt og den ualmindelig æresrelaterede konflikt.

I strategien fremstilles det at flere minoritetsetniske forældre ønsker at være traditionstro og dermed ønsker at holde fast i opdragelsesmetoder som sikrer en opretholdelse af familiens omdømme i de etniske minoritetsmiljøer (Bilag A, s. 54). I forbindelse med ovenstående afsnit, hvor æresrelaterede konflikter begrundes i et æreskodeks, fremstilles det også hvordan æresrelaterede konflikter *skal* stoppes og forebygges, men også som noget, der *kan* ændres. Den holdningsbearbejdende indsats nævnes bl.a. i sammenhæng med et dialogkorps, undervisningsfilm i folkeskole, kampagner, danseforestillinger, facebooksider, debatmøder omkring ære og kønsligestilling, hvilket taler ind i en dialogbaseret tilgang med fokus på demokratisk dannelse (Bilag A, s. 19).

Det fremstilles, hvordan man gennem en demokratisk tilgang ønsker, at familiens omdømme i etniske minoritetsmiljøer ikke skal være en prioritet i Danmark. Gennem problemrepræsentationen fremstilles det, hvordan etniske minoritetsfamilier skal abonnere på danske værdier bl.a. omkring kønsligestilling og retten til at bestemme over eget liv. Således opstilles en dikotomi mellem de danske værdier som de privilegerede og efterstræbelsesværdige, og de traditionelle værdier i etniske minoritetsmiljøer som uønskede og forældede. Dette afspejler en generel tendens i de vestlige samfund (Lotte Kragh, 2010).

Delkonklusion for strategien fra 2012

Æresrelaterede konflikter adskiller sig fra andre typer konflikter ved at blive fremstillet som særligt alvorlige og som noget, der kræver national handling. De præsenteres som komplekse og omfattende, men uden en klar definition. Der trækkes i strategien et skarpt skel mellem det almindelige og det æresrelaterede, hvor det æresrelaterede fremstår som afvigende og særligt problematisk i forhold til integration. Der lægges særligt vægt på ligestilling mellem kønnene, og æresrelaterede konflikter forbindes her med brud på fundamentale rettigheder, som gennem policyarbejde kan og bør beskyttes.

Derudover fremstilles målgruppen ikke som knyttet til én bestemt religion eller kultur, men æresrelaterede konflikter forbindes især med den nære familie – forældre, svigerfamilie og ægtemænd. De fremstilles som skurke, da de tilskrives

ansvar for de æresrelaterede konflikter. Ofrene for de æresrelaterede konflikter konstrueres som unge nydanske kvinder – særligt med mellemøstlig baggrund – som den primære målgruppe. De fremstilles som passive og isolerede, uden adgang til hjælp og uden ansvar for deres egen situation.

Samlet set fremstilles æresrelaterede konflikter som noget, der opstår for at bevare familiens ære og omdømme. Det fremgår at æreskodeks ikke nødvendigvis er problematiske i sig selv, men først bliver det, når de fører til konflikt. Ære knyttes til normer for god opførsel og loyalitet over for familien, hvor kollektivets velbefindende sættes over individets. Det forbindes især med kvinders ærbarhed og bygger på traditionelle kønsnormer, hvor mænd typisk har beslutningsretten. I strategien ses tydelige dikotomier mellem et almindeligt ungdomsliv og et liv præget af æreskodeks, og mellem det moderne og det traditionelle.

Forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol: National Handlingsplan (2016)

Denne handlingsplan ligger i forlængelse af den nationale strategi fra 2012. Handlingsplanen har til formål at videreføre de eksisterende initiativer mod æresrelaterede konflikter, men også at styrke indsatsen markant. Denne handlingsplan udkom under V-regeringen med Lars Løkke Rasmussen fra Venstre som daværende statsminister (Danmarkshistorien, 2025a). Handlingsplanen udgives af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet (Bilag B, s. 20).

I maj 2016 indgik V-Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en politisk aftale rettet mod religiøse forkyndere, som søger at undergrave danske love og værdier og understøtte parallelle retsopfattelser (MÆRK, 2016). Tidligere samme år igangsatte en dokumentar om muslimske miljøer i Danmark en omfattende politisk debat. Herefter blev flere politiske indsatser igangsat, herunder nye love og lukning af muslimske friskoler og foreninger (Kompagniet, u.å.).

Handlingsplanen udgives i en tid, hvor flygtninge og indvandrere optager den offentlige debat. Dette sker som konsekvens af den såkaldte flygtningekrise, der påvirkede EU fra 2015-2016. Her bevægede over 1,5 millioner flygtninge fra

Mellemøsten sig hen over EU's ydre grænser og det gjorde at Danmark fik et rekordhøjt antal af asylansøgere (Nedergaard, 2025).

En handlingsplan er en serie af prioriterede handlinger, der er påkrævet for at nå fastlagte mål i en organisation (Bager & Madsen, 2024). Disse mål indgår i en overordnede strategi; strategien fra 2012 (Bilag A).

Hvad er problemet?

Handlingsplanen bygger videre på strategien, og derfor er der en del ligheder mellem hvordan æresrelaterede konflikter repræsenteres i de to dokumenter. Heraf kan nævnes et fokus på specifikke typer af æresrelaterede konflikter i form af tvangsægteskaber og genopdragelsesrejser (bilag B, s. 8), samt på strafbarheden af disse handlinger (bilag B, s. 11). Ligeledes fremstilles æresrelaterede konflikter som kønsspecifikke problematikker, der angår ligestilling (bilag B, s. 8) og som kan begrænse den enkelte fra at opnå "et normalt ungdomsliv" (bilag B, s. 16).

I langt overvejende grad fremhæver handlingsplanen de samme handlinger, som strategien siger kan betegnes som æresrelaterede konflikter, herunder trusler, vold og undertrykkelse (bilag B, side 3). I handlingsplanen udvides denne forståelse dog til også at indebære chikane på sociale medier (bilag B, s. 8), hvilket indikerer, at man har et fokus på, at konfliktens udtryk kan antage nye former og også påvirkes af udviklingen i det øvrige samfund.

Her benyttes også samme forklaringsmodel som i strategien, hvor æreskodekset og æreskrænkelser ligger til grund for de handlinger, der bliver begået (bilag B, side 12). Der tilføres dog nogle nuancer i handlingsplanen, hvor det italesættes, at rygter om ærekrænkelser kan lede til æresrelaterede konflikter (bilag B, s. 8). Samtidig fremsættes det også at det, konflikterne udspringer af, ikke kun er en opfattelse af ære, men at disse handlinger, der betegnes som æresrelaterede konflikter, benyttes til at genoprette den ære, der opfattes som krænket (bilag B, s. 8). Det beskrives at:

En overtrædelse af normer relateret til æresbegrebet indebærer for nogle familier reaktioner, der skal genoprette familiens ære og sikre, at den vanærende handling stoppes. For nogle familier rangerer hensynet til

familiens ære højere end den enkeltes ønsker og rettigheder i en sådan grad, at den enkeltes rettigheder krænkes ved familiens ønske om at genoprette ære. (Bilag B, s. 8)

Her ses det, at handlingsplanen har et øget fokus på baggrunden for de æresrelaterede konflikter. Dette fokus styrker en forståelse af æresrelaterede konflikter som et todelt problem. Det er både de handlinger, der begås, som problematiseres, samtidig med at de bevæggrunde, som disse handlinger begrundes i, også problematiseres. De fremstår her problematiske, fordi de står i kontrast til de underliggende antagelser om individuelle og ukrænkelige menneskerettigheder. Her eksemplificeres det i, at "den enkeltes ønsker og rettigheder" bør prioriteres højere end familien og dennes ære.

Handlingsplanen påpeger også, ligesom strategien, at der mangler viden om flere aspekter af de æresrelaterede konflikter og hvordan de håndteres i kommunerne og af fagpersonale (bilag B, s. 18). I handlingsplanen lægges dog også et større fokus på det, de betegner som en berøringsangst blandt personale (bilag B, s. 18), og skriver således at, "fagfolk ikke må tøve med at iværksætte relevante foranstaltninger ud fra misforståede kulturelle hensyn og fejlagtig respekt for andre familietraditioner." (bilag B, s. 18). Her er en stærk fremstilling af, at respekt og hensyn til familier, som står i æresrelaterede konflikter, er uforeneligt med den faglige kvalitet, der ønskes, og derfor fremstilles en sådan respekt som uønsket.

Religiøs kontrol

Der er derudover punkter, hvor handlingsplanen adskiller sig markant fra strategien. Det gælder særligt det store fokus, religion får i handlingsplanen. Hvor en sammenhæng mellem æresrelaterede konflikter og religion i strategien er stort set ikke-eksisterende, knyttes disse to tæt sammen allerede på de første sider af handlingsplanen. I forordet lyder det således, "Alligevel ser vi, at der er mennesker, som dagligt lever med trusler, vold og undertrykkelse bl.a. på grund af religiøs og social kontrol." (bilag B, s. 3) Her knyttes religiøsitet sammen med den sociale kontrol, handlingsplanen italesætter allerede i sin titel.

Vi ser også her, at religion bliver positioneret som et motiv for at udøve undertrykkelse. Dette reflekteres også i handlingsplanens tilblivelse, der som nævnt

tager udgangspunkt i en politisk aftale rettet mod religiøse forkyndere (bilag B, side 3). Forordet, underskrevet af den daværende regering, afsluttes således, "Vores mål er, at børn, unge og voksne skal kunne leve et frit liv, hvor religiøse normer og kulturelle traditioner ikke begrænser deres frihed og rettigheder." (bilag b, side 3). Her opstilles tydeligt en forståelse af religiøse normer som noget, der er frihedsbegrænsende. Derfor skal de fjernes eller ændres på en måde, så det ikke er i modstrid med regeringens erklærede mål om et frit liv. Normer knyttet til religion fremstilles således særligt problematisk for dette, på grund af den underliggende antagelse om, at frihed er essentielt for et godt liv.

Yderligere uddybes religions betydning for den negative sociale kontrol: "Den negative sociale kontrol kan også have sit udspring i ungegrupperinger, hvor formålet er at opretholde en bestemt religiøs eller etnisk minoritetskultur blandt de unge selv." (bilag B, side 8). Der tales således her om en "religiøs kultur", som i samme ombæring knyttes til en etnisk minoritetskultur.

Handlingsplanen udgives som tidligere beskrevet af den daværende V-regering, som i dennes relativt korte regeringsperiode markerede sig på udlændingeområdet, blandt andet gennem indførelsen af grænsekontrol og den kontroversielle smykkelov (Lønstrup & Thomsen, 2019).

Samme måned som handlingsplanen udgives udtaler daværende udlændinge- og integrationsminister Inger Støjberg at, "Socialkontrol, æresbetinget vold og æresdrab er primært et muslimsk fænomen." (Borre, 2016). Her skaber Støjberg et klart billede af, hvordan handlingsplanen overordnet kan forstås - nemlig som et dokument, der i særlig grad omhandler muslimer. I selve handlingsplanen beskrives ikke en specifik religion, der refereres til. En sådan udtalelse giver kontekst til det politiske landskab, handlingsplanen udgives i. Her ser vi vigtigheden af at inddrage denne kontekst i analysen, da et politisk dokument som dette ikke eksisterer uafhængigt af påvirkninger fra den øvrige politik, der bliver ført på et givent område. Denne udtalelse bidrager til problemrepræsentationen udenom den egentlige handlingsplan, da den påvirker, hvad der menes, når der tales om religion.

Negativ social kontrol

En markant ændring i handlingsplanen består i brugen af betegnelsen negativ social kontrol. I strategien bruges derimod betegnelsen social kontrol (se eksempelvis bilag A, s. 6 og s. 10).

Negativ social kontrol som begreb kan ifølge Petersen (2024) beskrives som en “tom betegner”. Dette betyder, at begrebet antager forskellige og til tider uforenelige betydninger, afhængigt af hvilken kontekst, det bruges i (Petersen, 2024). Dette fremhæves her, fordi negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i handlingsplanen knyttes uløseligt sammen, som det ses allerede i titlen. Derfor bliver det en konsekvens af dette begreb, at æresrelaterede konflikter som betegnelse fremstår mere uklart, fordi det bliver utydeligt, hvordan de to betegnelser relateres til hinanden.

Handlingsplanen beskriver at, “Æresrelaterede konflikter kan bl.a. komme til udtryk i form af negativ social kontrol, adfærdsbegrænsning og kontrol af bevægelsesfrihed, psykisk og fysisk vold, chikane, blandt andet på sociale medier, eller trusler.” (bilag B, s. 8). Her ses negativ social kontrol altså som et udtryk for æresrelateret konflikt, en kategori på linje med vold og trusler. Alligevel fremstår negativ social kontrol som et noget, der kan separeres fra æresrelaterede konflikter, i titlen på dokumentet, hvor de to sidestilles med et simpelt “og”. Dette pointeres også af Petersen (2024). Der er således helt grundlæggende en manglende præcisering til stede i handlingsplanen, som gør, at forståelsen af, hvad æresrelaterede konflikter egentlig indebærer i denne fremstilling, bliver mudret. Denne manglende præcisering er også til stede i strategien, men forstærkes af den fremtrædende plads, negativ social kontrol får i handlingsplanen.

Yderligere er der i handlingsplanen et fokus på den subjektive oplevelse af at være i en æresrelateret konflikt, som ikke er til stede i strategien fra 2012. Det beskrives, at, “Når et barn eller en ung oplever æresrelaterede konflikter med sin familie, er det for mange en meget ensom, skræmmende og psykisk belastende oplevelse.” (bilag B, s. 17). En æresrelateret konflikt fremstår således ikke længere kun som en problematik, der relaterer sig til retten til frihed og selvstændighed, men også fremsættes også som “traumatiske oplevelser” (bilag B, s. 17). Her konstrueres æresrelaterede konflikter som socialt problem gennem en følelsesmæssig reaktion på den unges ensomme oplevelse (Loseke, 2017, s. 52). Dette fokus tilføjer en ny dimension til denne repræsentation af, hvad æresrelaterede konflikter består i. Det drejer sig ikke kun om de konkrete handlinger, der udføres, men også et moralsk aspekt, hvor handlingerne fremstår særligt forkastelige, grundet deres effekter på den enkeltes velbefindende.

Trods store ligheder mellem strategien og handlingsplanen, ser vi således en væsentlig udvikling i, hvordan æresrelaterede konflikter repræsenteres som en problematik. Mens de konkrete handlinger og situationer, æresrelaterede konflikter menes at betegne, ikke ændrer sig i synderlig grad, adskiller handlingsplanens problemrepræsentation sig ved et øget fokus på henholdsvis religion og negativ social kontrol.

Hvem involverer problemet?

Målgruppen for handlingsplanen bliver fremstillet med samme begreber som strategien fra 2012. Handleplanen beskriver målgruppen med meget brede betegnelser, som "vores mål er at børn, unge og voksne skal kunne leve et frit liv" (Bilag B, side 3). Målgruppen fremstilles som en generelt problemstilling blandt alle aldre, der oplever ikke at kunne leve som de vil, hvilket sammenligneligt med strategien gør målgruppen ukonkret. Gennem dokumentet udspecificeres målgruppen ikke mere end det.

Det kan muligvis have påvirkning på fremstilling af ofre og skurke i handlingsplanen, at den udkommer i kølvandet på flygtningekrisen, hvor integrationsområdet optog den politiske debat. Det kan således være et led i en claims-making proces at igangsætte policy på tidspunkter, hvor det er særligt relevant (Loseke, 2017, s. 58).

Hvem konstrueres som offer?

Handlingsplanen står der, at etniske minoritetskvinder er overrepræsenterede på landets kvindekrisecentre pga. æresrelateret vold (bilag B, s. 6). Det er derfor tydeligt fra start, at handleplanen omhandler kvinder med minoritetsbaggrund. Handlingsplanen skriver tydeligt, at "Drenge og mænd kan ligeledes være udsat for æresrelaterede konflikter" (Bilag B, side 8). Drenge og mænds position som offer bliver på den måde først tilføjet, efter de minoritetsetniske kvinder er positionerede som ofre. Derudover adskilles mænd og kvinder som ofre ved at mænd og drenge typisk oplever æresrelaterede konflikter senere i livet (bilag B, s. 8).

I handlingsplanen positioneres ofrene som særligt udsatte, da de bliver beskrevet som at stå uden netværk og i risiko for ensomhed (Bilag B, s. 16). Denne fremstilling af målgruppen for æresrelaterede konflikter udspecificeres ikke i

strategien i 2012. Handlingsplanen tydeliggør, at målgruppen er særligt udsatte, fordi de bor i “udsatte boligområder” (bilag B, s. 15). Her kan man se en lighed mellem at være særlig udsat og være fuldstændig uskyldig (Loseke, 2017). Kvindernes fuldstændige uskyldighed i de æresrelaterede konflikter bidrager til at legitimere indsatserne i handlingsplanen.

Handlingsplanen beskriver som en tilføjelse, at æresrelaterede konflikter også kan forekomme i ressourcestærke og umiddelbart velfungerende familier (bilag B, s. 6). Dette står i kontrast til den særligt udsatte minoritetsetniske kvinde som det typiske offer. På den måde kan offerpositionen potentielt indtages af alle minoritetsetniske borgere.

Handlingsplanens formål er, at “børn, unge og voksne skal kunne leve et frit liv, hvor religiøse normer og kulturelle traditioner ikke begrænser deres frihed og rettigheder” (bilag B, s. 3). I handlingsplanen fremsættes ekstreme konsekvenser, her i form af begrænset frihed og rettigheder, hvilket forstærker sympatien for ofrene (Loseke, 2017, s. 56).

Hvem er skyld i æresrelaterede konflikter?

Konstruktionen af skurke i handlingsplanen er en udvidelse af dem, som bliver nævnt i den nationale strategi fra 2012, som forældrene, familien og familien i udlandet. Der bliver i indledningen beskrevet, at “det sociale netværk i nærmiljøet kan spille en rolle” (bilag B, side 8). Problemrepræsentationen bliver her ukonkret, da fremstillingen af skurke bliver diffus. Konstruktionen er generel, så det kunne principielt være alle som konstrueres som skurke i æresrelaterede konflikter.

I forlængelse af denne diffuse fremstilling nævnes det at, “I familien kan både moren og faren være udøvere, ligesom både piger og drenge, kvinder og mænd kan være dem, som udøver kontrollen” (Bilag B, side 8). På den måde beskrives et overlap i konstruktionen af skurke og ofre, hvor alle kan indtage begge positioner.

Skurken fremstilles også som forbundet med religion, herunder “religiøse forkyndere og religiøse autoriteter” (Bilag B, s. 3). I forlængelse af det beskrives nogle trossamfund også som en skurk, idet nogle trossamfund her bliver fremstillet som undertrykkende og imod demokratiske værdier. Den abstrakte skurk religion konkretiseres herved i form af trossamfund, religiøse forkyndere og religiøse autoriteter. I et claims-making perspektiv kan dette anses som at aflede skyld

(Loseke, 2017, s. 86). Således får skurken religion her skylden for de æresrelaterede konflikter.

I handlingsplanen er der et større fokus på skurken fremfor offeret. Dette adskiller sig fra strategien i 2012, hvor fokus var på konstruktionen af ofre.

Hvorfor opstår problemet?

I handlingsplanen knyttes æreskodekset til familien, hvilket her forstås som en samlet enhed. Da familiens ære og omdømme er tæt forbundet med bestemte forestillinger om kvinders seksuelle adfærd og ærbarhed, vil den enkelte kvindes adfærd påvirke hele familiens ære og omdømme (bilag B, s.8). Kvindens adfærd bliver således afgørende for familiens omdømme i det miljø, de er en del af.

Vi ser også hvordan fremstillingen af æreskodeks knyttes til traditionelle kønsroller, hvilket i handlingsplanen forstås som undertrykkende kønsopfattelser (bilag B, s. 8). Her betegnes piger og kvinder som særligt udsatte for en adfærdsbegrænsning, der afkræver at de efterlever normer, som understøtter familiens ære (Bilag B, s. 8). Manden repræsenteres her som en magthaver, og den patriarkalske kultur problematiseres, fordi den stilles op som modsætning til ligestilling og frihed.

Ydermere ser vi også hvordan æresrelaterede konflikter fremstilles som det de unge ikke vil have, når der i handlingsplanen står at, "unge fra disse familier tvinges ind i ægteskaber, de ikke ønsker [...] som fratager dem muligheden for det normale ungdomsliv, de gerne vil have" (Bilag B, s.6).. De unge vil gerne have selvbestemmelse over eget liv og have muligheden for at leve det normale ungdomsliv. Det "normale ungdomsliv" fremstilles altså som det ønskværdige, som de gerne vil opnå.

Religion og danske værdier

I handlingsplanen knyttes æreskodeks direkte til etniske minoritetskulturer (bilag B, s. 7), hvor det i strategien fra 2012 kun nævnes kort (bilag A, s. 54). Desuden omtaler handlingsplanen ikke kun kulturelle normer, men også religiøse normer. Således handler tematikken æreskodeks ikke kun om det kulturelle bagland, men også om religiøse overbevisninger i denne problemrepræsentation (bilag B, s. 3).

Endvidere knyttes æreskodekset direkte sammen med parallelsamfund og religiøse forkyndere, der undergraver danske love og værdier, fordi nogle unge er

blevet for danske (bilag B, s. 3). Her opstilles en dikotomi mellem religion og danske værdier. Grundlæggende forstår vi gennem denne dikotomi, hvordan religion er modstridende med danske værdier som eksempelvis demokrati. Umiddelbart forstås denne uspecificerede religion derfor ikke som kristendom, da det er majoritets religiøse overbevisning i Danmark. Vi ser den problematiske religion adskilt fra majoriteten således:

”I nogle miljøer er der opstået parallelsamfund, hvor enkeltpersoner, familier, religiøse autoriteter eller trossamfund håndhæver værdier og normer, der strider mod individets frihedsrettigheder, ligestilling og demokratiske principper. [...] som fastholder den enkelte i undertrykkelse og fratager dem deres selvstændighed og mulighed for at bestemme over eget liv.” (Bilag B, s. 6)

Det er fremtrædende i handlingsplanen hvordan æreskodeks fremstilles som at tilhøre religiøse og kulturelle minoriteter (bilag B, s. 19), hvor det i strategien fra 2012 er et tydeligere nuanceret billede af, at æreskodeks kan variere i forskellige grader fra familie til familie.

Fagfolk og fremmede kulturer

I handlingsplanen bemærker vi hvordan æreskodeks bl.a. fremstilles som fremmed kultur og anderledes familie- og reaktionsmønstre: ”I nogle tilfælde lader fagfolk sig påvirke af, at de børn og unge, de møder, kommer fra en fremmed kultur og lever under anderledes familie- og reaktionsmønstre.” (Bilag B, s. 18). Betegnelserne ’fremmed’ og ’anderledes’ anvendes ikke i strategien og er derfor nye i deres anvendelse i handlingsplanen. Indirekte problematiseres det, at fagfolk anlægger en accepterende kulturforståelse. Det fremstilles som problematisk, fordi fagfolkene som konsekvens heraf ikke gennemskuer de overgreb, der kan foregå på børn og unge. I handlingsplanen fremstår det bedre, at fagfolk forholder sig grundlæggende kritiske og ikke tager særlige hensyn over for disse fremmede kulturer. Disse familier skal således håndteres på samme vilkår som øvrige danske familier.

Kønsligestilling, frihed og muligheden for at udfolde sig og leve et frit liv fremstilles som grundlæggende værdier i Danmark. Æreskodeks fremstilles derimod

som modstridende med danske værdier, da æresrelaterede konflikter knyttes til trusler, vold og undertrykkelse på grund af bl.a. religion (bilag B, s. 3). Æreskodeks fremstilles på den måde som normer, værdier og handlinger der ikke hører hjemme i Danmark: "Det kan og må vi ikke tolerere". "Med denne handlingsplan tager vi de næste nødvendige skridt i kampen mod de parallelle samfund" (Bilag B, s. 3), dette understreger dikotomien, der er opstillet mellem religion og danske værdier.

Delkonklusion for handlingsplanen fra 2016

Æresrelaterede konflikter består langt overvejende af de samme handlinger, som også beskrives i strategien fra 2012. Religion positioneres som et nyt motiv for de æresrelaterede konflikter. Handlingsplanen er særligt præget af introduktionen af betegnelsen negativ social kontrol, som får en fremtrædende plads allerede i titlen. Denne betegnelse er dog behæftet med uklarheder i forhold til hvad, den egentlig dækker over, hvilket bidrager til en uklarhed i adskillelsen af de to betegnelser.

I ndsatserne i handlingsplanen dækker ligesom i 2012 en bred målgruppe, og både ofre og skurke af æresrelaterede konflikter kan have overlappende positioner. Særligt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund bliver dog fremhævet som ofre for disse konflikter, men der sættes også fokus på, at mænd oplever æresrelaterede konflikter. Ofrene positioneres i handlingsplanen som særligt udsatte og fremstår dermed som fuldstændig uskyldige. Handlingsplanen har et styrket fokus på at fremstille, hvem skurkene er i de æresrelaterede konflikter, og her er det særligt familien og netværket. I forlængelse af handlingsplanens fokus på religion som motiv fremhæves nu også religiøse autoriteter som mulige skurke i de æresrelaterede konflikter.

Æreskodekset repræsenteres fortsat som den bagvedliggende problematik i de æresrelaterede konflikter. Æreskodeks knyttes i handlingsplanen til familien og dennes omdømme, med udgangspunkt i normer om kvindens ærbarhed og mandens overlegenhed. Disse normer for ære knyttes overvejende til religiøse og etniske minoritetskulturer. Herigennem opstilles der en dikotomi mellem religion og danske værdier. Æreskodekset og religionen problematiseres, fordi de står i modsætning til de danske værdier.

Med udgangspunkt i både strategien fra 2012 og handlingsplanen fra 2016 indføres ny lovgivning på området. De følgende to afsnit vil derfor beskæftige sig med udvalgt lovgivning, der er med til at forme den politiske repræsentation af de æresrelaterede konflikter.

Serviceleven og vejledningen til serviceloven

Den første udgave af serviceloven blev vedtaget i 1998, da den afløste Bistandsloven (Hagstrøm, 2017). Formålet med serviceloven er “at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, tilbyde serviceydelser der kan have et forebyggende sigte, tilgodese behov der følger af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer” (Greve, 2024). Serviceloven er således i vid udstrækning definerende for det sociale arbejde, der udføres i det danske samfund.

Serviceovens paragraf 12 a trådte i kraft i 2014, og omhandler voksne borgeres ret til rådgivning i tilfælde af æresrelaterede konflikter.

§ 12 c, 12 d og 12 e omhandler den nationale sikkerhedskonsulentordning og, koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold. Sikkerhedskonsulentordningen blev etableret i 2018 med udgangspunkt i handlingsplanen fra 2016 (MÆRK, u.å) og blev indskrevet i serviceloven i starten af 2024 (Folketinget, 2024). Denne ordning udspringer af handlingsplanen fra 2016.

Den nuværende vejledning til serviceloven blev offentliggjort i 2014 (Udlændinge- og Integrationsministeriet, u.å.). Den indeholder derfor ikke et afsnit om den nationale sikkerhedskonsulentordning, da den først udgives senere. Derfor inkluderes her kun kapitel 21: Særligt om rådgivning til voksne udsat for æresrelaterede konflikter. og kapitel 26 om egenbetaling.

Vi har her valgt at analysere de to dokumenter samlet, på grund af deres indholdsmæssige forbundethed.

Det er værd at bemærke, at disse tekster er en anden type policy-dokumenter end den handlingsplan og strategi, som analysen indtil nu har beskæftiget sig med, og de adskiller sig derfor både sprogligt og i deres omfang.

Hvad er problemet?

Æresrelaterede konflikter er indskrevet direkte i Serviceloven i § 12 a, som starter således, "Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at borgere, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulighed for at få gratis rådgivning i henhold til § 10." (bilag C, side 3). Der henvises i § 12 a til § 10, som omhandler retten til gratis rådgivning med det formål at "forebygge sociale problemer" (bilag C, s. 3). På den måde betegnes æresrelaterede konflikter i juridisk forstand som et socialt problem. Æresrelaterede konflikter konstrueres som et problem, der bør håndteres på et statsligt niveau (Loseke, 2017, s. 108).

I § 12 a står der, "Borgere udsat for æresrelaterede konflikter." (bilag C, s. 3) Dette er en vending som også benyttes i både handlingsplanen og strategien. Den står særligt tydeligt frem her i serviceloven, grundet tekstens begrænsede omfang og vendingens placering i paragraffens overskrift. Brugen af vendingen udsat for henleder til en forståelse af, at nogen gør noget ved en anden (Den Danske Ordbog, u.å.b). Vendingen udsat for bruges i delvejledningen også i sammenhæng med at være udsat for vold og udsat for seksuelt misbrug (bilag C1, s. 69 og s. 62). Dette bruges også til at betegne situationer, hvor der er en tydelig afgrænsning af hvem, der er udøver, og hvem, der er offer. Således er der allerede i dette ordvalg en form for offergørelse, hvor to parter stilles mod hinanden, hvor den ene har påvirket den anden skade. Dette adskiller sig fra brugen af ordet konflikt, som betegner et sammenstød mellem to parter (ordnet.dk, u.å. a). Ved brug af ordet konflikter fremstår parterne mere ligeværdige. Samtidig kan ordet konflikt dække over bredere omstændigheder end ordet vold, der i højere grad benyttes af vores nordiske naboer på dette område, som det ses i begrebet "æresrelateret vold" (Nordisk Ministerråd, 2020).

Det kan også være dette ordvalg som gør, at betegnelsen æresrelateret konflikt må defineres yderligere, som det gøres i vejledningen:

Ved en *æresrelateret konflikt* forstås en konflikt, som knytter sig til et eller flere familiemedlemmers opfattelse af, at et andet familiemedlem har krænket familiens ære. Det kan f.eks. opstå i tilfælde, hvor pågældende har en kæreste, har et seksuelt forhold uden for ægteskab, har valgt en

ægtefælle mod familiens ønske, er homoseksuel, ønsker skilsmisse m.v.

(bilag C1, s. 67)

Den oplevede æreskrænkelse som motiv fremstilles som det definerende for æresrelaterede konflikter. I den denne begrebsafklaring fremgår en række eksempler på hvad rådgivningen, der omtales i § 12 a, gør sig gældende i forhold til. Der står, at bestemmelsen gælder:

... konflikter vedrørende f.eks. tvangsægteskaber, tvungne religiøse vielser uden borgerlig gyldighed, tvungne forlovelser, genopdragelsesrejser, indespærring, vold eller trusler om vold eller social kontrol, hvor en ung f.eks. udsættes for omfattende overvågning eller begrænsninger f.eks. i forhold til, hvor den unge må færdes, om den pågældende må færdes alene, hvem personen må færdes med, eller om vedkommende må have en kæreste.

(bilag C1, s. 67)

Dette betegner mere konkrete handlinger og situationer, som kan betegnes som æresrelaterede konflikter. Således betegnes disse handlinger kun som æresrelaterede konflikter, hvis de er motiveret af ære. Grundlæggende for denne afgrænsning ligger normative antagelser om, hvilken adfærd, der er passende og alderssvarende i vores samfund for ung persons færden og relationer.

Disse handlinger og situationer afspejler i høj grad de beskrivelser, som skrives frem i handlingsplanen fra 2016 og strategien fra 2012.

Et spørgsmål om sikkerhed

Yderligere sættes æresrelaterede konflikter som i handlingsplanen og strategien i sammenhæng med negativ social kontrol og ufrivillige udlandsophold. Dette sker blandt andet i Servicelovens § 12 c og § 12 d (bilag C, s. 4). Disse paragraffer drejer sig om den nationale sikkerhedskonsulentordning, der bistår kommunerne og andre relevante aktører med gratis rådgivning i sager om æresrelaterede konflikter (bilag C, s. 4). Paragrafferne bliver dog ikke uddybet i vejledningen, som vi ser det med § 12 a, og derfor indgår der ikke i denne del af lovgivningen en nærmere definition af, hvad negativ social kontrol betegner i denne sammenhæng. Til gengæld står det tydeligt frem, at kommunerne kan have behov for at trække på specialiseret viden,

her fra sikkerhedskonsulentordningen, for at håndtere sager om æresrelaterede konflikter. Som fagfelt bliver det på den måde fremstillet som et særligt komplekst område, og noget, der rækker ud over hvad, det kan forventes, at den enkelte kommune eller aktør har viden om.

Sikkerhedskonsulentordningen blev etableret i 2018 med udgangspunkt i handlingsplanen fra 2016 (MÆRK, u.å) og blev indskrevet i Serviceloven i starten af 2024 (Folketinget, 2024). Herved fremsættes altså et stærkt fokus på og bekymring for den enkelte borgers sikkerhed. Æresrelaterede konflikter repræsenteres på den måde som noget, der kan være til fare for borgerens fysiske sikkerhed.

Dette forstærkes yderligere af kravet om en risikovurdering, hvis en borger, som det beskrives i § 12 a, stk. 2, risikerer at blive udsat for en "alvorlig æresrelateret konflikt." (bilag C, s. 3). I vejledningen defineres det, at en alvorlig æresrelateret konflikt "forstås som en konflikt, der vurderes at kunne udløse eller har udløst en handling, som er omfattet af straffeloven." (bilag C1, s. 68). Herved opstår en skelnen mellem to typer af æresrelaterede konflikter - de potentielt strafbare og de ikke-strafbare.

Samtidig er det en mere tydelig opdeling af æresrelaterede konflikter, hvilket i mindre grad ses afspejlet i handlingsplanen fra 2016 og strategien fra 2012. Det bidrager til, at der i serviceloven og vejledningen hertil er et sprog for en eskalerende forståelse af æresrelaterede konflikter. Det strækker sig således fra, at en borger kan være "i risiko for at blive udsat for" en æresrelateret konflikt, til at de "er udsat for" en konflikt. Herefter kan de "være i risiko for en *alvorlig* æresrelateret konflikt", og yderligere være "udsat for en *alvorlig* æresrelateret konflikt". Her vil den yderste konsekvens være drab, motiveret af ære.

Vi finder det særligt interessant, at en borger kan være i risiko for at blive udsat for en æresrelateret konflikt. Det fremstår uklart, hvordan der skelnes mellem at være i risiko for og at være udsat for. Det fremstår som om, at der ikke er en nedre grænse for, hvad en æresrelateret konflikt kan være, så længe det er motiveret af ære. Dette kan potentielt være en effekt af, at betegnelsen æresrelaterede konflikter bliver brugt som en form for paraplybegreb (Nordisk Ministerråd, 2020), der betegner en bred samling af handlinger, der primært knyttes sammen af at være æresmotiverede. Betegnelsen strækker sig så bredt, at det bliver uklart, hvad det egentlig betegner.

Motivet kan nemlig kun med sikkerhed afklares ved at gerningspersonen

eksplicit bekræfter det. Det betyder, at æresrelaterede konflikter ellers vil være betingede af, at ofret eller fagprofessionelle oplever og sandsynliggør motivet som værende ære.

En integrationsproblematik

Mellem disse uklarheder er det dog tydeligt skrevet frem, hvor de æresrelaterede konflikter som politisk problematik placeres ved Udlændinge- og Integrationsministeriet. Dette fremgår af § 12 c og § 12 d, hvor det står, at det er Udlændinge- og integrationsministeren, som kan fastsætte nærmere regler vedrørende sikkerhedskonsulenternes virksomhed, vidensindsamling og organisering (bilag C, s. 4). Policy vil altid stå i kontekst af øvrige politiske systemer policy (Bacchi, 2014, s. 20), og det er derfor væsentligt at fremhæve de æresrelaterede konflikters ministrielle placering. Æresrelaterede konflikter er altså tydeligt fremskrevet i Serviceloven som et socialt problem, der relaterer sig til udlændinge- og integrationsområdet. Dette fremstår særlig interessant, fordi hverken Serviceloven eller vejledningen har det samme fokus på det kulturelle og det religiøse aspekt af æresrelaterede konflikter, som vi ser det tydeligt beskrevet i handlingsplanen for 2016. Det juridiske sprog, der benyttes i lovgivningen, har visse begrænsninger. Trods dette kobles de æresrelaterede konflikter uden større problemer eller argumentation til Udlændinge- og integrationsministeriet, og denne kobling fremstår som en selvfølgelighed. Som resultatet bliver problematikken relateret til udlændinge og fremstår som en integrationsproblematik.

Selvom en del af den danske lovgivning kan være relevant for problematikker relateret til æresrelaterede konflikter, står det kun indskrevet få steder, nemlig i serviceloven og i Barnets lov. Derfor vil det følgende afsnit beskæftige sig med Barnets lov.

Hvem involverer problemet?

I Serviceloven er målgruppen konstrueret som meget generel. I § 12 a i serviceloven står der i overskriften: "borgere udsat for æresrelaterede konflikter" (bilag C, side 3). Igennem hele paragraffen repræsenteres borgere kun som målgruppen for æresrelaterede konflikter, så alle kan derfor være et offer for dette. Denne

konstruktion af målgruppen giver mening i denne kontekst, da loven skal tilgodese alle borgere i Danmark. På den ene side giver denne beskrivelse mening i forhold til at alle kan blive udsat for æresrelaterede konflikter, og serviceloven derfor ikke knytter denne betegnelse op til en bestemt befolkningsgruppe, fordi det er det, loven skal. På den anden side giver denne problemrepræsentation anledning til at publikum selv kan antage, hvilken målgruppe der bliver konstrueret. Det kræver derfor, at fagfolk har viden om æresrelaterede konflikter, når de skal benytte sig af denne lovgivning. Det fremgår i § 12 c og § 12 d, at det er Udlændinge- og integrationsministeren, som kan fastsætte nærmere regler vedrørende sikkerhedskonsulenterne. Når der henvises til Udlændinge- og integrationsministeriet, antydes det således, at målgruppen består af en specifik befolkningsgruppe.

I kapitel 21 i vejledningen til serviceloven ved navn Særligt om rådgivning til voksne udsat for æresrelaterede konflikter, bliver målgruppen specifikt beskrevet således: "Bestemmelsen omfatter borgere over 18 år, der henvender sig til kommunen med konflikter ... hvor en ung f.eks. udsættes for omfattende overvågning" (bilag C1, s. 67). I denne vejledning er man både ung og voksen når man er over 18 år. Det er derfor ikke tydeligt hvordan disse adskilles.

Ydermere bliver ofret familiemedlemmer i denne vejledning fremstillet som skurke i æresrelaterede konflikter (bilag C1, s. 67), og problemrepræsentationen af ofret omfatter både mænd og kvinder.

Det interessante her er, at familien bliver beskrevet som en ret tydelig udøver af æresrelaterede konflikter. Dette legitimerer indgriben i hvad der normalt er et privat anliggende. Familien bliver i vejledningen konstrueret som skurk, hvilket giver anledning til at en myndighed kan gå ind og korrigerer, hvordan forskellige familiedynamikker udleves.

Det er interessant at problemrepræsentationen omkring hvem æresrelaterede konflikter omhandler bliver skrevet ind i lovgivningen og ikke blot er en del af en handleplan eller strategi. Hvem der bliver konstrueret som offer for æresrelaterede konflikter kan her være alle, modsat de forrige dokumenter. Hvem der bliver fremstillet som skurk er dog stadig familien, som er i fokus ligesom i strategien og handlingsplanen.

Hvorfor sker problemet?

Vi finder ikke antagelser eller fremstillinger omkring æreskodeks i selve serviceloven og vejledningen til serviceloven på samme måde som de øvrige dokumenter.

Serviceloven forholder sig i kraft af sin juridiske status mere objektivt og distanceret til de æresrelaterede konflikter. Derfor beskæftiger serviceloven sig kun i meget begrænset omfang med baggrunden for de æresrelaterede konflikter.

Fælles for fremstillingen af æreskodekset er, at det foregår i kollektivistiske og patriarkalske familieformer. Dog bemærker vi, at denne fremstilling af æreskodeks ikke er repræsenteret i vejledning til serviceloven, da den ikke forholder sig til en patriarkalsk magtstruktur, eller går yderligere ind i kønsligestilling. På samme måde forholder problemrepræsentationen sig heller ikke til, hvorvidt et æreskodeks kan ændres eller ej.

Delkonklusion for serviceloven og vejledningen til serviceloven

I serviceloven betegnes æresrelaterede konflikter som et socialt problem, der kræver statslig handling. Konflikterne involverer typisk et offer og en eller flere udøvere, hvor motivet udspringer af oplevede æreskrænkelser eller normative forventninger til adfærd, særligt i relation til køn, relationer og seksualitet.

Der er en grundlæggende uklarhed omkring, hvordan æresrelaterede konflikter defineres, men de fremstilles som æresmotiverede og kobles tæt til integrationsområdet, hvorved de relateres til udlændinge. Serviceloven bidrager til denne uklarhed ved at skelne mellem strafbare og ikke-strafbare æresrelaterede handlinger samt mellem at være "i risiko for" og "udsat for" en konflikt. Konflikterne beskrives som komplekse og krævende. Der peges på, at de ofte forudsætter specialiseret viden, som rækker ud over det, man normalt kan forvente, at kommunale instanser besidder.

Ifølge serviceloven kan målgruppen være alle borgere i Danmark, hvilket juridisk signalerer inklusion, men samtidig overlades det til fagpersoner at afgøre, hvem målgruppen i praksis er. Dokumenterne viser, at det især er unge og voksne, der fremhæves som ofre, mens familien fremstilles som skurke.

Serviceloven beskæftiger sig ikke med baggrunden for, hvorfor de æresrelaterede konflikter opstår, hvorfor æreskodekset ikke uddybes.

Barnets Lov og delvejledninger til Barnets Lov

Barnets Lov trådte i kraft d. 1. januar 2024. Formålet med Barnets Lov er “et øget fokus på barnets rettigheder, materielle og processuelle lovændringer, bedre sagsbehandling og nye implementeringstiltag” (Adolphsen, 2022). Det fremgår af statsminister Mette Frederikssens (S) nytårstale i 2019, at der skulle være mere fokus på børns rettigheder og særligt de mest udsatte børn (Danmarkshistorien, 2025). I 2020 udkom den daværende S-regering med en aftaletekst, Børnenes Først, som forklarede, hvilke centrale emner, der skulle indgå i den kommende Barnets Lov. Denne aftale blev indgået af regeringen samt Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet (Social- og Ældreministeriet, u.å.).

Da loven blev vedtaget, udtalte Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theil fra Socialdemokratiet, at med “Barnets Lov stiller vi os entydigt på børnenes side. Det vigtigste skal være barnets tarv” (Social- og Boligministeriet, u.å.).

Vi tager udgangspunkt i udvalgte paragraffer i Barnets Lov, herunder § 15, som blandt andet omhandler beredskaber til forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter. Æresrelaterede konflikter fremgår i § 18, som omhandler screening og børnefaglige undersøgelser. § 113 italesætter æresrelaterede konflikter i forbindelse med indsatsen omkring ugestøtte til unge fra 18 til 22 år. Derudover tager vi udgangspunkt i § 137 om underretning. Slutteligt inkluderer vi også § 172 a og § 172 b, der omhandler den nationale sikkerhedskonsulentordning samt koordinationsenheden mod genopdragelsesrejser og ufrivillige udlandsophold.

I delvejledningerne tager vi udgangspunkt i de punkter, der omtaler de ovenstående paragraffer, eller i øvrigt nævner æresrelaterede konflikter.

Barnets lov og delvejledningerne vil her, ligesom med Serviceloven og dennes vejledning, blive analyseret under en samlet overskrift. Dette gør vi på grund af delvejledningernes funktion som en udvidelse og præcisering af lovteksten.

En delvejledning er ikke en juridisk bindende regulering (Finanstilsynet, u.å.). I vejledninger må der aldrig fastsættes bindende forskrifter, men kun orienteringer om

reglernes indhold og fortolkning. I en vejledning skal der stå, hvordan en bindende forskrift skal overholdes (Justitsministeret, 2022).

Hvad er problemet?

I delvejledning 1 beskrives det, at æresrelaterede konflikter “dækker over konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familie-former, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme.” (bilag D1, s. 22). Her afspejles samme forståelse af æresrelaterede konflikter som æresmotiverede, som ses i både strategien fra 2012, handlingsplanen fra 2016 og Serviceloven. I dette forsøg på at præcisere, hvad æresrelaterede konflikter består i, tilføjes her en yderligere dimension. Nemlig at æresrelaterede konflikter er knyttet til bestemte familie-former,

Konflikter består her tilsyneladende i, at individets rettigheder og trivsel begrænses, en fremstilling som også går igen i de øvrige dokumenter. Der er således den begrænsede frihed, som repræsenteres som problematisk i denne fremstilling. De æresrelaterede konflikter er dog ikke udelukkende problematiske, fordi de er frihedsbegrænsende. De er også problematiske, fordi motivet bag denne begrænsning er ære. I denne problemrepræsentation fremstilles dette ikke som en legitim grund til at begrænse individets rettigheder. Dette er en væsentlig pointe, da individets rettigheder og frihed begrænses i mange andre sammenhænge i vores samfund, som vi finder helt naturlige. Her kan eksempelvis nævnes frihedsberøvelse under fængsling eller noget så banalt som fartbegrænsninger. Her legitimeres disse begrænsninger på et individs rettighed og frihed ved at det er til samfundets bedste. Det står i skarp kontrast til det beskrevne hensyn til kollektivets ære og omdømme - dette er altså ikke en legitim eller acceptabel årsag til omfattende begrænsninger på den enkeltes liv. Netop derfor bliver “et stærkt æreskodeks” også en af de faktorer, som skal inkluderes i en risikovurdering, hvis et barn skulle være i risiko eller udsat for en æresrelateret konflikt (bilag D2, s. 24).

Æresrelaterede konflikter beskrives ud fra en række handlinger, som skal “regulere og/eller sanktionere individets adfærd.” (bilag D1, s. 22). Disse handlinger inkluderer “negativ social kontrol, trusler, udøvelse af forskellige former for vold (fysisk, psykisk, seksuel, økonomisk, digital og stalking), drab, kvindelig omskæring,

tvangsægteskaber og udlandsophold, der er til skade for barnet eller den unges sundhed og udvikling, f.eks. genopdragelsesrejser.” (bilag D1, s. 22).

Disse handlinger er i vid udstrækning de samme, som betegnelsen dækker over i de øvrige dokumenter. Det er dog interessant, at det her skrives frem, at handlingerne har til formål at regulere adfærd hos den enkelte. En lignende pointe ses i handlingsplanen hvor det beskrives, at æren skal genoprettes. Således er det de æresrelaterede konflikter, der fremstilles som et middel til at opnå eller genoprette ære, omend denne logik fremstår noget uklar.

Æresrelateret vold

I den ovenstående liste af handlinger nævnes forskellige former for vold, hvilket som beskrevet er et gennemgående element i alle de tidligere dokumenter. I delvejledning 2 forsøges der præciseret, hvordan æresrelaterede konflikter adskiller sig fra det, der ellers betegnes som vold i nære relationer. Der lyder således: “Æresrelaterede konflikter adskiller sig fra vold i nære relationer ved at ske med inddragelse af eller sanktioneret af den øvrige familie og netværk samt ved at have et æresrelateret motiv.” (bilag D2, s. 23). Vi ser her, i tråd med den øvrige repræsentation af æresrelaterede konflikter, at motivet er afgørende for denne kategorisering. De æresrelaterede konflikter forsøges yderligere afgrænset ved at stille dem op i forhold til “vold i nære relationer”. Her tydeliggøres det, at æresrelaterede konflikter fremstilles som en problematik, der involverer, men også strækker sig udover den tætte familie. På den måde bliver æresrelaterede konflikter konstrueret som noget, der er separat fra vold i nære relationer.

I delvejledning 3 nævnes igen vold i nære relationer i sammenhæng med ære - her bruges betegnelsen æresrelateret vold. Her lyder det at, “Vold i nære relationer omfatter forskellige former for vold; psykisk vold herunder stalking, fysisk vold, seksuel vold, økonomisk vold, materiel vold, digital vold og æresrelateret vold.” (bilag D3, s. 51). Betegnelsen æresrelateret vold benyttes ikke andre steder i Barnets lov eller delvejledningerne. Da det ovenfor er tydeliggjort, at vold er en handling, der hører under betegnelsen æresrelaterede konflikter, forstås æresrelateret vold både som en form for æresrelateret konflikt og en form for vold i nære relationer. Dette er her bemærkelsesværdigt, fordi vold i nære relationer og æresrelaterede konflikter blev adskilt i delvejledning 2.

Æresrelaterede konflikter repræsenteres her som noget andet. Noget, der

ikke kan rummes i de øvrige begreber, der bruges i policy-dokumenterne. Det samme afspejles i de forskellige former for vold, der opstilles. Hvor de øvrige typer af vold, der fremhæves, er karakteriseret ved måden de udføres, er den æresrelaterede vold i stedet karakteriseret ved dets motiv. Det bliver på den måde tydeligt, at denne repræsentation af, hvad æresrelaterede konflikter er og indebærer, har svært ved at passe ind i de forståelser og kategoriseringer, vi ellers har om vold.

Forebyggelse og beredskab

Det er grundlæggende for policy på børne- og ungeområdet at tale om forebyggelse. Den bagvedliggende antagelse er, at så længe man som myndighed sætter ind på den rigtige måde, vil en del af de problematiske konsekvenser af de æresrelaterede konflikter kunne forhindres. Yderligere er det et grundlæggende formål for Barnets Lov at tilbyde varierende former for støtte til børn og unge under 18 år, der på den ene eller anden måde er i mistrivsel. Dette gør sig også gældende for de dele af lovgivningen, der retter sig mod æresrelaterede konflikter. Det betyder, at trods repræsentationen af æresrelaterede konflikter som et fagligt komplekst felt, der adskiller sig fra det øvrige sociale område, er der alligevel velkendte logikker om forebyggelse og støtte til stede.

I Barnets Lov beskrives et krav om et kommunalt udarbejdet beredskab, med det formål at forebygge, opspore og håndtere æresrelaterede konflikter, negativ social kontrol og ekstremisme (bilag D, s. 5). At æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol kædes sammen genkender vi fra handlingsplanen og serviceloven, og denne kobling fremstår derfor ikke markant i denne sammenhæng. Her bringes en ny betegnelse i spil, nemlig ekstremisme. I og med ekstremisme og æresrelaterede konflikter dækkes af det samme beredskab, må vi udlede, at der i denne policy er en antagelse om et vist videns- og metodeoverlap mellem områderne. At sætte æresrelaterede konflikter i kontekst af ekstremisme giver en yderligere alvorlig og negativ klang til begrebet. Dette bekræftes også af, at det beskrives i delvejledning 2, at afhængigt af omstændighederne, vil æresrelaterede konflikter kunne betegnes som en alvorlig eller kompleks sag, der vil udløse yderligere undersøgelse (bilag D2, s. 29).

Udover de paragraffer og afsnit, som helt overordnet omhandler æresrelaterede konflikter, benyttes denne betegnelse også i andre paragraffer og afsnit.

Eksempelvis lyder det i § 113 om ungestøtte for unge fra 18 til 22 år, at kommunen skal tilbyde indsatser, "når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, herunder på grund af negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt." (bilag D, s. 33). Her fremhæves en æresrelateret konflikt som en årsag til at give den omtalte ungestøtte. Negativ social kontrol og en æresrelateret konflikt er her de eneste årsager, som aktivt fremhæves at være inkluderet i bestemmelsen. I kraft af den øvrige repræsentation af æresrelaterede konflikter i Barnets Lov som et alvorligt og komplekst område, kan det fremstå som en måde at legitimere ungestøtten som indsats. På den måde fremstår det selvfølgelig at ungestøtten er nødvendig, når man tænker på hvilke alvorlige handlinger, en ung person kan være udsat for. Samtidig kan det også være en måde at sikre at de kommuner og fagfolk, der skal udføre disse policies i praksis, ved at de æresrelaterede konflikter også kvalificeres som et behov for støtte. Dette ses særligt i lyset af strategien i 2012 og handlingsplanen fra 2016, der peger på, at der mangler viden i praksis om hvordan disse problematikker håndteres. Det kan således være en måde at sikre, at lovgivningen også i praksis dækker æresrelaterede problematikker.

Hvem involverer problemet?

I modsætning til serviceloven beskrives en mere bestemt målgruppe her, med konkrete eksempler på en opdeling af fremstillingen af offer og skurk.

Målgruppen ligger i navnet på denne lov: et barn. Derudover konstruerer Barnets Lov også unge som målgruppen. Hvis man er ung, er man altså både omfattet af serviceloven, som er til voksne og Barnets Lov, som er specifikt til børn. Dette kan forbindes med de forrige dokumenter, som alle har fokus på at fremstille unge mennesker som målgruppe for æresrelaterede konflikter.

I vejledning 2 til Barnets Lov fremskrives der et nyt offer i forhold til målgruppen for æresrelaterede konflikter. Der står, "Det kan derudover være relevant at være opmærksom på støttebehovet hos eksempelvis søskende der risikerer at skulle kompensere for f.eks. ældre søskende, der efter familiens opfattelse har forbrudt sig mod familiens æreskodeks" (bilag D2, s. 23). Her beskrives søskende som et form for sekundært offer, hvor de i handlingsplanen kun beskrives som

skurke. Tilføjelsen af søskende som et sekundært offer udvider konstruktionen af æresrelaterede konflikter som et kompleks fænomen, der favner bredt.

Skurkene i æresrelaterede konflikter konstrueres derudover mere specifikt i Barnets Lov. Her beskrives forældrene som skurk således, "samtalen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor" (bilag D, s. 37). Her står det klart, at det er forældrene, der problematiseres som udøver af æresrelaterede konflikter.

Der er dog andre beskrivelser af udøveren, eksempelvis kollektivet (bilag D1, s. 22), netværket (bilag D2, s. 23), en nær relation (bilag D3, s. 51) eller bedsteforældrene (bilag D2, s. 23). Dette er første gang at bedsteforældrene konkret nævnes, da det førhen primært har været forældre eller den nære familie som er blevet nævnt. Her trækkes på flere kulturelle temaer (Loseke, 2017, s. 64-65) om familie og retfærdighed, hvilket kan vække sympati for ofrene hos publikum. Det er således i strid med en grundlæggende antagelse, om hvordan en familie bør behandle deres børn.

Hvorfor opstår problemet?

I Barnets lov betegnes de æresrelaterede konflikter som, "konflikter, der kan opstå i kollektivistiske og patriarkalske familie-former, hvor individets rettigheder og trivsel begrænses af hensyn til kollektivets ære og omdømme." (Bilag D1, s. 22). Indholdet af denne definition adskiller sig ikke markant i forhold til baggrunden for de æresrelaterede konflikter, men denne beskrivelse bliver ofte henvist til i det sociale arbejde. Det ses eksempelvis i flere af de kommunale beredskaber (bilag F, bilag H), som dannes på baggrund af § 15, stk. 3 (bilag D). Det er således denne definition og denne karakterisering af de æresrelaterede konflikter, som er afgørende for det sociale arbejde, der udføres.

Et nyt perspektiv på baggrund for æresrelaterede konflikter fremstilles i Barnets Lov. Her fremstilles ære som et hensyn, den enkelte skal tage til kollektivets ære og omdømme (Bilag D1, s. 22). Altså hvor ære tidligere nævnes som et sæt normer for god og rigtig opførsel, samt som et middel der legitimerer familiens repressalier og kontrol over den enkelte, så bliver det her yderligere fremstillet som et forbehold den enkelte skal have for familiens og kollektivets omdømme og ære.

I denne problemrepræsentation er ære ikke kun knyttet til familien og et kollektiv men også til et netværk: "Kollektivet kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande." (Bilag D1, s. 22). Altså er det gennemgående at ære er knyttet til den enkelte familie, men et nyt perspektiv er at æren og omdømmet knyttes til et miljø udenfor familien selv, for at omdømmet og æren i det hele taget kan konstitueres.

Delkonklusion for Barnets Lov og delvejledninger til Barnets Lov

I Barnets Lov beskrives æresrelaterede konflikter som konflikter, der udspiller sig i kollektivistiske og patriarkalske familieformer. De æresrelaterede konflikter repræsenteres som frihedsbegrænsende, og netop fordi denne begrænsning begrundes i æreskodekset anses den ikke for at være legitim. Æresrelaterede konflikter karakteriseres som alvorlige og komplekse, hvilket forstærkes af, at de kobles med ekstremisme. Der opstår en uklarhed i brug af betegnelserne æresrelaterede konflikter, æresrelateret vold og vold i nære relationer. Det tyder altså på, at denne repræsentation af æresrelaterede konflikter ikke kan rummes i det nuværende begrebssæt for vold i lovgivningen.

Da Barnets Lov netop omhandler børn, er det forventeligt at børn og unge positioneres som ofre - herunder søskende til børn, der er udsat for æresrelaterede konflikter. Som resultat heraf positioneres primært forældrene som skurke, men også netværket, kollektivet og bedsteforældrene nævnes som mulige skurke i de æresrelaterede konflikter.

Det er netop denne repræsentationen af familien som en kollektiv enhed, der karakteriserer problemrepræsentationen i Barnets Lov. Her fremhæves også det patriarkalske hierarki som grundlæggende for æreskodeksets normer. I Barnets Lov er det dog ikke kun hensynet til familien, som spiller en stor rolle i de æresrelaterede konflikter, men hensynet til familien i det miljø, den indgår i.

Mens Barnets lov og Serviceloven er en del af den gældende lovgivning på området, er der i 2025 udarbejdet og udgivet anbefalinger for nye indsatser om æresrelaterede konflikter, som det følgende afsnit vil dreje sig om.

Anbefalinger fra kommissionen for den glemte kvindekamp (2025)

Kommissionen for den glemte kvindekamp blev nedsat i januar 2022 af S-regeringen (bilag E, s. 5). Kommissionen består af 10 medlemmer, der hver har faglig eller praktiserfaring med æresrelaterede og social kontrol (Kommissionen for den glemte kvindekamp, u.å. a). Kommissionens formand Christina Krzyrosiak Hansen (S), som er Holbæk Kommunes borgmester, siger: "Alt for mange piger og kvinder har ikke den samme frihed som alle vi andre, fordi de er udsat for negativ social kontrol" (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2022). Kommissionens opgaver er beskrevet i kommissoriet, og indebærer at komme med anbefalinger til hvordan kvinder med minoritetsbaggrund i Danmark skal sikres samme rettigheder og frihed som andre danske kvinder (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2022).

Daværende udlændinge- og Integrationsminister Mattias Tesfaye udtalte, "Regeringen har allerede gennemført lovgivning omkring social kontrol og vi har mere på vej. Men vi er langt fra i mål, og derfor har vi brug for konkrete anbefalinger fra kommissionen." (Udlændinge- og Integrationsministeriet, 2022).

Kommissionen udgav i 2022 en delanbefaling bestående af ni anbefalinger om forbedringer af børnelivet for minoritetsetniske piger, som er underlagt æresrelaterede social kontrol (Kommissionen for den glemte kvindekamp, u.å. b). Denne del af anbefalingerne satte gang i en større samfundsdebat, da kommissionen anbefalede at forbyde hovedtørklæder for piger i grundskolen (Gindrup, 2022). I den forbindelse udtalte kommissionsmedlem Özlem Cekic at, "for mig er det helt afgørende, at vi i kampen for at gøre kvinder fri fra social kontrol ikke ender med at udsætte dem for statslig kontrol" (Cekic, 2024).

I januar 2025 udgiver Kommissionen 13 anbefalinger, som skal bidrage til forbedringer for kvinder med minoritetsetnisk baggrund, som er underlagt æresrelateret vold og social kontrol (bilag E, s. 6).

Hvad er problemet?

Ligesom de øvrige dokumenter præges disse anbefalinger af diskurser om forebyggelse og om bekæmpelse af de æresrelaterede konflikter. Anbefalingerne har til formål at være en rettesnor for fremtidige indsatser på området. Derfor er det grundlæggende for dokumentet, at der må peges på problematikker og mangler på

området. Her beskriver kommissionen blandt andet en berøringsangst blandt fagfolk, som vi også ser det påpeget i handlingsplanen i 2016. Der peges fortsat på en manglende viden omkring æresrelaterede konflikter og et behov for opkvalificering af fagpersonale arbejde, som også påpeget i både strategien fra 2012 og handlingsplanen fra 2016.

Som vi har identificeret i de tidligere dokumenter, er der visse ændringer i kernebegreberne, hvor skiftet fra social kontrol i strategien fra 2012 til negativ social kontrol i handlingsplanen fra 2016 er særligt markant. I anbefalingerne introduceres her en ny betegnelse: æresrelateret social kontrol. Det uddybes ikke yderligere i dokumentet, hvorfor æresrelateret social kontrol anvendes frem for betegnelsen æresrelaterede konflikter, der er hyppigt brugt i policy på det æresrelaterede område. Vi kan yderligere genkende betegnelsen fra vores litteratursøgning, primært fra bogen *Æresrelateret social kontrol* (2019) af Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo Wagner Sørensen. Forfatterne har valgt at benytte denne betegnelse frem for æresrelaterede konflikter, fordi de mener, at brugen af ordet konflikt underspiller den magt og kontrol, som er på spil (Danneskiold-Samsøe m.fl, 2019, s. 32). Således fremstår det, at regeringen har inddraget nyere forskningsbaseret viden på området i sin udformning af kommissoriet. Det er interessant, da betegnelsen æresrelateret social kontrol eksempelvis ikke benyttes i Barnets Lov til trods for, at denne også træder i kraft efter udgivelsen af den førnævnte bog. Hertil må det pointeres, at en af forskerne bag bogen, Sofie Danneskiold-Samsøe, også er en del af kommissionen.

Udover det ændrede sprogbrug i selve kernebetegnelsen, ser vi at æresrelateret social kontrol langt hen af vejen dækker over det samme som betegnelsen æresrelaterede konflikter. Æresrelateret social kontrol beskrives som indgreb i piger og kvinders frihed og kan ske "ved alt lige fra subtil påvirkning, overvågning og sladder til vold, voldtægt og tvang eller i helt ekstreme tilfælde drab." (bilag E, s. 8). At der her henvises specifikt til piger og kvinders frihed kan forklares med kommissionens formål, hvor fokus netop er minoritetsetniske piger og kvinders udfordringer (bilag E, s. 8).

Udover disse handlinger, peger anbefalingerne på øvrige nuancer, som ikke tidligere er blevet fremhævet. Her kan nævnes fætter-kusine ægteskaber (bilag E, s. 33) og eksklusion af det modsatte køn i foreningslivet (bilag E, s. 29). Der er altså en højere detaljegrad af, hvordan æresrelateret social kontrol kan udspille sig, end

hvad vi har set i tidligere dokumenter. Dette kan potentielt være en afspejling af, at kommissionens medlemmer netop er valgt, fordi de har stor viden på området. Det vidner yderligere om, at repræsentationen af æresrelaterede konflikter og æresrelateret social kontrol er en repræsentation i udvikling.

Æresrelateret social kontrol som et samfundsanliggende

Dette ses også i det fremstillede motiv bag den æresrelaterede sociale kontrol. Ligesom i de øvrige dokumenter, er det æreskulturen og de normer og værdier, som er knyttet hertil, som bruges til at retfærdiggøre kontrollen. I anbefalingerne står denne logik tydeligt frem i anbefaling nr. 1 under titlen "Opgør med æreskultur" (bilag E, s. 14). Vi vil dog pege på, at udstødelse og udskamning her repræsenteres som en del af den æresrelaterede sociale kontrol (bilag E, s. 35).

I anbefalinger står, at "undersøgelserne tyder på, at tilslutningen til de holdninger, som skaber æreskulturen, er under forandring, omend langsomt, og at de langtfra omfatter alle borgere med ikke-vestlig familiebaggrund" (bilag E, s. 9). Denne pointe omkring en holdningsudvikling væk fra æreskulturen præsenteres kun kort og med et væsentligt forbehold i form af tempoet. Dette stemmer overens med den øvrige tone i anbefalingerne, hvor de blandt andet påpeger vanskeligheder ved de nuværende indsatser, som "blandt andet skyldes, at problemerne nogle steder bliver mødt med en tavshed, bagatellisering, relativisering eller manglende forståelse for de problemer, som æreskulturen har medført" (bilag E, s. 9). Heraf kan man udlede at kommissionen ikke mener, at de æresrelaterede problematikker bliver taget alvorligt nok, trods den førnævnte forandring i tilslutning til æreskulturen.

Netop denne repræsentation af den æresrelaterede sociale kontrol som værende funderet i en bestemt form for kultur, har også indvirkning på de løsninger, der fremsættes i anbefalingerne. I anbefaling nr. 1 skrives der, at "Det opgør med æreskulturen har vi alle et ansvar for at tage – på politisk niveau, blandt fagpersonale samt i miljøer, hvor æresrelateret vold og social kontrol udøves, såvel som i den brede offentlighed" (bilag E, s. 15). Løsningen er således ikke fokuseret på et specifikt område, men må anses for at være en grundlæggende ændring i en kultur. Her forstås æreskulturen ikke som isoleret, men som noget, der kan påvirkes både indefra og udefra. Denne måde at repræsentere æresrelaterede konflikter kan også bidrage til at legitimere de selvsamme indsatser som anbefalingerne foreskriver. Der skrives blandt andet at, "frigørelsen på den lange bane kræver, at

samfundet i bred forstand erkender, at æresrelateret undertrykkelse af kvinder i privatsfære og nærmiljø er et samfundsanliggende.” (bilag E, s. 9). At positionere de æresrelaterede konflikter som et samfundsanliggende (Loseke, 2017, s. 108) får med udgangspunkt i en claims-making forståelse to funktioner. Det er både en del af løsningen på problematikkerne i sig selv, men også en måde at legitimere de indsatser, der fremsættes. I en claims-making proces er vi som samfund allerede et godt stykke af vejen i forhold til anerkendelsen af æresrelaterede konflikter som et samfundsproblem, idet de æresrelaterede konflikter er skrevet ind i lovgivningen. I anbefalingerne peges der dog på flere steder, hvor der ikke menes, at æresrelaterede konflikter anerkendes som en legitim problematik, herunder blandt fagpersonale og i de miljøer, hvor kontrollen og volden udøves (bilag E, s. 15).

Anbefalingerne repræsenterer æresrelateret social kontrol som et samfundsanliggende, hvilket bidrager til at legitimere de ellers omfattende løsningsforslag, der fremsættes.

Hvem involverer problemet?

Anbefalinger konstruerer en tydelig målgruppe fra starten, da målgruppen ligesom Barnets Lov ligger i navnet på dokumentet. Der konstrueres et bestemt offer, hvor der står, at ”det i særlig grad er udfordringer blandt piger og kvinder med minoritetsetnisk baggrund, kommissionen skal fokusere på” (bilag E, s. 8). Det skal her nævnes, at det omhandler personer over 15 år, da kommissionen har et separat dokument med fokus på børn og unge som tidligere nævnt. Kvinder med minoritetsetnisk baggrund bliver her fremstillet som ofre for æresrelateret social kontrol. Der står blandt andet, at der kan forekomme ”social kontrol mod en kvinde, hvis adfærd bryder med gruppens æreskodeks” (bilag E, s. 15). Kvinder med minoritetsetnisk baggrund bliver her fremstillet som ofre for en kollektiv sanktion, idet de er underlagt sociale normer fra gruppen som kvinden ikke må bryde med.

Her skabes et narrativ for at vinde publikums sympati for offeret (Loseke 2017, side 67-68). Dette kan man eksempelvis se ved dette citat: ”Unge, der for eksempel ikke selv har lov til at bestemme, hvem de vil giftes med, eller voksne kvinder, hvis daglige liv er begrænset og kontrolleret af personer, der abonnerer på æreskulturelle normer” (Bilag E, s. 8). Her opstilles narrativet om en ung kvinde, der

kontrolleres og begrænses. Dette står i kontrast til den demokratiske værdi i Danmark om at have frihed til selv at vælge.

Hvem får skylden for problemet?

I anbefalingerne bliver familie og bagland, som i de andre dokumenter, beskrevet som skurk. Derudover konstrueres andre beskrivelser af, hvem skurken i æresrelaterede konflikter er. En af dem er æreskulturen, hvor anbefalingerne beskriver det således, "Det er kommissionens opfattelse, at roden til den æresrelaterede vold og sociale kontrol først og fremmest er æreskulturen" (bilag E, side 11). Æreskulturen fremstilles som problemet og som skurken til æresrelaterede konflikter. Her bliver skurken et specifikt normsæt mere end en specifik person, som vi så det med religionen i handlingsplanen fra 2016. Det tydeliggøres derudover hvordan det kommer en distance til skurken, da det ikke er personer, men en samfundskultur der skal ændres. Skurken er derfor ikke nogen, man kan pege ud, men noget, der er mere uhåndgribeligt.

Derudover bliver henholdsvis foreninger, trossamfund og offentlige ansatte konstrueret som skurke. I anbefaling 3 beskrives det, at trossamfund kan være med til at legitimere æresrelateret social kontrol, når de "medvirker til, at kvinder fanges i ægteskaber, fordi manden nægter skilsmisse eller stiller krav om økonomisk kompensation" (bilag E, s. 31). Her bliver trossamfund konstrueret som noget skadeligt, der modarbejder danske frihedsværdier.

Ydermere bliver religion også fremstillet som en skurk i dette dokument ligesom handlingsplanen fra 2016. Det står i anbefalingerne, at den æresrelaterede sociale kontrol sker "på grund af hensynet til familiens og baglandets ære samt religiøse normer" (bilag E, s. 19). Fremstillingen af religion og trossamfund som skurke kombineret med kvinder med etnisk minoritetsbaggrund som ofre skaber et tydeligt narrativ om æreskulturen som noget, der ikke er dansk. Æreskulturen fremstilles således som noget farligt udefrakommende (Loseke, 2017, s. 85), der ikke er en reel del af det danske samfund. Det eksisterer som noget, der er kommet til udefra, og gennem eksempelvis trossamfund, som "modarbejder og underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder" (bilag E, s. 28).

I anbefalingerne bliver skurken ikke kun beskrevet negativt, men som et system der også kan være en del af løsningen. Trossamfund fremstilles med "mulighed for at

understøtte indsatsen mod æresrelateret vold og social kontrol, ligesom de har mulighed for at fastholde de idealer og værdier, som fører til æresrelateret vold og social kontrol.” (bilag E, s. 31). Det er første gang siden strategien i 2012, at skurken i æresrelaterede konflikter også ses som værende en del af løsningen, hvis man fra politisk side inddrager dem i denne indsats mod æresrelaterede konflikter i stedet for at kun kigge på dem som udefrakommende negative faktorer.

Hvorfor opstår problemet?

Anbefalingerne er udformet på baggrund af regeringens opgavebeskrivelse i kommissoriet. Således ser vi hvordan dette dokument er mere praksisnært og handlingsorienteret, da den kommer med specifikke anbefalinger til hvad man bør gøre på de pågældende områder.

I denne fremstilling knyttes ære til patriarkalske værdier og praksisser, hvor kvinder er underlagt mænds autoritet (bilag E, s. 14). De kollektivistiske og patriarkalske værdier betegnes her som et decideret verdenssyn (bilag E, s. 15). Den enkelte kvindes rettigheder og ønsker er således en lavere prioritet end kollektivets samlede omdømme og ærens velbefindende (bilag E, s. 10). . Dette normsystem fremstilles som et middel til at styre piger og kvinder, og forvalte deres rettigheder på baggrund af familiens bedste. Kvinden fremstilles altså her som bærer af familiens og kollektivets ære (bilag E, s. 14). Disse værdier og praksisser betegnes i anbefalingerne som en æreskultur.

I anbefalingerne bemærker vi også, hvordan problemrepræsentationen fortsat fremstiller æreskulturens værdier som modstridende til demokratisk værdier såsom frisind, kønsligestilling, seksuel frigørelse af kvinder og trosfrihed (bilag E, s. 8). Her opstilles dikotomi mellem demokrati og æreskultur. Demokrati repræsenterer rettigheder og frihed, mens æreskultur repræsenterer mangel på rettigheder og frihed. Således kan dikotomien også være mellem det moderne og det traditionelle, hvilket knytter sig til den samme dikotomi Kragh skitserer vedrørende ære i den vestlige verden (Kragh, 2010, s. 124). Heraf fremstår æreskulturen som forældet, modsat det moderne demokrati.

I anbefalingerne fremstilles æreskulturen som et middel til at legitimere den æresrelaterede sociale kontrol, og heri består det problematiske ved

æreskulturen. Æreskulturen fremstilles som en kultur, der både tillader og retfærdiggør vold og kontrol, når der fremskrives, "en sammenhæng mellem graden af religiøsitet og patriarkalske og traditionelle seksualmoraliske normer og værdier, som kan understøtte udøvelsen af æresrelateret vold og social kontrol" (bilag E, s. 8-9).

Æreskodeks og æreskultur fremstilles som problematisk i alle dokumenterne. Sprogbruget i fremstillingen ændrer sig løbende og får en mere markant tilgang. I strategien fra 2012 står der, at "Vi vil ikke acceptere" (bilag A, s. 6). I handlingsplanen fra 2016 står der, at "Det kan og må vi ikke tolerere" (bilag B, s. 3). Ydermere i anbefalingerne bliver æreskulturen noget, der skal bekæmpes, når der står at, "samfundet som helhed kan og bør bekæmpe tilstedeværelsen af æreskultur i Danmark" (bilag E, s. 6). Herved ser vi en markant udvikling i fremstillingen af æreskulturen, fra at være noget som blot ikke accepteres, til noget der bør bekæmpes. Fremstillingen af problemrepræsentationen bliver således defineret af et stærkere og mere karikeret sprogbrug.

Delkonklusion for anbefalinger fra kommissionen for den glemte kvindekamp (2025)

Æresrelateret social kontrol forstås i dokumentet som magtudøvelse og indgreb i minoritetsetniske piger og kvinders frihed. Hvor tidligere dokumenter talte om æresrelaterede konflikter, benyttes her primært betegnelsen æresrelateret social kontrol. Dette afspejler en nyere og dansk forskningsbaseret forståelse af problemfeltet. Kontrollen forbindes eksplicit med en særlig kultur, nemlig æreskultur. Den fremstilles som noget, hele Danmark som samfund må tage et opgør med. På den måde konstrueres æresrelateret undertrykkelse som et fælles ansvar.

Ofrene for æresrelateret social kontrol defineres i anbefalingerne primært som piger og kvinder over 15 år, der fremstilles som bærere af familiens ære. Ære knyttes dog ikke kun til familien, men beskrives bredere som en kollektivistisk gruppeidentitet, der også eksisterer i foreninger, trossamfund og blandt visse offentligt ansatte. Disse fremstilles som udefrakommende skurke, fordi denne traditionelle kultur fremstilles som uforenelig med det moderne demokratis værdier.

Kvinden positioneres som den, familiens ære afhænger af, og det normsystem, hun underlægges, legitimerer familiens magt og kontrol over hende.

Netop dette normsystem identificeres som fundamentet for æreskulturen, som i dokumentet fremstår som den egentlige skurk, der må bekæmpes, fordi det ses som en trussel mod grundlæggende friheds- og demokrati-principper.

Virkninger i det sociale arbejdes praksis

I dette afsnit vil vi diskutere effekterne af repræsentationen af æresrelaterede konflikter i forhold til det sociale arbejdes praksis. For at undersøge hvilke virkninger problemrepræsentationen af æresrelaterede konflikter kan have og dermed besvare delspørgsmål 3 i vores problemformulering, vil vi i dette afsnit inddrage nye dokumenter. Disse vil være et debatindlæg, finansloven for 2025 og tre kommunale beredskaber for håndtering af æresrelaterede konflikter.

Beredskaberne er en direkt virkning af § 15, stk. 3 i Barnets Lov som lyder, “Kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier.” (bilag A, s. 5).

Vi vil her tage udgangspunkt i beredskaberne fra henholdsvis Frederiksberg Kommune, Rebild Kommune og Nyborg Kommune. Disse kommuner er valgt ud fra et princip om geografisk bredde og forskellige indbyggertal. Alle tre beredskaber er udgivet i 2024 og henvender sig til fagpersoner i kommunen. De tre dokumenter indeholder blandt andet afsnit omkring tegn på æresrelaterede konflikter, definitioner på begreber og actioncards, der anviser konkrete handlingsmuligheder, alt efter sagens alvorsgrad.

Qua beredskabernes funktion afspejler de en stor påpasselighed. Dette kommer sig af, hvordan de æresrelaterede konflikter repræsenteres som farlige for den enkeltes sikkerhed. Dette forstærkes i samspil med øvrige diskurser om forebyggelse og det kommunale ansvar i sager omhandlende børn og unge under 18 år. I forlængelse af dette er det også kendetegnende for beredskaberne, at en mistanke om æresrelaterede konflikter er tilstrækkeligt til nærmere observationer og sparring med kollegaer. Af Frederiksberg Kommune beskrives det at, “Tidlig bekymring er en diffus oplevelse af, at der er signaler på mistvivl hos et barn” (bilag F, s. 8). At den helt tidlige bekymring bør tages seriøst kan opfattes som et udtryk for den alvorsgrad, som de æresrelaterede konflikter repræsenteres med. Mens de indsatser, der igangsættes ved denne tidlige bekymring ikke er voldsomt

indgribende, legitimeres det alligevel at reagere på selv en diffus oplevelse. Dette kan potentielt være en effekt af den uklarhed i begreber, som vi har set udtrykt i vores oprindelige dokumenter. Her bemærkede vi en uklarhed i, hvor den nedre grænse for hvad, der forstås som en æresrelateret konflikt, er. Dette kan betegnes som en diskursiv effekt (Bacchi, 2014, s. 16), hvor det, man siger og tænker om problemet, har en konsekvens for det sociale arbejde, der må udføres baseret på denne problemrepræsentation. Denne grænsedragning - eller måske mangel på samme - påvirker altså handlerummet for den enkelte socialarbejder. Fagfolk skal i forvejen have blik for signaler på mistrivsel hos alle børn. Her skal socialarbejdere dog være særligt opmærksomme på dette ved bestemte børn, hvis disse indgår i den konstruerede målgruppe af potentielle ofre for æresrelaterede konflikter.

Det afspejles ligeledes i beredskaberne, at repræsentationen af både ofre og skurke i æresrelaterede konflikter er meget bred. Idet beredskaberne er udarbejdet med udgangspunkt i Barnets Lov fylder arbejdet med sager angående børn og unge under 18 år selvsagt mest. Som effekt af dette får barnets eller den unges familie i høj grad en skurke-position i disse beredskaber. Dette påvirker de krav, der stilles, og de handlemuligheder, der er tilgængelige for fagfolk i disse sager. Helt konkret ser vi dette have en effekt på familiens og barnets rettigheder. Her er det både barnets mulighed for en bisidder som indskrænkes, idet det fremsættes, at en familiær bisidder kan være involveret i konflikten (bilag G, s. 6). Det gælder også for forældrenes ret til at blive informeret og involveret i barnets sag, før der er lavet en risikovurdering (bilag F, s. 6). Denne procedure er ikke unik for æresrelaterede konflikter.

Problematismen af æreskodekset præger nemlig den tilgang, det i beredskaberne foreskrives, at socialarbejderen har til barnet eller den unge. Æreskodekset repræsenteres i de centrale policy-dokumenter som et særligt normsæt og et stærkt hensyn til den kollektive ære. Når Rebild Kommune skriver at "Et udsagn om, at alt er ok, skal undersøges nærmere. Der kan være vold, selv om barnet/den unge afviser det." (bilag G, s. 6), kan det begrundes i problematiseringen af æreskodekset og den loyalitet, som gennem problemrepræsentationen er knyttet hertil. Denne tilgang kan være nødvendig af hensyn til barnets sikkerhed og trivsel, men stiller krav til kvaliteten af det sociale arbejde, så en sådan tilgang ikke risikere at bidrage til stigmatisering og mistænkeliggørelse af en familie.

Det reflekteres nemlig også i beredskaberne, at æresrelaterede konflikter forstås som en kulturel problematik, der relaterer sig til bestemte miljøer. Rebild Kommune skriver, at ved behov for tolkning "kan det være relevant at anvende fjerntolkning, da der kan være risiko for, at tolken og barnet, den unge eller dennes familie eller netværk kan have familiære, religiøse eller kulturelle snitflader" (bilag G, s. 6). Her bliver det tydeligt, at når æresrelaterede konflikter repræsenteres som en kulturel problematik i et specifikt miljø, bliver en stor del af dette miljø mistænkeliggjort. Dette sker til trods for, at beredskaberne læner sig op ad netop Barnets Lov, når det kommer til opmærksomheden på etniske og religiøse minoriteters relation til de æresrelaterede konflikter. Her får disse faktorer nemlig en underspillet rolle, modsat handlingsplanen fra 2016 og strategien fra 2012. Hverken Frederiksberg Kommune eller Rebild Kommune italesætter direkte religion eller etnicitet. I stedet står der eksempelvis, at barnet kan være bekymret for, at forældrene "bliver sendt ud af landet" (bilag G, s. 7). Her er altså henvisninger til, at forældrene kan have oprindelse i andre lande, men uden at dette uddybes yderligere.

Hvis der ikke tages udgangspunkt i forskningsbaseret viden i det sociale arbejde, er der risiko for at fagpersonalets kulturelle forforståelser kan blive et holdepunkt. Således vil egne antagelser om de "etnisk andre" i stedet kunne risikere at blive grundlaget for arbejdet med de æresrelaterede konflikter (Danneskiold-Samsøe m.fl, 2019). Dette kan ske, fordi de æresrelaterede konflikter i så høj grad kædes sammen med netop religiøse og etniske minoritetsmiljøer, selv når det ikke fremgår af beredskaberne. Denne kombination af kulturelle forforståelser og uklarhed i begreber kan resultere i fejlvurderinger og øvrig uhensigtsmæssig ageren fra fagfolk (Petersen, 2024). Det kan dermed have en effekt på den enkeltes levede liv i kraft af de afgørelser, der afgives af de kommunale medarbejdere (Bacchi, 2014, s. 17).

Der kan her perspektiveres til det strafferetlige område, hvor lovgivning om æresrelaterede konflikter ifølge Mirza (2018) bidrager til stigmatisering og generalisering af bestemte befolkningsgrupper. Disse befolkningsgrupper er dog samtidig de samme grupper, som lovgivning har til hensigt at yde hjælp og retfærdighed til. Det er grundlæggende for det sociale arbejde at respektere forskelligheder og understøtte social retfærdighed. Det kan derfor virke

modstridende for det sociale arbejde, hvis arbejdet samtidig risikerer at bidrage til stigmatisering af de udsatte grupper, de forsøger at hjælpe.

Nyborg Kommune skriver, modsat de to øvrige kommuner, at "Det er ofte børn og unge, som har forældre med anden etnisk/religiøs baggrund end dansk, der oplever negativ social kontrol, men det forekommer også i andre grupper, som fx Jehovas Vidner m. fl." (bilag H, s. 5). Her er det første gang, at en forening med kristen baggrund bliver nævnt, hvilket gør denne formulering iøjnefaldende. Det fremstår således her som om, at Nyborg Kommune er særligt opmærksomme på ikke at konstruere børn og unge med minoritetsetniske baggrund som de eneste ofre for æresrelaterede konflikter.

Børns Vilkår forklarer, at negativ social kontrol "i lukkede kristne miljøer er et problem, der ofte flyver under radaren herhjemme. Mekanismerne er lige så bekymrende og fører til lige så mange overgreb på børns rettigheder, som negativ social kontrol over for børn i etniske minoritetsmiljøer" (Søndergaard & Fogde, 2019). Derfor er der risiko for at overse nogen i andre lukkede fællesskaber, når negativ social kontrol konstrueres som et problem relateret til minoritetsetniske miljøer. Denne risiko forsøger Nyborg Kommune således at nedbringe, ved at inkludere lukkede grupper som Jehovas Vidner i deres fremstilling af mulige ofre for æresrelaterede konflikter.

Det er samtidig bemærkelsesværdigt, at etnicitet og religion er fraværende hos både Frederiksberg Kommune og Rebild Kommune. Dette kan potentielt være en afspejling af den berøringsangst, som fremstilles i flere af de centrale policy-dokumenter. Derved kan beredskabet blive mangelfuldt og ikke reelt leve op til formålet om at kunne forebygge, opspore og håndtere de æresrelaterede konflikter.

Et andet perspektiv på virkningen af problemrepræsentationen er de levede effekter (Bacchi, 2014, s. 17). Her vil vi inddrage Amar Khalils debatindlæg Medicinstuderende med muslimsk baggrund: Jeg er en undertrykt kvinde (2025). Debatindlægget blev i februar 2025 udgivet af Politiken som en respons på anbefalingerne fra den glemte kvindekamp, efter at disse blev offentliggjort i januar 2025. I debatindlægget problematiserer Khalil anbefalingerne ud fra hendes personlige oplevelser og erfaringer.

Hun italesætter en oplevelse af mistænkeliggørelse og mistillid af de minoritetsetniske kvinder, som anbefalingerne har til formål at hjælpe. Khalil skriver,

“Hvis en etnisk dansk kvinde vælger at gå hjemme med sine børn, er hun en selvstændig kvinde, der tager et aktivt valg. Hvis jeg gør det samme, er jeg et offer for patriarkalsk undertrykkelse” (Khalil, 2025). I kraft af repræsentationen af minoritetsetniske kvinder som offer, der har brug for hjælp, peger Khalil altså på bagsiden af denne positionering. Nemlig at disse kvinder ikke kun er offer, men også uden agens, sammenlignet med majoritetsetniske kvinder i Danmark. De samme valg vil altså ifølge Khalil være problemfrie eller problematiske, baseret på hvem der tager dem. Hun oplever, at hendes position som kvinde her bliver begrænset af hendes position som en del af et etnisk og religiøst mindretal. Hun betegner dette som en “snæver forståelse af, hvad en frigjort kvinde er” (Khalil, 2025). På den måde oplever Khalil, at problemrepræsentationen kan siges at begrænse hendes selvforståelse og måde at være i verden på.

Khalil peger på universiteternes fordybelsesrum som en indsats, der har fået hende til at føle sig inkluderet og respekteret “på lige fod med mine medborgere” (Khalil, 2025). Kommissionen anbefaler dog at forbyde disse rum ud fra en bekymring om social kontrol (bilag E, s. 24). Den mistænkeliggørelse, der ligger i problemrepræsentationen, kan udmønte sig hos Khalil i en følelse af eksklusion. Den løsning, som udspringer af problemforståelsen, vil således helt konkret besværliggøre Khalils muligheder for deltagelse.

Det er nødvendigt for det sociale arbejde at have viden om og opmærksomhed på disse levede effekter, en borger vil kunne opleve. Det gælder så vidt både hvis en person er i en æresrelateret konflikt eller ej. Som vi ser det eksemplificeret her ved Amar Khalil vil problemrepræsentationen i sig selv kunne have påvirkning på den enkelte. Det kan altså betyde, at man som socialarbejder kan møde borgere, hvis deltagelsesmuligheder bliver begrænsede, fordi deres kultur, religion eller etniske baggrund bliver mistænkeliggjort.

Levede effekter kan også betegne, hvordan en bestemt problemrepræsentation har en materiel indvirkning i form af hvordan ressourcer og økonomi bliver fordelt (Bacchi, 2014, s. 17-18). Tidligere blev indsatser omkring æresrelaterede konflikter finansieret af satspuljemidler, som det eksempelvis ses i 2012 (bilag A, s. 13). I finansloven 2025 står æresrelaterede konflikter direkte indskrevet. Herigennem finansieres indsatser for opgør med undertrykkelse og negativ social kontrol i forhold

til de initiativer, der blev foreslået i handleplanen fra 2016 (Finansministeriet, 2025). Her er der en levende effekt, hvor æresrelaterede konflikter som effekt af problemrepræsentationen fremstilles som et særligt alvorligt emne, der skal håndteres på statsligt niveau og bliver en del af finansloven. En af de indsatser, som siden 2014 har været en del af finansloven og hvor der er blevet afsat årlig bevilling til permanent driftsstøtte, er RED-safehouse (Finansministeriet, 2015, s. 109).

I REDs årsberetning fra 2024 udtalte en anonym beboer, at "Jeg gik rundt som en levende død. Så da jeg kom til RED Safehouse, var det ligesom at blive genoplivet." (RED, 2014, s. 17). Her har vedkommende således oplevet effekten af de økonomiske midler, der er blevet tilført RED, og det kommer til udtryk i denne udtalelse, at opholdet på krisecentre har haft en markant indvirkning på beboerens trivsel. RED har også en rådgivning, hvor en bruger fortæller, at

Jeg havde ikke kunnet holde fast i mine beslutninger, hvis jeg ikke havde været i dialog med jer. Og det har hjulpet mig rigtig meget til at tro på, at jeg godt må tage et sabbatår, selvom mine forældre er imod det. (RED, 2024, s. 20)

Her italesætter brugeren, at rådgivningen har haft en indvirkning på deres mulighed for selvbestemmelse og frihed. På den måde har problemrepræsentationen en væsentlig effekt i form af hjælp og støtte til konkrete mennesker, som er udsat for æresrelaterede konflikter. En udvikling i konstruktionen af betegnelsen som socialt problem kan være med til at give mere opmærksomhed og økonomiske ressourcer til offeret.

I det ovenstående har vi diskuteret de effekter, vi ser af den samlede problemrepræsentation. Effekterne afspejler en af de fundamentale udfordringer på det æresrelaterede område: Hvordan taler vi om en problematik, som overvejende har med etniske minoriteter at gøre, uden hverken at miste blik for en potentielt fatal problematik eller at stigmatisere en stor og varieret befolkningsgruppe?

Konklusion

I dette projekt har vi arbejdet ud fra følgende problemformulering:

- 1) *Hvornår er æresrelaterede konflikter opstået som et socialt problem?*

- 2) *Hvordan er æresrelaterede konflikter blevet forstået som problem?*
- 3) *Hvilke virkninger har denne betydningsdannelse for det sociale arbejdes praksis?*

Gennem et historisk overblik har vi undersøgt, hvornår æresrelaterede konflikter opstod som socialt problem. Her ser vi, at der er en opmærksomhed på problematikker som tvangsægteskaber og æresdrab allerede i 1990'erne og 00'erne. Disse vil i dag betegnes som æresrelaterede konflikter. Betegnelsen æresrelaterede konflikter bliver dog først brugt i policy-sammenhænge i 2007. Her benyttes betegnelsen i forbindelse med et §20-spørgsmål om tvangsægteskab. Betegnelsen æresrelaterede konflikter sammenkædes gennem policy, og dermed kan udformerne af policy betegnes som ejere af betegnelsen, som de således råder over.

Med udgangspunkt i Carol Bacchis WPR-tilgang suppleret af Losekes begreber om claims-making, har vi undersøgt centrale policy-dokumenter. Gennem dem har vi identificeret en gennemgående problemrepræsentationen for æresrelaterede konflikter. De æresrelaterede konflikter konstrueres som et todelt problem, henholdsvis motivet og handlinger. Æreskulturen fremstilles som den egentlig skurk i de æresrelaterede konflikter. Det er en kultur præget af patriarkalske værdier og kollektivistiske normer, og det er tilstedeværelsen af denne kultur som kan lede til æresrelaterede konflikter. Det må dog pointeres at æreskulturen ikke er problematisk i alle familier, men kun i de tilfælde, hvor den faktisk leder til æresrelaterede konflikter. Disse konflikter kan så bestå af et vidt spektrum af handlinger, der strækker sig fra overvågning på sociale medier til æresdrab. Ofrene for de æresrelaterede konflikter forstås gennemgående i dokumenter som værende kvinder og piger med minoritetsetnisk baggrund, men de anerkendes også, at overgangen mellem offer og udøver kan være flydende og svær at afgrænse.

Æreskulturen fremstilles som relateret til etniske minoriteter og til religion. Denne kombination gør, at æreskulturen fremstår som noget farligt udefrakommende. Det er således noget andet end det, der i øvrigt kendetegner "os" som publikum i denne claims-making proces. Der opstilles på den måde skarpe dikotomier, hvor den traditionelle, religiøse æreskultur står i direkte modsætning til det moderne, danske demokrati.

I konstruktionen af de æresrelaterede konflikter benyttes i dokumenter flere

forskellige betegnelser, i et forsøg på at bidrage med nuancer og klarhed i problemets repræsentation. Der sker dog langt overvejende det modsatte, hvor uklarhed i de øvrige betegnelser bidrager til øget uklarhed i hvad æresrelaterede konflikter egentlig dækker over. Dette ses med betegnelsen negativ social kontrol, som i handlingsplanen fra 2016 får en fremtrædende plads, hvor det ikke reelt adskilles fra de æresrelaterede konflikter. Det forstærkes yderligere i Barnets Lov, hvor det fremstår som om, at lovens nuværende begrebssæt for vold ikke kan rumme i æresrelaterede konflikter.

Netop volden kan siges at blive udvandet i den politiske betegnelse som æresrelaterede konflikter er. Dette påpeges i forskningslitteraturen, og bekræftes her i projektet, hvor det problematiseres, at ordet konflikter fremstiller en ligeværdighed mellem de involverede parter. Dette står altså i kontrast til den alvor, de æresrelaterede konflikter i øvrigt fremstilles med. Her ser vi en udvikling i de nye anbefalinger fra 2025, hvor betegnelsen æresrelateret social kontrol i stedet anvendes.

De æresrelaterede konflikter repræsenteres i denne claims-making proces som et samfundsanliggende, der må håndteres på statslig niveau. Som effekt af denne problemrepræsentation indskrives indsatser mod æresrelaterede konflikter nu i Finansloven, hvorved der fast tilføres økonomiske ressourcer til området. Herved oplever beboere på krisecentre konkrete, levede effekter, idet de får adgang til hjælp og støtte. Gennem et stærkt fokus på kvinder og piger med minoritetsetnisk baggrund sikres disse således adgang til nødvendige ressourcer, men dette indebærer også, at andre potentielle ofre træder i baggrunden, og der er således risiko for at disse kan blive overset i praksis. Den uklarhed, der beskrives i betegnelsen relateret til æresrelaterede konflikter, kan således have konsekvenser for det sociale arbejdes praksis. Fagligheden i det sociale arbejde kan risikere at blive udvandet, hvilket kan føre til, at ofre ikke får den hjælp, de har brug for og ret til. Det utydelige begrebssæt i kombination med den fremførte målgruppe medfører således en risiko for at man i praksis kan komme til at stigmatisere og mistænkeliggøre de selv samme borgere, det sociale arbejde har til formål at hjælpe.

Vi ser derfor stadig et behov for en mere inkluderende og fordomsfri forståelse af æresrelaterede konflikter, som kan anvendes i det sociale arbejdes praksis.

Litteraturliste

- Adolphsen, B. (2022, Feb). *Barnets Lov - Alt du skal vide om den nye lovgivning*. Seminarer.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://seminarer.dk/kategori/barnets-lov/>
- Aktuelt. (1996). BRØDRE OG ÆGTEFÆLLE FÆNGSLET I KVINDEDRAB. *Infomedia*. <https://apps.infomedia.dk/mediemarkiv/link?articles=Z5237990>
- Als Research. (2011a). *Dit liv. Dine muligheder*. Als Research. Retrieved May 23, 2025, from <https://alsresearch.dk/projekt/dit-liv-dine-muligheder/>
- Als Research. (u.å. b). *Social kontrol og æresrelaterede konflikter*. Als Research. Retrieved May 23, 2025, from <https://alsresearch.dk/hvad-ved-vi/social-kontrol-og-aeresrelaterede-konflikter/>
- Als Research. (2011b). *Ung i 2011 - nydanske unges oplevelse af social kontrol, frihed og grænser*. Als Research. Retrieved May 23, 2025, from <https://alsresearch.dk/projekt/ung-i-2011-nydanske-unges-oplevelse-af-social-kontrol-frihed-og-graenser/>
- Andersen, H. (2025). Kronik: Udlændingeordførere: Vi ved for lidt om, hvem vi giver ultimativ adgang til Danmark. <https://apps.infomedia.dk/mediemarkiv/link?articles=eab662ce>
- Bacchi, C. L. (2014). *Analysing policy: What's the problem represented to be* (1st ed.) Pearson.
- Bager, T. (2023, Nov 22). *organisationsstrategi*. lex.dk. Retrieved May 20, 2025, from <https://lex.dk/organisationsstrategi>
- Bager, T., & Madsen, O. Ø. (2024, -11-20). *handlingsplan*. Retrieved May 21, 2025, from <https://lex.dk/handlingsplan>
- Borre, M. (2016, Oct 13). Inger Støjberg: 64 procent af danske muslimer ønsker at slå hul på fundamentet i Danmark. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/content/item/14816>
- Pedersen, K. B. (2012). Socialkonstruktivisme. I S. Juul, & K. B. Pedersen (red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori: en indføring* (1. udg., s. 187-232)
- Carlsen, L. T. (2018). Kapitel 9: Forskningsetik i praksis. In S. P. Olesen, & M. Monrad (Eds.), *Forskningsmetode i socialt arbejde* (pp. 253–272). Hans Reitzels Forlag.
- Cekic, Ö. (2024, Sep 28). Özlem Cekic vil shariadomstole i mørke lagerlokaler til livs: En religiøs vielse skal altid følges ad en borgerlig vielse. *Berlingske* <https://www.berlingske.dk/content/item/1807526>

- Christensen, M. (2021). *Videnskabsteori og socialt arbejde : en grundbog* (1st ed.). Samfundslitteratur.
- Christensen, P. R. (u.å.). *Når en frivilligindsats kan løse de sværeste udfordringer*. Retrieved May 23, 2025, from <http://bydelsmor.dk/Nyheder/Nyheder/2020/Naar-en-frivilligindsats-kan-loese-de-sv-aereste-udfordringer>
- Cort, S. P., & Thomsen, R. It is a way of thinking! Carol Bacchi on adaptations, WPR thinking and genealogical sensibility. In T. C. Fristrup, P. S. Cort, A. Larson, R. Thomsen, R. B. Skovhus & J. E. Kristensen (Eds.), *Problemets politik - En forskningsbaseret antologi om Carol Bacchis poststrukturalistiske policy-og interviewanalyse i pædagogik og uddannelse* (pp. 134–148). DPU, Aarhus Universitet.
- Danmarks Nationalleksikon. (2025a, Mar 24). *Danske regeringer 2011-2015*. lex.dk. Retrieved May 20, 2025, from https://danmarkshistorien.lex.dk/Danske_regeringer_2011-2015
- Danmarks Nationalleksikon. (2025a, Mar 24). *Danske regeringer 2015-*. Retrieved May 20, 2025, from https://danmarkshistorien.lex.dk/Danske_regeringer_2015-
- Danmarkshistorien. (2025b, May 23). *Danske regeringer 2011-2015*. danmarkshistorien.lex.dk. Retrieved May 23, 2025, from https://danmarkshistorien.lex.dk/Danske_regeringer_2011-2015
- Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y., & Sørensen, B. W. (2019). *Æresrelateret social kontrol*. Akademisk Forlag.
- Dansk Politi. (2022, Sep 23). *Æresdrabet på Ghazala Khan | Dansk Politi*. Retrieved May 23, 2025, from <https://dansk-politi.dk/nyheder/aeresdrabet-paa-ghazala-khan>
- Dansk Socialrådgiverforening. (u.å.). *IFSW – International federation of Social Workers*. Dansk Socialrådgiverforening. Retrieved May 24, 2025, from <https://socialraadgiverne.dk/om-dansk-socialraadgiverforening/internationalt-samarbejde/ifsw-international-federation-of-social-workers/>
- Den Danske Ordbog. (u.å. a). *konflikt*. ordnet.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=konflikt>
- Den Danske Ordbog. (u.å. b). *udsætte*. ordnet.dk. Retrieved May 23, 2025, from https://ordnet.dk/ddo/ordbog?entry_id=12004220&query=de?
- Denkorteavis.dk. (2025). Frederik Vad: Disse eksempler fortæller om en kultur, hvor ære og skam sættes over frihed og rettigheder. Det lever og ånder i Danmark. *Infomedia*. <https://apps.infomedia.dk/mediemarkiv/link?articles=eaa5fc10>
- DR. (2003, Sep 16). 14 års fængsel til Sonays far. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/14-aars-faengsel-til-sonays-far>

- Drewett, A., & O'Reilly, M. (2023). Examining the value of using naturally occurring data to facilitate qualitative health research with 'seldom heard' 'vulnerable' groups: A research note on inpatient care. *Qualitative Research*, 23(3), 825–835. <https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/14687941211039971>
- Ermers, R. (2018). *Honor Related Violence - A New Social Psychological Perspective* (1st ed.). Routledge. 10.4324/9781315180175
- Etnisk Konsulentteam. (2010). *Årsrapport fra Etnisk Konsulentteam 2010*. Center for Forebyggelse og Rådgivning, Socialforvaltningen, Københavns Kommune.
- Fabricius, S. W. (2018). *Når ære er på spil - en metodebog om æresrelaterede konflikter i Danmark*. Frydenlund.
- Finansministeriet. (2008). *Aftaler om Finansloven for 2008*.
- Finansministeriet. (2025). *Finanslov for finansåret 2025*.
- Finanstilsynet. (u.å.). *Information om vejledninger*. Retrieved May 25, 2025, from <https://www.finanstilsynet.dk/organisationen/information-om-vejledninger>
- Forslag til Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love, (2024). <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/202313L00095>
- Følner, B. L., Lecucena, I., Thomsen, J. A. (2014). *Kønsroller og social kontrol blandt unge med etnisk minoritetsbaggrund*. Als Research.
- Gindrup, J. (2022, Sep 14). »Det er jo blevet sagt på direkte tv, så det stolede jeg da på«: Kommission talte ikke med nogen skoleledere inden anbefaling om tørklædeforbud. *Skolemonitor* <https://skolemonitor.dk/nyheder/art8974164/Kommission-talte-ikke-med-nogen-skoleledere-inden-anbefaling-om-t%C3%B8rkl%C3%A6deforbud>
- Greve, B. (2024, Oct 2). *Service-loven*. lex.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://lex.dk/Service-loven>
- Hagstrøm, J. (2017). Kapitel 1. Sundhedsvæsnets organisering. In Jean Hagstrøm (Ed.), *Det sammenhængende borger- og patientforløb* (pp. 140). Gyldendal.
- Hansen, L., & Steens, A. S. (2017). Sundhedslovgivning. In J. H. Rasmussen (Ed.), *Den sammenhængende borger- og patientforløb*.
- Harrits, G. S., & Østergaard Møller, M. (2012). Velfærdens målgrupper: Sociale kategorier og politisk legitimitet i indsatsen mod negativ social arv. *Politica (Århus, Denmark)*, 44(3), 435–454. 10.7146/politica.v44i3.69829
- Høgsbro, K. (2008). *Kvalitativ metoder i forskning og evaluering*. AKF.

- Information. (2007). Rejsehold: Socialt rejsehold skal forhindre æreskriminalitet. *Infomedia*. <https://apps.infomedia.dk/mediearkiv/link?articles=e0a7490a>
- InsideOut. (u.å.). *InsideOut er en humanitær hjælpeorganisation*. InsideOut. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.insideout.center/ominsideout>
- Justitsministeriet. (2022, Jul 28). 5.1. *Brug af vejledninger*. Retrieved May 21, 2025, from <https://lovkvalitet.dk/vejledning-om-administrative-forskrifter-2/5-vejledninger/5-1-brug-af-vejledninger/>
- Jørgensen, R. E., & Rosenberg, C. (2021). Poststrukturalismer - forstyrrelser af fastlåste forståelser. In M. Christensen, R. E. Jørgensen, N. H. Lysen & C. Rosenberg (Eds.), *Videnskabsteori og socialt arbejde - en grundbog* (pp. 197–216). Samfundslitteratur.
- Jørgensen, S. K. (2019). *Poststrukturalisme – tre centrale begreber*. Retrieved Feb 28, 2025, from <https://mobbemoenstreogmagtkampe.digi.hansreitzel.dk/?id=143>
- Karkov, R. (2010, Oct 23). Indvandreres æresbegreb er anderledes, end vi tror. *Videnskab.dk* <https://videnskab.dk/kultur-samfund/indvandreres-aeresbegreb-er-anderledes-end-vi-tror/>
- Kirkeministeriet. (2015). *Aftale mellem regeringen og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om initiativer rettet mod religiøse forkyndere, som søger at undergrave danske love og værdier og understøtte parallelle retsopfattelser*. Kirkeministeriet.
- Kommissionen for den glemte kvindekamp. (u.å.a). *Kommissionens medlemmer*. denglemtekvindekamp.dk Retrieved May 23, 2025, from <https://denglemtekvindekamp.dk/kommissionens-medlemmer/>
- Kommissionen for den glemte kvindekamp. (u.å.b). *Delanbefalinger om børneliv*. denglemtekvindekamp.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://denglemtekvindekamp.dk/kommissionens-anbefalinger/delanbefalinger-om-boerneliv-2022/>
- Kommissionen for den glemte kvindekamp. (2025, Mar 3). *Kommissionen for den glemte kvindekamp*. Retrieved May 21, 2025, from <https://denglemtekvindekamp.dk/>
- Kompagniet. *Moskeerne bag sløret*. kompagniet.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.kompagniet.dk/moskeerne-bag-sloeret>
- Kompagniet. (2016, Mar 1). *Kompagniet - produktionsselskab*. Retrieved May 21, 2025, from <https://www.kompagniet.dk/moskeerne-bag-sloeret>
- Kragh, L. (2010). *Kampen om anerkendelse, spillet om ære*. Institut for Psykologi, Københavns Universitet.

- Københavns Kommune. (2012). *Temadrøftelse om social kontrol*. Retrieved 20 maj 2015, from <https://www.kk.dk/dagsordener-og-referater/Besk%C3%A6ftigelses-%20og%20Integrationsudvalget/m%C3%B8de-01102012/referat/punkt-2>
- Lev Uden Vold. (2022). *Former for vold*. levudenvold.dk. Retrieved Feb 24, 2025, from <https://levudenvold.dk/viden-om-vold/former-for-vold/>
- Liversage, A. (2017, Dec 19). *National strategi mod æresrelaterede konflikter*. VIVE. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.vive.dk/da/udgivelser/national-strategi-mod-aeresrelaterede-konflikter-yz28j0z1/>
- Lorentzen, M. K., Hansen, A. & Ada Ada Ada. (2024, Oct 11). *Infodump 1: Sprogmodeller og "kunstig intelligens"*. Cybernauterne. Retrieved May 24, 2025, from <https://cybernauterne.dk/blog/infodump-1-sprogmodeller-og-kunstig-intelligens/>
- Loseke, D. R. (2017). *Thinking about social problems: an introduction to constructionist perspectives*. Routledge.
- Lundager Hansen, S., & Rymann Hansen, E. (2003, Sep 16). *Æresdrab på Fadime rystede Sverige*. TV2 Nyheder <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2003-09-16-aeresdrab-paa-fadime-rystede-sverige>
- Lønstrup, K. F., & Thomsen, P. B. (2019, Apr 9). Husker du? Her er de 100 vigtigste begivenheder fra valgperioden - Altinget. *Altinget* <https://www.alinget.dk/artikel/husker-du-her-er-100-begivenheder-fra-valgperioden>
- Madsen, M. (2024). Hvad er problemet? En mulighedsfokuseret udforskning af problemet med "What's the Problem Represented to be?", set fra et underviserperspektiv. In T. Frstrup, P. S. Cort, A. Larson, R. Thomsen, R. B. Skovhus & J. E. Kristensen (Eds.), *Problemets politik - En forskningsbaseret antologi om Carol Bacchis poststrukturalistiske policy-og interviewanalyse i pædagogik og uddannelse* (pp. 36–55). DPU, Aarhus Universitet.
- Madsen, O. Ø, & Bager, T. (2024, Nov 20). *handlingsplan*. lex.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://lex.dk/handlingsplan>
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. (2007). *Besvarelse af spørgsmål nr. S 5079 stillet af folketingsmedlem Jørgen Arbo-Bæhr (EL) til ministeren for flygtninge, indvandrere og integration den 25. juni 2007*.
- Mirza, K. S. (2018). *Æresrelaterede forbrydelser* (1st ed.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- MÆRK. (u.å.). *Sikkerhedskonsulenterne*. Retrieved May 23, 2025, from <https://nc-maerk.dk/raadgivningstilbud/sikkerhedskonsulenterne/>

- MÆRK. (2012, Jul 2). *National strategi mod æresrelaterede konflikter (2012)*. Retrieved May 20, 2025, from <https://nc-maerk.dk/publikationsarkiv/2012/juli/national-strategi-mod-aeresrelaterede-konflikter-2012/>
- MÆRK. (2016, Oct 3). *National handlingsplan for forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol (2016)*. Retrieved May 20, 2025, from <https://nc-maerk.dk/publikationsarkiv/2016/oktober/national-handlingsplan-for-forebyggelse-af-aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol-2016/>
- Nedergaard, P. (2025, Jul 2). *EU's flygtningekrise 2015 - Historie og effekt*. Retrieved May 21, 2025, from https://lex.dk/EU%27s_flygtningekrise_2015
- Nordisk Ministerråd. (2020). *Strategier og initiativer til forebyggelse af negativ social kontrol og æresrelateret vold i de nordiske lande*. Nordic Council of Ministers. 10.6027/nord2020-041
- Petersen, J. (2024). En konstruktiv kritik af begrebet negativ social kontrol. *RELevans*, 1(1), 28–43.
- Politiet. (u.å.). *Anmeld psykisk vold og vold i nære relationer | | Politi*. Retrieved May 23, 2025, from <https://politi.dk/anmeld-kriminalitet/stalking-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer/anmeld-psykisk-vold-og-vold-i-naere-relationer>
- Politiken. (2002). Drab for ærens skyld. <https://apps.infomedia.dk/mediemarkiv/link?articles=Y2121247>
- RED. (u.å. a). *Om RED Center*. RED Center. Retrieved May 23, 2025, from <https://red-center.dk/om-red-center/>
- RED. (u.å. b). Velkommen til safehouse. Retrieved May 23, 2025, from <https://red-center.dk/safehouse/hvad-tilbyder-vi/>
- RED. (u.å. c). Viden om æresmotiveret vold og kontrol. Retrieved May 23, 2025, from <https://red-center.dk/viden/>
- RED. (2024). *Årsberetning 2024*. Red-Center.dk. <https://red-center.dk/wp-content/uploads/2025/03/AarsberetningREDCenter2024-2.pdf>
- Regeringen. (2018). *Èt Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettos i 2030*. Økonomi- og Indenrigsministeriet.
- Regeringen. (2021). *Regeringens Integrationshandlingsplan 2021, fra udlændinge- og integrationsministeren*.
- Schmidt, C. H. (2022). *Socialkonstruktivisme*. Retrieved Feb 20, 2025, from <https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/videnskabsteori/videnskabsteoretiske-etninger/socialkonstruktivisme/>

- Servicestyrelsen. (2009). *Brugerundersøgelse om æresrelateret vold*. Servicestyrelsen. https://www.lokk.dk/media/n2vfbqmk/brugerundersogelse_om_resrelateret_vold.pdf
- Social- og Boligministeriet. (u.å.). *Barnets lov sikrer flere rettigheder til børnene*. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2023/jun/barnets-lov-sikrer-flere-rettigheder-til-boernene>
- Social- og Ældreministeriet. (u.å.) *Aftaletekst Børnene Først*
- Socialpædagogerne. (u.å.). *Alle unge har ret til et liv uden pres og trusler*. Retrieved May 23, 2025, from <https://viden.sl.dk/artikler/boern-og-unge/indvandrere-flygtninge-og-efterkommere/alle-unge-har-ret-til-et-liv-uden-pres-og-trusler/>
- Stie Busk, H. (2021, Nov 8). *Der findes et mørketal, siger direktør om æresdrab i Danmark*. Retrieved May 23, 2025, from <https://nyheder.tv2.dk/krimi/2021-11-08-der-findes-et-moerketal-siger-direktoer-om-aeresdrab-i-danmark>
- Stopa, S. E. M. (2020). *Ære*. Århus Universitetsforlag.
- Styrelsen for International Rekruttering og Integration. (2018). *Håndbog til kommuner om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol*. Udlændinge- og Integrationsministeriet.
- Styrelsen for International Rekruttering og Integration. (2019). *Videnskortlægning om æresrelaterede konflikter* -. Styrelsen for International Rekruttering og Integration. <https://nc-maerk.dk/media/womccxwy/videnskortlaegning-om-aeresrelaterede-konflikter.pdf>
- Styrelsen for International Rekruttering og Integration. (2024, Feb 6). *I dag åbner Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK)*. Siri.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://siri.dk/nyheder/2024/i-dag-aabner-maerk/>
- Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. (2017, Dec 13). *Ny rapport om demokrati og medborgerskab i dagtilbud*. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.stukuv.dk/om-styrelsen/aktuelt/uvvm/2017/dec/171213-ny-rapport-om-demokrati-og-medborgerskab-i-dagtilbud>
- Søndergaard, B. & F., Frederik. (2019, Jan 29). *Børneorganisation: Negativ social kontrol er også et fænomen i kristne miljøer*. Kristelig-dagblad.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/ny-rapport-negativ-social-kontrol-er-ogsaa-et-problem-i-lukkede-kristne-miljoer>
- Uddannelses- og forskningsministeriet. (2014). *Den danske kodeks for integritet i forskning*. Retrieved May 23, 2005, from <https://ufm.dk/publikationer/2015/filer/file>

- Udlændinge- og Integrationsministeriet (u.å.). *Love og regler*. uim.dk. Retrieved May 23, 2025, from <https://uim.dk/arbejdsmraader/integration/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol/love-og-regler/>
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2017, 13 Sep). *Nyt rejsehold skal styrke kommunernes håndtering af æresrelaterede konflikter*. Retrieved May 23, 2025, from <https://uim.dk/nyhedsarkiv/2017/september/nyt-rejsehold-skal-styrke-kommunernes-haandtering-af-aeresrelaterede-konflikter/>
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2022a). *En guide til at opspore og håndtere negativ social kontrol i den beskæftigelsesrettede integrationsindsats*
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2022b, Jan 28). *Den glemte kvindekamp: Kommission skal udfordre æreskulturen*. Retrieved May 21, 2025, from <https://uim.dk/nyhedsarkiv/2022/januar/den-glemte-kvindekamp-kommission-skal-udfordre-aereskulturen/>
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2025a). *Et frit liv i Danmark - Regeringens styrkede indsats mod negativ social kontrol og parallelsamfund*. Udlændinge- og Integrationsministeriet.
- Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2025b, Mar 13). *Forundersøgelse identificerer 25 mulige episoder med udøvelse af negativ social kontrol blandt offentligt ansatte*. Retrieved May 25, 2025, from <https://uim.dk/nyhedsarkiv/2025/marts/forundersogelse-identificerer-25-mulige-episoder-med-udoevelse-af-negativ-social-kontrol-blandt-offentligt-ansatte/>
- Udlændingestyrelsen. (2021, Mar 16). *Nye regler som led i styrket indsats mod negativ social kontrol*. Retrieved May 23, 2025, from <https://nyidanmark.dk/da/Nyheder/2021/03/Nye-regler-som-led-i-styrket-indsats-mod-negativ-social-kontrol>
- Villumsen, A. M. & Rysgaard, R. A. (2021). Socialkonstruktivisme - om hvordan sociale problemer bliver til. In Christensen, Michael, Jørgensen, Rikke Egaa, Lysen, Nadja Holmegaard, Rosenberg, Charlotte (Ed.), *Videnskabsteori og Socialt Arbejde - en grundbog* (pp. 179–194). Forfatterne og Samfundslitteratur.